

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία / Διπλωματική Εργασία

Ξενοδοχείο Ράδιον, Βιώσιμη επάναχρηση και θερμαλισμός.

Συγγραφέας: Καραδήμα Στυλιανή

Αριθμός μητρώου: 14023

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Δρ. Σίνου Μαρία

Αθήνα, Οκτώβριος 2022

UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE

Diploma /Thesis

HOTEL RADION, SUSTAINABLE REUSE AND THERMALISM

Author: Karadima Styliani

Registration Number: 14023

Supervisor: Dr. Sinou Maria

Athens, October 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Ξενοδοχείο Ράδιον, Βιώσιμη επάναχρηση και θερμαλισμός.

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή

Η πτυχιακή/διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι Εξεταστική Επιτροπή:

Α/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Δρ. Μαρία Σίνου	Αναπληρώτρια καθηγήτρια	
	Δρ. Ευγενία Τούση	Συμβασιούχα Διδάσκουσα (ΕΣΠΑ)	
	Διονυσία Φράγκου	Επίκουρη καθηγήτρια	

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Καραδήμα Στυλιανή του Χρήστου, με αριθμό μητρώου 14023 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων τεχνών και πολιτισμού του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα
Καραδήμα Στυλιανή

Ευχαριστίες

Καταρχάς θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, το αγόρι μου και τους φίλους μου που με στήριξαν στην διάρκεια του πτυχίου αυτού και με βοήθησαν σε οτιδήποτε χρειαζόμουν.

Κατά δεύτερον θα ήθελα να ευχαριστήσω την Δρ. Μαρία Σίνου που βρισκόταν δίπλα μου σε κάθε στάδιο της πτυχιακής αυτής και με βοήθησε να επιμείνω σε αυτό το θέμα.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Κύριο Μακρυνίτσα Δημήτρη για την συνέντευξη που μου έδωσε και τα στοιχεία που μας παρείχε για το Ράδιον τον Κύριο Δαρδιώτη Κωσταντίνο που μας παρείχε τα σχέδια του υφισταμένου κτιρίου, τον Κύριο Οικονόμου Μανώλη, και τον Κύριο Βατόπουλο Νίκο για την βοήθεια τους.

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια δείχνουν μια μεγάλη άνοδο στον θεραπευτικό ιαματικό τουρισμό της Ελλάδας. Οι πιο 'δυνατές' λουτροπόλεις της Ελλάδας δείχνουν αύξηση της επισκεψιμότητας τους. Όμως τι γίνεται με αυτές που αυτή την στιγμή είναι πιο σποραδικές και παρατημένες, και πως τα Thermal Spa hotel μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη και βελτίωσή τους.

Συγκεκριμένα πως θα μπορούσε η Λουτρόπολη των Καμμένων βούρλων να ξαναβρεί την χαμένη δόξα της. Η Λουτρόπολη των καμένων βούρλων ξεκίνησε χάρις σε ένα σύμπλεγμα τριών κτιρίων, τα οποία είναι τα ξενοδοχεία Ράδιο και Θρόνιο και το Ασκληπιό υδροθεραπευτήριο. Τα κτίρια αυτά βρίσκονται παρατημένα-εκτός λειτουργίας εδώ και χρόνια και παρότι έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα δεν έχουν γίνει ακόμη προσπάθειες αναστήλωσης τους.

Σκοπός της πτυχιακής.

Είναι η υπόδειξη του πως θα μπορούσε το ξενοδοχείο Ράδιο να επαναλειτουργήσει βιώσιμα, κρατώντας του χαρακτήρα του ως Thermal Spa Hotel, αναβαθμίζοντας όμως τις λειτουργίες του.

Δείχνουμε έναν πρωτοποριακό τρόπο εκμετάλλευσης των Ιαματικών νερών όχι μόνο για τις θεραπευτικές τους ικανότητες αλλά και για τις ανάγκες θέρμανσης- ψύξης του καθαυτού κτιρίου. Ένα ξενοδοχείο που θα εκμεταλλεύεται όλες τις ιδιότητες των Ιαματικών νερών, θα παράγει καλλυντικά και θα προάγει την τοπική κουλτούρα.

Έτσι αποσκοπούμε όχι μόνο στο να προσελκύσουμε κόσμο στο ξενοδοχείο αυτό αλλά στο να γίνει η αφετηρία της επιστροφής του τουρισμού στην <<χρυσή εποχή>> της δοξασμένης λουτρόπολης των καμένων βούρλων.

Μέθοδος συγγραφής της εργασίας.

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε για την δημιουργία αυτής της πτυχιακής εργασία είναι ένας συνδυασμός των μεθόδων της **βιβλιογραφικής έρευνας** και της **συνέντευξης ειδήμονα** στο αντικείμενο αυτό.

Στο πρώτο κεφάλαιο έγινε συνοπτική βιβλιογραφική έρευνα στα ξενοδοχεία ιαματικού τουρισμού, αλλά και μέσω της συνέντευξης βλέπουμε πώς το ξενοδοχείο έγινε διατηρητέο. Βοηθώντας μας έτσι να καταλάβουμε και να συγκρίνουμε τα ξενοδοχεία αυτά που θεωρούνται ιστορικά σε σχέση με την ιστορία και σημασία του ξενοδοχείου της μελέτης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο έγινε βιβλιογραφική έρευνα στις πιο γνωστές λουτροπόλεις της Ελλάδας συμπεριλαμβανομένων και των Καμμένων Βούρλων που μας οδήγησε στην κατάταξη και σύγκριση των χαρακτηριστικών τους με την λουτρόπολη της μελέτης.

Στο τρίτο κεφάλαιο είδαμε αναλυτικά την περίπτωση των καμένων βούρλων αντλώντας πληροφορίες τόσο από την βιβλιογραφική έρευνα αλλά και από την συνέντευξη, που συντέλεσαν στην δημιουργία συνολικής εικόνας της περιοχής μελέτης. Έπειτα εξετάσαμε με κατά τόπου παρατήρηση και φωτογραφική απεικόνιση τα κτίρια του συγκροτήματος του Γεράσιμου Μολφέση συμπεριλαμβανομένου της εργασίας, όπου σε συνδυασμό με την πληροφορίες της συνέντευξης δημιουργήσαμε μια συνολική εικόνα για την περίπτωση τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο επεδείξαμε βιώσιμες λύσεις ενέργειας και επαναλειτουργίας κτιρίων και που ανακτήθηκαν από την βιβλιογραφική έρευνα και πώς θα μπορούσαμε να της ενσωματώσουμε στο κτίριο του ενδιαφέροντος μας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο χρησιμοποιώντας την συνέντευξη και μια μικρή βιβλιογραφική έρευνα καταλήξαμε στο τελικό σχεδιασμό του ξενοδοχείου.

Αντλώντας λοιπόν όλες τις παραπάνω πληροφορίες μπορούσαμε να κάνουμε κριτική και δημιουργία συμπερασμάτων που οδήγησε στην συγκρότηση της εργασίας ως ένα ενιαίο κείμενο.

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή ασχολούμαστε με την βιώσιμη επανάχρηση ενός Ιστορικού διατηρητέου κτιρίου στην περιοχή των Καμένων Βούρλων του Νομού Φθιώτιδας. Στο θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας, αναλύουμε αρχικά ιστορικά ξενοδοχεία Ιαματικού τουρισμού και την ιστορικότητα του κτιρίου ενδιαφέροντος. Έπειτα μελετάμε γνωστές λουτροπόλεις της Ελλάδας συγκρίνοντας τις με την λουτρόπολη της περιοχής της μελέτης. Στην συνέχεια αναλύουμε την περιοχή και το συγκρότημα δομών που ανήκει το κτίριο που μελετάτε. Μετέπειτα παραθέτουμε βιώσιμες λύσεις επανάχρησης / ενέργειας και πώς αυτές εφαρμόζονται. Εν κατακλείδι, καταλήγουμε στον τελικό σχεδιασμό και την ανάπλαση του κτιρίου.

Abstract

In this thesis, we are dealing with the sustainable reuse of a Historic listed building in Kamena Vourla in the Prefecture of Fthiotida. In the theoretical background of the work, we first analyze historical Spa tourism hotels and the historicity of the study building. Then we study well-known thermal-spa towns of Greece comparing them with the spa-towns of the study area. Then we analyze the area and the complex of buildings to which the object of our study belongs. Thereafter we list sustainable reuse / energy solutions and how they can be applied to our study building. In conclusion, we arrive at the final design of the study building.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	6
Εισαγωγή.....	7
Περίληψη.....	8
Περιεχόμενα.....	9
1. Ξενοδοχεία ιαματικού τουρισμού και το διατηρητέο Ράδιον	10-13
1.1 Thermal spa wellness hotels - χαρακτηριστικά και παραδείγματα	11
1.2 Διατηρητέα κτήρια σημασία Απόφαση χαρακτηρισμού Ράδιου ως διατηρητέο.....	11-13
Συμπεράσματα 1^{ου} Κεφαλαίου.....	13
2. Θερμαλισμός και λουτροπόλεις στην Ελλάδα.....	13-18
2.1 Η Λουτρόπολη της Αιδηψού.....	14
2.2 Τα Λουτρά πόζαρ.....	15
2.3 Η διαχρονική Λουτρόπολη της Κορίνθιας.	15
2.4 Λουτρά Υπάτης, Ψωρονέρια, Θερμοπυλών.....	16
2.5 Η λουτρόπολη των Καμένων Βούρλων.....	17-18
Συμπεράσματα 2^{ου} Κεφαλαίου.....	19
3. Καμένα Βούρλα μυθολογία- ιστορία και εξέλιξη.....	19-47
3.1 Ιστορία από την μυθολογία μέχρι σήμερα.....	19-20
3.2 Τουρισμός και οικονομία	21
3.3 Το ιστορικό σύμπλεγμα κτιρίων του Γ.Μολφέση.....	22-23
3.4 Περιήγηση στο ‘Ράδιον’, ‘Θρόνιον’ και ‘Ασκληπιόν’.....	24-47
Συμπεράσματα 3^{ου} Κεφαλαίου.....	48
4. Η περίπτωση του Ράδιου- Λύσεις βιώσιμης λειτουργίας	47-51
4.1 Ανάλυση του κτηρίου- προβληματισμοί	47
4.2 Green retrofitting.....	48-49
4.3 Γεωθερμικό σύστημα ενδοδαπέδιας θέρμανσης.....	50
Συμπεράσματα 4^{ου} Κεφαλαίου.....	48
5. Τελικός σχεδιασμός Ράδιον.....	51-75
5.1 Κεντρική ιδέα.....	51-52
5.2 Οργανόγραμμα.....	53-57
5.3 Δισδιάστατα σχέδια.....	58-61
5.4 Τρισδιάστατα σχέδια.....	63-74
Συμπεράσματα 5^{ου} Κεφαλαίου.....	75
Γενικά Συμπεράσματα πτυχιακής.....	75
6. Αποθετήριο.....	76-86
6.1 Βιβλιογραφία – Ηλεκτρονικές πηγές.....	76-80
6.2 Συνέντευξη- Δημήτρης Μακρυνίτσας	81-87

Κεφάλαιο 1^ο

Ξενοδοχεία ιαματικού τουρισμού και το διατηρητέο Ράδιον.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε αύξηση στην επισκεψιμότητα ξενοδοχείων τα οποία διαθέτουν εγκαταστάσεις Σπα, ιδιαίτερη προτίμηση μάλιστα δείχνουν να δίνουν οι Έλληνες στα ξενοδοχεία τα οποία διαθέτουν εγκαταστάσεις με Ιαματικά νερά. Ακόμη όμως και εγκαταστάσεις ιαματικών πηγών φέρνουν όλη την διάρκεια του χρόνου (με επίκεντρο το χειμώνα) τουρισμό στις περιοχές που τα διαθέτουν. Αυτό προκύπτει παρατηρώντας τα στοιχεία επισκεψιμότητας και τις αναφορές σε διάφορα άρθρα περί πληρότητας των ξενοδοχείων αυτών. Τα λουτρά Πόζαρ στο Λουτράκι του νομού Πέλλας αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα με πληρότητα που αγγίζει μέχρι και το 90% τον Οκτώβρη με πρόσφατα στοιχεία. [1] Τι είναι όμως αυτό που τα κάνει να ξεχωρίζει σε σχέση με τα υπόλοιπα ξενοδοχεία.

1.1 Thermal Spa wellness hotel

Χαρακτηριστικά ξενοδοχείων thermal spa.

Η λέξη thermal αναφέρεται στην θερμοκρασία, Η λέξη <<thermal>> (<<θερμικό>>) σχετίζεται με την θερμότητα. [2] Στο πλαίσιο ενός σπα σημαίνει ότι διαθέτει εγκαταστάσεις οι οποίες εκμεταλλεύονται της ευεργετικές ιδιότητες ευεξίας της ζέσης. Τα Ιαματικά λουτρά μπορούν να προσφέρουν θερμικές εμπειρίες (μερικές φορές ονομάζονται <<θερμικές σουίτες>> προσφέροντας επίσης εγκαταστάσεις με πάγο και νερό ψύξης. Τα **ξενοδοχεία thermal spa** (θερμικά σπα) Spa εξ ορισμού διαθέτουν εγκαταστάσεις που επικεντρώνεται στα θερμικά spa και διαθέτουν υπηρεσίες ευεξίας όπως : **υδροθεραπεία, υδρομασάζ, τζακούζι, ατμόλουτρα, τούρκικα λουτρά κ.α.** [31]

Ιστορικά ξενοδοχεία με ιαματικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα

Από τα πρώτα ξενοδοχεία με ιαματικές εγκαταστάσεις και λουτρά στην Ελλάδα μπορούμε να διακρίνουμε τα ξενοδοχεία **Ράδιον** και το **Θρόνιο** στα Καμένα Βούρλα που κατασκευάστηκαν το 1937-1938 στα οποία θα αναφερθούμε εκτενώς παρακάτω.

Ένα όμως από τα πιο σημαντικά ξενοδοχείου με εγκαταστάσεις ιαματικών λουτρών στην Ελλάδα το **Thermae Sylla** δημιουργήθηκε το 1896 από τον αρχιτέκτονα Ερρίκο Τομπάζη στην Αιδηψό. Αποτέλεσε καινοτόμα επένδυση καθώς ήταν το πρώτο ξενοδοχείο ευρωπαϊκών προδιαγραφών στην Βόρεια Εύβοια. Η περιοχή τότε δεν είχε αναπτύξει 'σύγχρονα' ξενοδοχείο που να καλύπτει το αριθμό των επισκεπτών και τις απαιτήσεις τους. Το αρχικό κτήριο διέθετε 80 δωμάτια, επιπλωμένα με υψηλής ποιότητα κλιννοσκεπασμάτων. Στο υπόγειο του διέθετε μαρμάρινες μπανιέρες που γέμιζαν με ιαματικό νερό από τις πηγές της περιοχής. Στην διάρκεια των ανασκαφών ανακαλύφθηκαν ρωμαϊκά ερείπια που πιθανολογείτε ότι στο ίδιο σημείο υπήρχαν ρωμαϊκά λουτρά. Τα ευρήματα είναι υπό την προστασία του ξενοδοχείου και ανοιχτά για τους επισκέπτες. Το ξενοδοχείο έχει αυτό έχει φιλοξενήσει το Βασιλιά Γεωργία Α και άλλες σημαντικές προσωπικότητες όπως τον Αριστοτέλη Ωνάση την Μαρία Κάλλας και μέχρι και σήμερα φιλοξενεί επισκέπτες από όλον τον κόσμο. [3]

Εικόνα 1*,2*,3* Φωτογραφίες του ξενοδοχείου Thermae Sylla, Πηγή 1.

Εικόνα 4*, 5* Φωτογραφίες του Avra Spa Hotel, Πηγή 2.

Ένα ακόμη σημαντικό ξενοδοχείο που χάραξε μεγάλη πορεία στον τομέα των ξενοδοχείων με ιαματικές εγκαταστάσεις βρίσκεται επίσης στη Αιδηψό και χτίστηκε το 1926 το **Avra Spa Hotel**. Ξεκίνησε στην αρχή με 2 ορόφους με απλουστευμένα δωμάτια. Λειτουργήσε το 1943 ως νοσοκομείο για τις Ιταλικές κατοχικές δυνάμεις και ανακαινίστηκε το 1950 και ανακαινίστηκε το 2001 καθιστώντας τα σήμερα ως μία από τις σύγχρονες μονάδες θερμαλιστικού τουρισμού της Αιδηψού. [4]

Πίνακας στοιχείων και λειτουργιών ιστορικών ιαματικών ξενοδοχείων.

Όνοματα ξενοδοχείων / τοποθεσία	Τιμολόγιο	Χρονολογία	Παλιότερες υπηρεσίες με βάση το ιαματικό νερό	Σύγχρονες υπηρεσίες με βάση το ιαματικό νερό
Thermae Sylla (5-star hotel) Αιδηψό Βόρεια Εύβοια	171-262 € / βράδυ	1896- Σήμερα	Μαρμάρινες μπανιέρες στο υπόγειο. Λασποθεραπεία.	Πρόγραμμα αποτοξίνωσης με βάση το Ιαματικό νερό. Σειρά καλλυντικών. Εισπνοθεραπεία Ποσιθεραπεία Φυσιοθεραπεία Εξωτερική πισίνα Εσωτερική πισίνα
Avra Spa Hotel (4-star hotel) /Αιδηψό Βόρεια Εύβοια	50- 150 € / βράδυ	1926-1943 1950-2001- Σήμερα	Ιαματικές εξωτερικές πισίνες Μπανιέρες	Εισπνοθεραπεία Ποσιθεραπεία Φυσιοθεραπεία Εξωτερική πισίνα Εσωτερική πισίνα

Πίνακας 1, Δημιουργία από τη Συγγραφέα, Πηγές [3],[4].

1.2 Διατηρητέα Κτήρια- Χαρακτηρισμός Ράδιου ως διατηρητέο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος, προσδιορίζουμε ειδική κρατική προστασία ως προς το πολιτισμικό περιβάλλον αλλά και ως προς τα μνημεία της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Όπως για παράδειγμα τα διατηρητέα κτήρια, με την έννοια ότι το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει ειδικά νομοθετικά μέτρα ώστε να μπορεί να εξασφαλιστεί η διαρκής προστασίας τους. (1)

Αποσπασματικά κτίρια, κομμάτια κτιρίων- συγκρότημα κτηρίων και στοιχεία του περιβάλλοντος 'χώρου αυτών, οικιστικά σύνολα μπορούν να αποκτήσουν τον χαρακτηρισμό διατηρητέα λόγω των ιδιαίτερων μορφολογικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων τους αλλά και επίσης λόγω της ιστορικής τους αξίας, είτε ως δείγματα επώνυμης αρχιτεκτονικής. Η αποκατάσταση αλλά και η ανάδειξη των διατηρητέων κτιρίων βοηθάει στην αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος αλλά και της ποιότητας ζωής κάτοικων και επισκεπτών, (1)

Απόφαση χαρακτηρισμού του Ράδιου, Θρόνιου και Ασκληπιείου ως διατηρητέα.

Σύμφωνα με την εφημερίς της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας στο τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων, Αρ. Φύλλου 79, 26 Φεβρουαρίου 2009 τα κτήρια Ράδιον, Θρόνιον και Ασκληπιείο χαρακτηρίστηκαν ως μνημεία. (2)

“Χαρακτηρίζουμε ως μνημεία τα ξενοδοχεία «Ράδιον» και «Θρόνιον» και το υδροθεραπευτήριο «Ασκληπιός», στα Καμένα Βούρλα, Νομού Φθιώτιδας, φερόμενης ιδιοκτησίας Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, γιατί συνδέονται άρρηκτα με την ιστορία και την κοινωνική, πολεοδομική και πολιτιστική ταυτότητα της Λουτρόπολης, αφού με αφορμή και γύρω από αυτές τις εγκαταστάσεις ιδρύθηκαν τα Καμένα Βούρλα, τα οποία αποτελούν σήμερα ένα από τα σημαντικότερα Τουριστικά θέρετρα της χώρας μας. Αποτελούν δε, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αντιπροσωπευτικά δείγματα της αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου, τα οποία μαζί με ανάλογα κτίσματα της εποχής τους, επηρέασαν αποφασιστικά την πορεία και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής των κτηρίων αυτής της χρήσης, σε μια προσπάθεια των αρχιτεκτόνων να εκφραστούν μέσω των αρχών του μοντέρνου κινήματος, οπότε και η διατήρησή τους θα συμβάλει αποφασιστικά στη μελέτη και στην εξέλιξη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής στον τομέα αυτό. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.”

Αθήνα, 10 Φεβρουαρίου 2009 Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Ακολουθεί απόσπασμα από την Συνέντευξη με τον Κύριο Δημήτρη Μακρυνίτσα.

“Δ.Μ. Η ιστορικότητα αυτών των τριών κτηρίων είναι πιο ουσιάς από ότι πιστεύουμε καθώς δεν στήριξαν μόνο την οικονομία των Καμμένων Βούρλων αλλά και όλων των γύρων περιοχών. Επαγγέλματα στο Καινούργιο, στον Άγιο Κωσταντίνο, στον Άγιο Σεραφείμ στον Μώλο, και στο Ρεγγίνο όπως σοβατζήδες, υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι κ.α. έχτισαν αμέτρητες ξενοδοχειακές μονάδες και παραθεριστικές μονάδες στα Καμένα Βούρλα οι οποίες στηρίχτηκαν στις 3 αυτές μονάδες. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό να σκεφτούμε πως μια ολόκληρη οικονομία στηρίχτηκε σε 3 κτήρια, ένα υδροθεραπευτήριο τον Ασκληπιό, και δυο ξενοδοχειακές μονάδες το Ράδιον και το Θρόνιον.

Σ.Κ. - Πως αποφασίσατε να συμμετάσχετε στην διαδικασία να κριθεί ως διατηρητέο το κτήριο? (Ράδιον) Τι εμπόδια/συμμάχους είχατε στον αγώνα αυτόν?

“Δ.Μ. -Οι λόγοι που αποφάσισα να συμμετάσχω έχουν να κάνουν με τους ιστορικούς λόγους που αναφέραμε πριν. Η διαδικασία για την αίτηση να κριθεί διατηρητέο ξεκίνησε το 2004 και η έγκριση πέρασε από συμβούλιο διατηρητέων μνημείων το 2007. Εγώ ασχολήθηκα με τα πολιτικά του τόπου από το 2011 και μετά. Η διαδικασία έγκρισης ήταν μια μακροχρόνια προσπάθεια. Είχε να κάνει με το γεγονός ότι ενώ αυτά τα δυο ξενοδοχεία ήταν περίπου 20 χρόνια κλειστά και επειδή δεν ήταν διατηρητέα δεν γινόταν τίποτα. Επειδή κατά καιρούς υπήρχαν διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα για διατηρητέα κτήρια θεωρήσαμε ότι η αναγνώριση της αξίας τους ως διατηρητέα θα μπορούσε να συγκινήσει πρώτα τον ιδιοκτήτη (ΕΟΤ) δεύτερον τον επενδυτή που είχε πάρει την έκταση τον Κ. Μήτση και τρίτον τον Δήμο ώστε να κάνουν κάτι με τα κτήρια αυτά. Δυστυχώς όμως ο χαρακτηρισμός αυτός δεν τους συγκίνησε και δεν έγινε κάτι. Χαθήκαν ευκαιρίες που με όπλο ότι τα κτήρια ήταν πλέον διατηρητέα θα μπορούσαν να είχαν εκμεταλλευτεί.”

Σ.Κ. - Όταν ξεκινήσατε την διαδικασία για να κριθεί το κτήριο διατηρητέο αντιμετώπισατε και εμπόδια, όπως παράδειγμα ανθρώπους που ήταν αντίθετοι στο να κριθεί το κτήριο διατηρητέο?

- Γενικώς ένιωσα πως υπήρχε μια αμηχανία από τους υπευθύνους όμως επειδή ήταν όλοι υποχρεωμένοι να πάρουν θέση. Εγώ όταν είχα κάνει την αίτηση ήμουν μαζί με άτομα του συλλόγου που υπογράψανε. Τότε τα κτήρια αυτά υπάγονταν τα κτήρια της Φθιώτιδας σε υπηρεσία του Βόλου (Εφορία Νεότερων Μνημείων Βόλου).

875

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ Αρ. Φύλλου 79
26 Φεβρουαρίου 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ**

- Χαρακτηρισμός ως μνημείων των Ξενοδοχείων «Ράδιον» και «Θρόνιον» και του υδροθεραπευτηρίου «Ασκληπιός», στα Καμένα Βούρλα, Νομού Φθιώτιδας.
- Χαρακτηρισμός ως μνημείων του κτηρίου φερόμενης ιδιοκτησίας Νικηφόρου Δουλάρα στη θέση Σαϊ-τα Κορώπης του Ν. Μαγνησίας.
- Διόρθωση του διαγράμματος των ορίων του οικισμού Νεοπόλεως λόγω κορυφαίων επικαλύψεων της «ομβρολής» ιδιοκτησίας Αθανασίου Τριαντάφυλλου με κοινοτικό δρόμο, (κορυφή 4) στο διάγραμμα της απόφασης σε σχέση με την πραγματική θέση της ιδιοκτησίας του.
- Τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου στην οδό Θεσσαλονίκης στο Ο.Τ. 146α.
- Τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του Κολάνε στην περιοχή επέκτασης «Άγιος Αθανάσιος - Πλατάνια» στα Ο.Τ. 878, 879 και 880.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΝΣΑΚ/115471/2871
- Χαρακτηρισμός ως μνημείων των Ξενοδοχείων «Ράδιον» και «Θρόνιον» και του υδροθεραπευτηρίου «Ασκληπιός», στα Καμένα Βούρλα, Νομού Φθιώτιδας.
- Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**
- Έχοντας υπόψη:
- Τα διατάξεις:
    - του π.δ. 63/2005 (Φ.Ε.Κ. 98/Α/22.4.2005) «Περί κωδικοποίησης της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα»,
    - του π.δ. 4/2009 (Φ.Ε.Κ. Α2/8.1.2009) «Περί Διορισμού Υπουργών»,
    - του ν. 3028/02 (Φ.Ε.Κ. 153/Α/28.6.2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»,
  - του ν. 2038/1992 (Φ.Ε.Κ. 81/Α/13.4.1992) «Περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης»,
  - του π.δ. 1912/2003 (Φ.Ε.Κ. 146/Α/13.6.2003) «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού»,
  - Την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/Δ.Ο.Σ.Ε.Υ.Π/Π.Π.Ο.Σ.Υ.Σ/5/36396/2012/2004 υπουργική απόφαση «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υπουργού Πολιτισμού στις Περιφερειακές...» (Φ.Ε.Κ. 70/Β/ 20.12.2004) καθώς και την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/Δ.Ο.Σ.Ε.Υ.Π/Π.Π.Ο.Σ.Υ.Σ/4/36398/2012/2004 υπουργική απόφαση «Οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων του ν. 3028/2002» (Φ.Ε.Κ. 70/Β/20.12.2004),
  - Την κοινή της Διαδύναμης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου,
  - Την σύμβαση γνωμοδότησης του Κοινοτικού Συμβουλίου Νεοπόλεως Μνημείων με αριθμό Πρακτικού 25/6.11.2008, αποφασίζουμε:
- Χαρακτηρίζουμε ως μνημεία το Ξενοδοχείο «Ράδιον» και «Θρόνιον» και το υδροθεραπευτήριο «Ασκληπιός» στα Καμένα Βούρλα, Νομού Φθιώτιδας, φερόμενης ιδιοκτησίας Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, γιατί συνδέονται άρρηκτα με την ιστορία και την κοινωνική, πολεοδομική και πολιτιστική ταυτότητα της Λουτρόπολης, αφού με αφορμή και γύρω από αυτές τις εγκαταστάσεις ιδρύθηκαν τα Καμένα Βούρλα, τα οποία αποτελούν σήμερα ένα από τα σημαντικότερα Τουριστικά θέρετρα της χώρας μας. Αποτελούν δε, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αντιπροσωπευτικά δείγματα της αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου, τα οποία μαζί με ανάλογα κτίσματα της εποχής τους, επηρέασαν αποφασιστικά την πορεία και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής των κτηρίων αυτής της χρήσης, σε μια προσπάθεια των αρχιτεκτόνων να εκφραστούν μέσω των αρχών του μοντέρνου κινήματος, οπότε και η διατήρησή τους θα συμβάλει αποφασιστικά στη μελέτη και στην εξέλιξη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής στον τομέα αυτό. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- Αθήνα, 10 Φεβρουαρίου 2009
ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Εικόνα 6*, Φύλλο της εφημερίς της κυβερνήσεως Πηγή 3.

Ο Κύριος Παλιούρας υπευθύνως της Ε.Ν.Μ.Β. ήρθε να κάνει αυτοψία στα κτήρια – τα οποία μάλιστα ήταν σε πολύ καλή κατάσταση στατικά - . αποτέλεσε το-σύμμαχο στο αγώνα αυτό. Ο Κύριος Παλιούρας γνώριζε ήδη τα κτήρια αυτά και πίστευε στην αξία των κτιρίων και ότι πρέπει να κριθούν διατηρητέα. Η εισήγηση που έγραψε για αυτό το κτήριο ήταν αυθεντικότερη και μάλιστα ήταν αυτή που κατά κύριο λόγο χρησιμοποιήθηκε για την επιτροπή νεότερων μνημείων. Στον αγώνα αυτό χρειάστηκαν ακόμη οι εγκρίσεις τόσο του Δήμου Καμμένων Βούρλων, τόσο του ιδιοκτήτη τον ΕΟΤ αλλά και τον ενοικιαστή Μήτση. Την ημέρα που πάρθηκε η απόφαση που ήμουν παρών στο συμβούλιο στην Μπουμπουλίνας. Είχε στείλει τον μηχανικό του τον Κυρίο Ντουβρα, ο τότε Δήμαρχος (Ο Κυρίος Αντωνίου ο οποίος είχε πει πως συμφωνούμε. Στις επιστολές που διαβάστηκαν από τον ΕΟΤ και τον Κύριο Μήτση είπαν και αυτοί πως δεν έφερναν αντίρρηση στην απόφαση αυτή. Το μόνο που παρατήρηση στην απόφαση αυτή ήταν μια αμηχανία η οποία υπήρξε λόγω της χρόνιας αδιαφορίας ως προς την αξιοποίηση των κτηρίων αυτών.

Συμπεράσματα 1^{ου} Κεφαλαίου.

*Στην Ελλάδα υπάρχει ένα μεγάλο ενδιαφέρον για τα ξενοδοχεία με τις Ιαματικές εγκαταστάσεις. Παρατηρούμε ξενοδοχεία με ιστορία χρόνων όπως το *Thermae Sylla* και το *Anra Spa Hotel* να επιβιώνουν και να εξελίσσονται. Ξενοδοχεία με ιστορία στα οποία δίνουμε μια ιδιαίτερη προτίμηση. Το *Thermae Sylla* συγκεκριμένα αποτέλεσε ένα ξενοδοχείο με το οποίο έγινε σε μεγάλο βαθμό η έναρξη του τουρισμού στην Αιδηψό όπως ακριβώς και το *Radion*, το *Θρόνιο* και ο *Ασκληπιός* στα *Καμένα Βούρλα*. Το γεγονός ότι και το κράτος συμμερίζεται αυτή την άποψη και τα χαρακτηρίζει διατηρητέα για αυτό τον λόγο δείχνει την επιτακτική ανάγκη επαναλειτουργίας τους προκειμένου να επαναφέρουμε και τον Ιαματικό τουρισμό στα *Καμένα Βούρλα*.*

Κεφάλαιο 2^ο.

Θερμαλισμός και λουτροπόλεις στην Ελλάδα

Υδροθεραπεία ονομάζεται η αγωγή η οποία βασίζεται στην χρήση του Ιαματικού νερού ως θεραπευτικό μέσο. Η υδροθεραπεία μπορεί να γίνει με πολλές διαφορετικές μορφές. Υπάρχουν δύο τύποι εφαρμογών υδροθεραπείας. **Η εσωτερική και η εξωτερική.** [5]

Στην εσωτερική υδροθεραπεία εφαρμόζονται δύο μέθοδοι. Η πρώτη είναι η **Ποσιθεραπεία** που αφορά την κατάποση Ιαματικού νερού με την επίβλεψη του αρμόδιου γιατρού του υδροθεραπευτηρίου και βοηθάει με διάφορες παθήσεις της χολής και του ήπατος. Η δεύτερη ονομάζεται **Εισπνοθεραπεία** και γίνεται με την μετατροπή των ιαματικών νερών σε σταγονίδια και την χρήση των αερίων που υπάρχουν σε αυτά και εισπνέοντας με τα ειδικές συσκευές, ενδείκνυται για παθήσεις του αναπνευστικού. [6]

Στην εξωτερική υδροθεραπεία εφαρμόζονται 4 διαφορετικοί μέθοδοι. Η πρώτη γίνεται με **λουτροθεραπεία**, που ανάλογα με την θερμοκρασία του νερού χωρίζεται σε υπόθερμη (έως 20 Βαθμούς Κελσίου), θερμή (20-30 Βαθμούς Κελσίου), και υπέρθερμη (άνω των 38 Βαθμών Κελσίου). Δεύτερον **καταιονήσεις** με την κατάλληλη πίεση Ιαματικού νερού. **Τρίτον υδρομαλάξεις** με συνδυασμό μάλαξης και υδροθεραπείας. Τέταρτον **Υδροκινησιοθεραπεία** με συνδυασμό κινησιοθεραπείας και λουτροθεραπείας. [7]

2.1 Η Λουτρόπολη της Αιδηψού

Η Λουτρόπολη της **Αιδηψού** ανήκει στην Εύβοια και σήμερα αποτελεί μια από τις πιο τουριστικές λουτροπόλεις στην Ελλάδα και την μεγαλύτερη σε έκταση. Διαθέτει συνολικά 80 Ιαματικές πηγές εκ των οποίων 23 είναι ανοργάνωτες και 57 οργανωμένες που χωρίζονται σε ιδιωτικές και δημόσιες εγκαταστάσεις. [8]

Σύμφωνα με την Μυθολογία η Θεά Αθήνα ζήτησε από τον Ήφαιστο να φέρει ζεστά ιαματικά νερά στην επιφάνεια της γης για να μπορεί ο προστατευομένος της Ο Ηρακλής να πηγαίνει ώστε να γιατρεύει της πληγές αλλά και να ξεκουράζεται. Τότε ο Ήφαιστος χτύπησε με δύναμη το σφυρί του στην γη και δημιουργήθηκε ένα ρήγμα και πετάχτηκαν έξω ιαματικά νερά. Στην πραγματικότητα όμως η προέλευση των Ιαματικών νερών προέρχονται από το ρήγμα του βόρειου Ευβοϊκού. [9]

Εικόνα 7*. Φωτογραφία του Ιαματικού Καταρράκτη που καταλήγει στην Θάλασσα, Αιδηψός Πηγή 4.

Εικόνα 8* Υδροθεραπευτήριο ΕΟΤ, Αιδηψός Πηγή 5.

Τα Λουτρά της Αιδηψού ξεκίνησαν την ανάπτυξη τους μετά τον 5^ο αιώνα. Όπως αναφέρουμε και πιο πάνω στις εγκαταστάσεις του ξενοδοχείου Thermae Sylla βρέθηκαν ρωμαϊκές εγκαταστάσεις. Πέρα όμως από αυτό διαθέτει μεγάλη ποικιλία αρχαιολογικών αξιοθέατων τα οποία βρίσκονται σε πολύ καλό διατηρημένη κατάσταση όπως: Σπηλιά Σύλλα, Αρχαιολογική συλλογή Αιδηψού, Κτίριο λουτρών ρωμαϊκής περιόδου κ.α. [10]

2.2 Τα Λουτρά Πόζαρ

Τα λουτρά Πόζαρ αποτελούν τα λουτρά με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα σε όλη την Ελλάδα. Βρίσκονται κοντά στο Λουτράκι του νομού Πέλλας. Το όνομα των λουτρών είναι Σλάβικο και σημαίνει φωτιά-θερμότητα. [11]

Υπάρχουν ενδείξεις ότι χρησιμοποιούνταν από τα Ρωμαϊκά και Βυζαντινά χρόνια. Μυθολογείται ότι τα Δόρατα της Μακεδονικής Φάλαγγας βυθίζονταν στα νερά αυτά προκειμένου να γίνουν πιο σκληρά. Ανακηρύχθηκαν επίσημα Ιαματικά νερά το 1920 και από το 1985 ανέλαβαν την διαχείριση του από την κοινότητα του Λουτρακίου. Το νερό που διαθέτουν είναι μεταλλικό και είναι πόσιμο.

Εικόνα 9 , Καταρράκτης στα λουτρά Πόζαρ Πηγή 6.

Τα Λουτρά Πόζαρ χωρίζονται σε δύο μέρη. Το πρώτο είναι οι εξωτερικές εγκαταστάσεις και το δεύτερο είναι το υδροθεραπευτήριο Αλέξανδρος με εσωτερικές πισίνες και χαμάμ. Αυτό που τα κάνει να ξεχωρίζουν είναι οι ιδιαίτερες εξωτερικές πισίνες με το τους καταρράκτες που εναρμονίζονται στο φυσικό τοπίο και αναβλύζουν το νερό τους σε υψόμετρο 360-390 μέτρων. Τα λουτρά Πόζαρ διοργανώνουν και το φεστιβάλ Πόζαρ το οποίο αποτελεί πόλο έλξης για τους νέους. [12]

Εικόνα 10* Καταρράκτης- εξωτερική πισίνα, Λουτρά Πόζαρ. Πηγή 6.

Εικόνα 11* Εσωτερική πισίνα, Λουτρά Πόζαρ. Πηγή 6.

2.3 Η διαχρονική Λουτρόπολη της Κορινθίας.

Η διαχρονική Λουτρόπολη της Κορινθίας βρίσκεται στο Λουτράκι Κορινθίας και είναι μια από τις πρώτες αναγνωρισμένες λουτροπόλεις στην χώρας μας. Το Λουτράκι βρίσκεται στην περιοχή της αρχαίας Θέρμης και σύμφωνα με την Μυθολογία η θεά Άρτεμης πέρασε από εκεί και ερωτεύτηκε το τοπίο και θερμά νερά και βυθίστηκε σε αυτά για να τα απολαύσει. [13] Υπάρχουν αρκετές αναφορές για το Λουτράκι από τους Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους. Καθώς οι αναφορές για τις θεραπευτικές ιδιότητες των Ιαματικών νερών του Λουτρακίου ξεκινάνε από την αρχαιότητα το νερό αυτό έχει χαρακτηρησθεί ως νερό της ζωής.

Εικόνα 12* Δημόσιο Υδροθεραπευτήριο στο Λουτράκι. Πηγή 6

Κατοχυρωμένη ως Λουτρόπολη από το 1925 πήρε το όνομα της από την λέξη λουτρό για την πληθώρα Λουτρών που διέθετε. Από το 1925 και έπειτα αναδείχθηκε σε μεγάλο βαθμό και άρχισε να εξελίσσεται στην σημερινή του μορφή με κορύφωση στο τουρισμό του την δεκαετία 1950-1960. [14]

Διαθέτει δημοτικό κέντρο υδροθεραπείας, σύγχρονα κέντρα Ποσιθεραπείας και ένα υπερσύγχρονο ιδιωτικό κέντρο υδροθεραπείας.

Εικόνα 13* Ιδιωτικό Υδροθεραπευτήριο στο Λουτράκι. Πηγή 7

Το Λουτράκι Είχε μεγάλη οικονομική και τουριστική άνθιση την δεκαετία του 1950-60 και ο κύριος παράγοντας ανάπτυξης του ήταν τα λουτρά γύρω από τον οποίο χτίστηκε μια ολόκληρη πόλη. Το Λουτράκι όμως σε αντίθεση με τα Καμένα Βούρλα που θα δούμε παρακάτω συνεχίζει να ανθίζει σε τουρισμό και αναπτύσσετε συνεχώς.

2.4 Λουτρά Ύπατης, Ψωρονερία, Θερμοπύλων

Στον νομό Φθιώτιδας διαθέτουμε πληθώρα Ιαματικών πηγών με τις περισσότερες να είναι ανεκμετάλλευτες αυτή την στιγμή οργανωμένη λουτροθεραπεία βρίσκεται στα Καμένα Βούρλα και στην Ύπατη. Παρακάτω παρατίθενται οι εξής πηγές.

Εικόνα 14* Υδροθεραπευτήριο Ύπατης, Πηγή 8.

Στην **Ύπατη** η οποία είναι ένα χωρίο 20 περίπου χιλιόμετρα έξω από την Λαμία υπάρχει υδροθεραπευτήριο το οποίο λειτουργεί από το 1960 με σύγχρονες εγκαταστάσεις, καθώς και οργανωμένες πηγές εξωτερικού χώρου. Η πηγή αυτή χρησιμοποιείται όμως για λουτροθεραπεία από το 1897 και εκτιμάται ότι δημιουργήθηκε η πηγή αυτή τον 4^ο αιώνα πχ. Η εκμετάλλευση της πηγής αυτής βοήθησαν στο αναπτυχθεί η περιοχή και να χτιστούν τα πρώτα ξενοδοχεία στην περιοχή που λειτουργούν μέχρι και σήμερα. [15]

Τα **Ψωρονερία** είναι λίμνη στην Δαμάστα με Ιαματικό νερό. Πήραν το όνομα αυτό γιατί θεωρείται ότι γιατρεύουν τις δερματικές παθήσεις και την ψώρα. Έχει ελεύθερη πρόσβαση και είναι σχετικά ανοργάνωτη.[16] Διαθέτει ακόμη ένα στεγασμένο προαύλιο σαν χώρο αναμονής και προβολείς για την βραδινή χρήση της λίμνης. Σε 4,4 χιλιόμετρα απόσταση βρίσκεται η πηγή των Θερμοπύλων.

Τα Ιαματικά Λουτρά των **Θερμοπύλων** βρίσκονται κοντά στο μνημείο του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες. Είναι εξωτερικού χώρου ελεύθερης πρόσβασης και διαθέτουν έναν φύλακα στην είσοδο

Εικόνα 15* Ιαματική λίμνη, Ψωρονερία. Πηγή 9.

η οποία είναι κλεισμένη με κάγκελα. Διαθέτει ένα καταρράκτη και δυο μικρές φυσικές πισινές. Είναι δύσβατη η ανάβαση στον καταρράκτη και έχουν προστεθεί μερικά σκοινιά κατά μήκος του.

Εικόνα 16* Ιαματικός καταρράκτης Θερμοπύλες. Πηγή 9.

2.5 Η λουτρόπολη των Καμένων Βούρλων

Εικόνα 17*, Φωτογραφία του ξενοδοχείου Γαλήνη, Πηγή 10.

Τα πρώτα ξενοδοχεία που ασχολήθηκαν με την Υδροθεραπεία και διέθεταν ιδιωτικούς λουτήρες με ιαματικό νερό στα Καμένα Βούρλα ήταν το Ράδιον και το Θρόνιο Ταυτόχρονα ιδρύθηκε και ο Ασκληπιός το πρώτο υδροθεραπευτήριο των Καμμένων. Αυτά τα ξενοδοχεία ήταν η αφετηρία όχι μόνο του τουρισμού των Καμμένων αλλά και ολόκληρης της περιοχής σαν ένα οργανωμένο σύνολο όπως θα δούμε και παρακάτω.

Σήμερα αποτελούν διατηρητέα κτίρια εκτός λειτουργίας,

Εικόνα 18*, Φωτογραφία του ξενοδοχείου Γαλήνη, Πηγή 10

μετέπειτα από αυτά χτίστηκαν το Ξενοδοχείο Γαλήνη και το υδροθεραπευτήριο Ιπποκράτης (μέσα στο ξενοδοχείο Γαλήνη) τα οποία λειτουργούν μέχρι και σήμερα. Το ξενοδοχείο Γαλήνη διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις υδροθεραπείας και μάλιστα διαθέτει μερικά δωμάτια με ιδιωτικούς λουτήρες με Ιαματικό νερό.

Στα 3 περίπου χιλιόμετρα έξω από το κέντρο των Καμμένων Βούρλων βρίσκουμε τα την πηγή Κουνιαβίτη, έπειτα στα 300 περίπου μέτρα συναντάμε τα Καλλυντικά. Είναι δυο διαφορετικά ιαματικά πεδία εκ των οποίων το ένα (πηγή Κουνιαβίτη) τροφοδοτεί το υδροθεραπευτήριο Ιπποκράτης.

Η πηγή Κουνιαβίτη διαθέτει μια μεγάλη τιμεντένια πισίνα και τρεις μικρότερες. Έχει ένα μικρό κiosk στεγασμένο για χώρο αναμονής, δύο παγκάκια και δυο σημεία για να αλλάξεις ρούχα μετά. Η γενική τους εικόνα όμως είναι ανοργάνωτη και η πρόσβαση σε αυτά είναι ελεύθερη και ανοιχτή όλον τον χρόνο. Η πηγή καλλυντικά που αναφέρεται συχνά και ως πηγή της Αφροδίτης. Σύμφωνα με τον μύθο η Αφροδίτη έκανε μπάνιο σε αυτά τα νερά για να διατηρεί την ομορφιά της. Διαθέτει τρεις πισίνες μια μεγαλύτερη και δυο μικρότερες. Επίσης έχει ένα σημείο για να αλλάξεις ρούχα.

Ακολουθεί απόσπασμα από την Συνέντευξη με τον Κύριο Δημήτρη Μακρυνίτσα.

Σ.Κ. - Οι ιαματικές πηγές που βρίσκονται λίγο πιο έξω από τα Καμμένα Βούρλα και δημιουργήθηκαν ως ανοιχτές για τον κοινό πως συσχετίζονται με τα κτήρια και πως συντέλεσαν στην ανάπτυξη του τουρισμού?

Εικόνα 19* Πηγή Κουνιαβίτη, Καμένα Βούρλα, Πηγή συγγραφέας.

“Δ.Μ. Αυτό το Ιαματικό πεδίο αποτελεί ένα ξεχωριστό πεδίο από αυτό που διέθεταν τα κτήρια με διαφορετική σύσταση των πηγών. Το πεδίο αυτός της περιοχής Κουνιαβίτη αποτελείται από δυο επιμέρους Ιαματικά πεδία. Οι πηγές αυτές δημιουργήθηκαν από τον ΕΟΤ και ο Δήμος της περιοχής συντέλεσε στο να γίνουν κάποιες αλλαγές σε αυτές και να δημιουργηθούν κάποιες καινούργιες. Για ένα διάστημα κατά την δεκαετία του 1970-80 έστλανε και προσωπικό εκεί και έκοβαν εισιτήρια. Αυτό όμως δεν διήρκεσε πολύ καθώς δεν είχαν επενδύσει ιδιαίτερα σε αυτό και ο κόσμος δεν ενδιαφερόταν να πάει και σταμάτησε αυτή η διαδικασία γρήγορα.

Εικόνα 21* Πηγή Καλλυντικά, Καμένα Βούρλα, Πηγή συγγραφέας.

Το πρώτο που ονομάζεται Κουνιαβίτη αποτελείται από 4 τιμεντένιες δεξαμενές και δυο πισίνες οι οποίες δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια. Είναι οι πιο κοντινές στα Καμένα Βούρλα. Κατά την δεκαετία του 1950/60 στις 4 μικρές

Εικόνα 20* Πηγή Κουνιαβίτη, Καμένα Βούρλα, Πηγή συγγραφέας.

τιμεντένιες δεξαμενές υπήρχε ένα μύλος όπου έλεγχε το νερό το οποίο κατέβαινε με ορμή σε αυτές. Ο κόσμος επομένως χρησιμοποιούσε τόσο τον μύλο για να αλέθει το αλεύρι αλλά και τις δεξαμενές για να πλένουν τις φλοκάτες τους καθώς είχαν νερό και δημιουργήθηκαν κάποια παραρτήματα που πήγαινε ο

κόσμος να κάνει μπάνιο καθώς ήταν δωρεάν και ζεστά. Μέχρι το 2012 η κοινότητα της περιοχής δεν είχε ασχοληθεί να κάνει κάποιες αλλαγές σε αυτό το χώρο και με πρωτοβουλία δική μου χτίσαμε αυτή την μετεόχτιστη πισίνα με τις πέτρες δημιουργήσαμε αυτή την πηγή. Τις περισσότερες πέτρες τις φέραμε πάνω από τον Καλλίδρομο. Με ένα έρανο με μια μικρή επιτροπή άλλων 2 ατόμων επαγγελματιών που διοργάνωσα εγώ έπειτα κάναμε κάποιες αλλαγές στις υπάρχουσες φτιάξαμε και μια πισίνα πιο κάτω. Το δεύτερο ιαματικό πεδίο βρίσκεται κοντά στο βιολογικό που αποτελείται από δυο πηγές τοιμεντένιες και μία πέτρινη. Δημιουργήθηκε λίγο πριν το 1985 από την κοινότητα του Καινούργιου.”

Οι φωτογραφίες του υπό-κεφαλαίου 2.5 που δεν διαθέτουν αρίθμηση και πηγή από κάτω ανήκουν στην συγγραφέα.

Συγκεντρωτικός πίνακας χαρακτηριστικών λουτροπόλεων – ιδιότητες ιαματικών νερών.

Περιοχή	Εγκαταστάσεις	Οργανωμένες Ιαματικές Πηγές	Ανοργάνωτες Ιαματικές πηγές.	Θερμοκρασία Νερού	Ευεργετικά χημικά στοιχεία	Ευεργετικές Ικανότητες σε παθήσεις
Αιδηψός Νομός Ευβοίας	Υδροθεραπευτήριο Ξενοδοχεία Ελευθερης πρόσβασης πηγές που καταλήγουν στην θάλασσα.	57	23	28 – 86 Βαθμοί Κελσίου	Θείο, Ιχνοστοιχεία από: Ασβέστιο, Μαγνήσιο, Σίδηρο. Άνθρακα	Ρευματικές, Γυναικολογικές, Ρευματικές, Νευρολογικές
Λουτρά Πόζαρ, Νομός Πέλλας	Λουρά Πόζαρ εξωτερικού χώρου Κλειστό Υδροθεραπευτήριο.	2	0	37 Βαθμοί Κελσίου	Ράδιο Ιχνοστοιχεία από: Κάλιο, Νάτριο, Λίθιο, Μαγγάνιο, Μαγνήσιο,	Ρευματικές, Γυναικολογικές, Ρευματικές, Νευρολογικές Μυοσκελετικές
Λουτράκι Κορινθίας Νομός Πελοποννήσου	Δημοτικό υδροθεραπευτήριο. Κέντρα Ποσιθεραπείας. Ιδιωτικό σύγχρονο Υδροθεραπευτήριο.	3	0	29.5 – 31.4 Βαθμοί Κελσίου.	Ράδιο Ιχνοστοιχεία από: Κάλιο Νάτριο, Αμμώνιο Μαγνήσιο Χλώριο	Ρευματικές, Δερματικές, Ουροποιητικού, Γαστρεντερικού
Ύπατη, Νομός Φθιώτιδας	Λουτρά Εξωτερικού χώρου. Υδροθεραπευτήριο.	3	0	33 Βαθμοί Κελσίου.	Ανθρακικό οξύ Ιχνοστοιχεία από: Κάλιο, Νάτριο, Ασβέστιο, Σίδηρος	Δερματικές Νευρολογικές Ουροποιητικού Γαστρεντερικού
Ψωρονερία	Λίμνη με ιαματικό νερό ελεύθερης πρόσβασης.	0	1	33 Βαθμοί Κελσίου.	Θείο Κάλιο Μαγνήσιο Νάτριο	Μυοσκελετικές, Γυναικολογικές Ρευματικές
Θερμοπούλες Νομός Φθιώτιδας	Λουτρά Εξωτερικού χώρου ανοργάνωτα ελεύθερης πρόσβασης.	0	1	42 Βαθμοί Κελσίου.	Θείο Κάλιο Μαγνήσιο Νάτριο	Ρευματικές Γυναικολογικές Νευρολογικές
Πηγή Κουνιαβίτη Νομός Φθιώτιδας	Υδροθεραπευτήριο Λουτρά Εξωτερικού χώρου ανοργάνωτα ελεύθερης πρόσβασης.	1	1	36 Βαθμοί Κελσίου.	Ράδιο Κάλιο Μαγνήσιο Νάτριο	Ρευματικές Γυναικολογικές Δερματικές Ουροποιητικού
Καλλυντικά Πηγή Νομός Φθιώτιδας	Λουτρά Εξωτερικού χώρου ανοργάνωτα ελεύθερης πρόσβασης.	0	1	35 Βαθμοί Κελσίου.	Καλοειδές θείο Κάλιο Μαγνήσιο Νάτριο	Ρευματικές Γυναικολογικές Δερματικές Ουροποιητικού

Πίνακας 2, Δημιουργία από τη συγγραφέα, Πηγές : [17],[18],[19],[1]

Συμπεράσματα 2^{ου} κεφαλαίου.

Η Αιδηψός με την πλούσια ιστορία της και με την μεγάλη ποικιλία Ιαματικών εγκαταστάσεων ήταν και παραμένουν ένας από τις πιο δυνατούς ανταγωνιστές στο τομέα του Ιαματικού τουρισμού . Οι μεγάλες εγκαταστάσεις και η επένδυση της περιοχής στον τομέα αυτό έχει αποβεί εξαιρετικά καρποφόρα.

Το Λουτράκι παρότι δεν διαθέτει μεγάλη ποικιλία Ιαματικών εγκαταστάσεων και διατηρεί λίγες που όμως είναι υψηλών προδιαγραφών εξακολουθεί να ανθίζει στο τουρισμό και να παραμένει ένας σημαντικός ανταγωνιστής στο τομέα αυτό,

Τα Λουτρά Πόζαρ με το έντονο φυσικό τοπίο έκαναν αυτήν την περιοχή μια από τις πιο τουριστικές Λουτροπόλεις. Ο έξυπνος τρόπος διαχείρισης των πηγών οι οποίες στερούνται σε έκταση σε σχέση με άλλες λουτροπόλεις το έκαναν να αναδειχθεί να ξεχωρίσει και να μπορέσει 'να βάλει την περιοχή στο χαρτί' η οποία σήμερα επωφελεείται από αυτό και φέρει τεράστια τουριστική-οικονομική ανάπτυξη.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω έρχονται τα Ψωρονέρια, οι Θερμοπούλες, και τα εξωτερικά λουτρά των καμένων βούρλων (Καλλυντικά, Κουνιαβίτη) τα οποία είναι ανοργάνωτα και δεν επιφέρουν τουρισμό στην περιοχή, ούτε βοηθάν στην οικονομία του τόπου.

Η λουτρόπολη των Καμένων Βούρλων μετά βίας αποτελεί λουτρόπολη πλέον καθώς οι εγκαταστάσεις που διαθέτει είναι ελάχιστες για τον χαρακτηρισμό αυτό. Θα έπρεπε να επαναλειτουργήσουν είτε να ιδρυθούν καινούργιες προκειμένου να έχουμε μια πιο βιώσιμη λουτρόπολη.

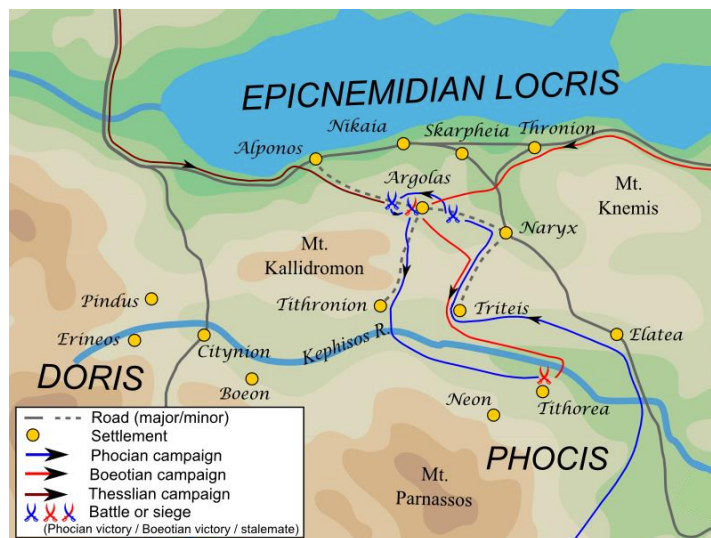
Κεφάλαιο 3^ο.

Καμένα Βούρλα μυθολογία- ιστορία και εξέλιξη.

3.1 Ιστορία από το αρχαίο Θρόνιο στα Σύγχρονα Καμένα Βούρλα

Τα **καμένα Βούρλα** χτίστηκαν στην περιοχή της αρχαίας πόλης Θρόνιο, όπου κατοικούσαν οι Επικνημίδιοι Λοκροί για την οποία έχουμε σημαντικές αναφορές, όπως του **Όμηρου από την Ιλιάδα**, τον γεωγράφο **Στράβωνα**, τον **Στέφανο τον Βυζάντιο** αλλά και από τον **Θουκυδίδη**.

Οι Λοκροί ήταν αρχαίο ελληνικό φύλο της κεντρικής Ελλάδας, η οποία χωριζόταν σε δύο μέρη. Ο **Στράβωνα** αναφέρει ότι στα δυτικά υπήρχαν οι Εσπέριοι ή Οζόλες Λοκροί (σημερινή Φωκίδα και Αιτωλοακαρνανία) Στα ανατολικά υπήρχαν οι Εύα Λοκροί (σημερινή Φθιώτιδα). Η Εύα Λοκροί χωρίζονται σε Οπούντιους (με μητρόπολη την Οπούντα) και τους Επικνημίδιους (με σημαντικότερη πόλη το Θρόνιο). [20]

Εικόνα 22* Χάρτης των αρχαίων Λοκρών. Πηγή 11.

Σύμφωνα με τον **Στέφανο τον Βυζάντιο**, βλέπουμε πως αυτοί που κατοικούν στο τμήμα της Λοκρίδας από τα στενά των Θερμοπύλων μέχρι τον σημερινό Δήμο Αγίου Κωσταντίνου, έφεραν την ονομασία Επικνημίδιοι Λοκροί, Η οποία προήλθε από το όρος Κνημίδα το οποίο βλέπουμε από τα καμένα Βούρλα και αποτελεί προέκταση του όρος Καλλίδρομου, το οποίο είναι προέκτασης της Οίτης.

Ομήρου Ιλιάδα, Ραψωδία Β, Στίχοι 527-535. Πρωτότυπο	Ομήρου Ιλιάδα, Ραψωδία Β, Στίχοι 527-535. Μετάφραση: "Όλγας Κομνηνοῦ-Κακριδῆ
<p><< Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας μείων, οὐ τι τόσος γε ὄσος Τελαμώνιος Αἴας ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην λινοθώρηξ, ἐγχείη δ' ἐκέκαστο Πανέλληνας καὶ Ἀχαιοὺς· οἱ Κῦνόν τ' ἐνέμοντ' Ὀπόνετ' τε Καλλίαρόν τε Βῆσσαν τε Σκάρφην τε καὶ Αὐγείας ἐρατεινὰς Τάρφην τε Θρόνιον τε Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα· τῶ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαινα νῆες ἔποντο Λοκρῶν, οἳ ναῖοισι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης. >></p> <p>[21]</p>	<p><< Το Λοκρούς τους κυβερνούσε ο γρήγορος Αίας, ο γιός του Ουλέα, πιο μικρόσωμος, όχι τόσοσος ο Αίας ο γιός του Τελαμώννα, ἀλλὰ πολὺ πιο μικρός. Ἦταν μικρόσωμος και φορούσε λινο θώρακα, στο κοντάρι ὁμως ξεπερνούσε ὄλους τους Ἐλληνες και τους Αχαιοὺς. Αυτοὶ κατοικοῦσαν στον Κύνο και στον Οπούντα και στην Καλλίαρο και στην Βήσσα και στη Σκάρφη και στις ὁμορφες Αυγειές και στην Τάρφη και στο Θρόνιο και στο ρέμα του Βοαγρίου. Αυτὸν τον ακολουθοῦσαν σαράντα μαύρα καράβια των Λοκρῶν, . Που κατοικοῦσαν ἀπέναντι ἀπὸ την ιερή την Εὐβοία.</p>

Πίνακας 3, Δημιουργία ἀπὸ την συγγραφέα. Πηγή [21]

Συμπέρασμα.

Ο Όμηρος μας δίνει αρκετές πληροφορίες, αναφέροντας ότι οι Λοκροί με αρχηγό το Αίαντα, οποίος ήταν γιός του Οϊλέα, είχε μικρό σώμα και ήταν πολύ γρήγορος και τους ξεπέρναγε ὄλους τους Ἐλληνες στο κοντάρι, ξεκίνησαν ἀπὸ το Θρόνιο με 40 μέλανες τριήρεις για την Τροία.

Η ιστορία του αρχαίου Θρόνιου.

Ο Πτολεμαῖος, γεωγράφος αναφέρει ὅτι το Θρόνιο αποτελοῦσε την πιο σημαντική πόλη των Επικλημιδίων Λοκρῶν. Ο **Θουκυδίδης** αναφέρει ὅτι το διάστημα των Πελοποννησιακῶν πολέμων, Κλεόπομπός ο Αθηναῖος, υποστήριξε τους Ευβοεῖς στην εκστρατεία ἐναντία του Θρόνιου. Το 430π.Χ. κατέλαβε το Θρόνιο κρατώντας πολλοὺς ομήρους.

Το 357 π.Χ. η πόλη υπέστη πανωλεθρία καταστροφή ἀπὸ τον Οινόμαρχο, τον στρατηγό των Φωκῶν στην διάρκεια των Ιερῶν πολέμων.

Το 320 π.Χ. η πόλη χρησιμοποιεῖται ως στρατόπεδο των Ρωμαίων ἀλλὰ και ως χώρος διαπραγμάτευσης.[22]
Αργότερα η πόλη περνάει στους Μακεδόνες και ἐπειτα γίνεται μέλος της Αιτωλικῆς συμπολιτείας.

Προέλευση της ονομασίας του Θρόνιου.

Σύμφωνα με την λαϊκή παράδοση, η πόλη ονομάστηκε ἀπὸ την **Θρονία**, μητέρα του Ἀβδηρου ἀπὸ τον Ποσειδῶνα. Αναφέρεται στην αρχαία ελληνική γραμματεία πως στο Θρόνιο βρισκόταν ναὸ αφιερωμένος στον Ποσειδῶνα τον ἵππο.[23] Πιθανολογεῖται ἐπίσης ὅτι μπορεί να πήρε το ὄνομα της ἀπὸ την λέξη **Θρόνος**, τιμώντας ἔτσι τον πλοῦτο και την ξεχωριστή θέση που κατείχε αὐτή η πόλη στην αρχαιότητα.
Μια ἄλλη εκδοχή είναι πως προήλθε ἀπὸ το <<θρόνιο>>, που αποτελέσουμε λεπτεπίλεπτο ὕφασμα, στο οποίο τοποθετοῦσαν μικρά λουλουδάκια τα <<θρόνα>>.

Σεισμογενής υπόσταση και καταστροφές στο Θρόνιο.

Το Θρόνιο ἔχει περάσει ἀπὸ μεγάλες καταστροφές εξαιτίας της σεισμογένειας της ευρύτερης περιοχῆς και υπάρχουν και αναφορές για τις καταστροφικές επιπτώσεις ορισμένων σεισμῶν. Οι πρώτες αναφορές είναι το **396** και το **427 π.Χ.** ὅπου βυθίστηκε ἓνα μεγάλο κομμάτι του οικισμού καθώς και η εκκλησία που βρισκόταν στο λιμάνι του θρονιού. Ο **Στράβωνας** γράφει για αὐτὸ το γεγονός αναφέροντας ἐπιπλέον την ἀπώλεια 1.700 κατοικῶν.. Ἐπειτα η πόλη και η εκκλησία ξαναχτίστηκαν και το **551π.Χ.** ἓνας ἀκόμη πιο καταστροφικός σεισμός ἔρχεται και καταστρέφει οτιδήποτε εἶχε χτιστεί. Ο τελευταῖος καταγεγραμμένος σεισμός στην περιοχή ἔγινε το **1894 μ.Χ.** και ἄνοιξε ρήγμα ἐξήντα χιλιόμετρων ἀπὸ την Θήβα μέχρι τον Καλλίδρομο προκαλώντας καταστροφικές ζημιές. [24]

3.2 Τουρισμός και οικονομία

Ακολουθεί απόσπασμα από την Συνέντευξη με τον Κύριο Δημήτρη Μακρυνίτσα.

Σ.Κ. - Πώς θα μπορούσε να συμβάλει στην οικονομία του τόπου μια νέα ξενοδοχειακή μονάδα? Πιστεύεται ότι θα προσέλκυε κόσμο στην ευρύτερη περιοχή η θα λειτουργούσε ανασταλτικά για τον τουρισμό?

“Δ.Μ. -Οι ξενοδοχειακές μονάδες που έχουμε τώρα πια δεν είναι μεγάλες μονάδες . Ξενοδοχεία πάνω από 20 δωμάτια εκλείπουν στην περιοχή. Παλιότερα χρόνια που ήταν στις δόξες της η περιοχή είχαν κάποιες μονάδες από το Καλύψω, το Λεβέντη μοτέλ που είναι δυστυχώς κλειστά. Υπάρχει μόνο το Γαλήνη και το Sissy (διαθέτει 100 δωμάτια περίπου). Για να μπορεί κάποιος να φέρει μαζικό κόσμο χρειάζονται μεγάλες μονάδες και άρα θα ήταν σημαντικό να υπάρχει ένα ανασκευασμένο κτήριο. Θα αποτελούσε το πιο όμορφο κτήριο της περιοχής καθιστώντας το και ο ένας πόλος έλξης καθαυτού λόγω της ιστορικότητάς του της θέσης του και της ομορφιάς του και κατά την γνώμη μου το πρώτο που θα γέμιζε στην περιοχή.”

Σ.Κ. - Αποτελεί ο Ιαματικός τουρισμός πυλώνα της οικονομίας των Καμένων Βούρλων? Η δημιουργία ιαματικών εγκαταστάσεων θα μπορούσε να λειτουργήσει ως έναν τουριστικό μαγνήτη για το ξενοδοχείο?

“Δ.Μ. -Ναι βεβαίως, καθώς εάν δούμε άλλες λουτροπόλεις οι οποίες στηρίζονται στο Ιαματικό τους νερό, στον θερμαλισμό και αν δούμε και το παρελθόν των Καμένων Βουρλών μέχρι την δεκαετία του 80 γιατί μετά δυστυχώς αμελήθηκαν όλα. Οι ευκαιρίες όμως εξακολουθούν να υπάρχουν και ο στόχος θα μπορούσε να είναι σε μεγάλο βαθμό ο πρωταρχικός στόχος για την περιοχή μας θα ήταν να ανακάμψουμε τουριστικά στο θέμα του Ιαματικού τουρισμού. Γιατί η θάλασσα μας έχει πεπερασμένες δυνατότητες καθώς δεν συγκρίνεται ούτε με τις Χαλκιδικής ούτε και με των νησιών, αρά λοιπόν οι δυνατότητες βελτίωσης είναι μικρές. Ακόμα και τα Λιχαδονήσια έχουν φτάσει σε σημείο κορεσμού. Επομένως πρέπει να στοχεύσουμε στην βελτίωση του Ιαματικού τουρισμού. Αν σκεφτούμε άλλες περιοχές όπως η Αιδηψός, το Λουτράκι και τα λουτρά Πόζαρ μαζεύουν πάρα πολύ κόσμο όλο τον χρόνο. Τα λουτρά Πόζαρ το 2014 είχαν τζίρο 1.5 εκατομμύρια ευρώ που προήλθε μόνο από τα λουτρά. Χωρίς να αναφέρουμε το κέρδος των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων. Την ίδια χρονιά που τα Καμένα Βούρλα μπορεί να είχαν συνολικό κέρδος 50-100 χιλιάδες. Άρα λοιπόν είναι μονόδρομος να ασχοληθούμε με αυτό το πράγμα.”

Σ.Κ. - Τι λειτουργίες ή εγκαταστάσεις θα μπορούσαν να το κάνουν μοναδικό και να ξεχωρίσει από τον ‘ανταγωνισμό’ όπως το Gallini?

“Δ.Μ. -Αυτό που λείπει από τα Καμένα θα ήταν ένα μεγάλο ξενοδοχείο όχι μεγάλο όπως το Γαλήνη αλλά ένα μικρότερο με ποιο περιορισμένα δωμάτια. Για παράδειγμα το Ράδιο για εκείνη την εποχή είχε πολλά δωμάτια που τώρα όμως θα θεωρούντο μικρά. Θα προτιμούσα δηλαδή λιγότερα δωμάτια που να διαθέτουν όμως μια πολυτέλεια η οποία όμως θα στηριζόταν στην αειφορία στην ποιότητα, σε ένα μενού βιολογικό αν θες. Σε πράγματα δηλαδή που θα μπορούσαν να δώσουν ένα χαρακτήρα ο οποίος θα συνοψίζει στο ξενοδοχείο αυτό το μέλλον της περιοχής. Το οποίο για εμένα είναι η εναλλακτικότητα. Δηλαδή ο εναλλακτικός τουρισμός καθώς εμείς έχουμε τα βουνά, τα νερά, την θάλασσα έχουμε το ζεστό νερό. Έχουμε πολύ ωραία ποιοτικά προϊόντα αγροτικά. Οι ελιές μας το λάδι μας τα κηπευτικά μας, έχουμε πολύ ωραία οροπέδια γόνιμα και ας μην τα έχουμε εκμεταλλευτεί. Θα μπορούσε το ξενοδοχείο αυτό να ενσωματώνει τέτοιες φιλοσοφίες. Χρειαζόμαστε ένα τουρισμό όχι ιλουστρασιόν έναν τουρισμό που να δείχνει ποιότητα και ουσία παρά υπερβολές. Δεν έχουμε ανάγκη από βραχιόλια στο χέρι και μενού Κέτερινγκ 5 αστέρων ξενοδοχείων. Άρα λοιπόν να συνδέσουμε με τα μονοπάτια μας που έχουν φτιαχτεί τα τελευταία χρόνια και να το συνδέσουμε άρρηκτα με τον εναλλακτικό τουρισμό και να γίνει αυτό το ξενοδοχείο το κέντρο του με μια μικρή δόση πολυτέλειας.”

Σ.Κ. - Για τον εναλλακτικό τουρισμό που λέτε θα μπορούμε να προσθέσουμε και ένα κομμάτι με καλλυντικά τα οποία θα παράγονται με φυσικά συστήματα από τις καλλυντικές ιαματικές πηγές γιατί φημίζονται για τις ευεργετικές τους ιδιότητες τόσο στο δέρμα τόσο ακόμη και στα δόντια.

“Δ.Μ. -Στην Αιδηψό υπάρχει μια εταιρεία που συνεργάζεται με τις πηγές είτε του Θερμεσίλα είτε του ΕΟΤ και υπάρχει μια σειρά καλλυντικών με βάση το Ιαματικό νερό της Αιδηψού. Βεβαίως μην πάμε στο πασίγνωστο Vichy όπου υπάρχει η αντίστοιχη πηγή που βγάζει τα τόσο καλά καλλυντικά. Θα μπορούσε και εδώ πέρα να γίνει μια αντίστοιχη επιχειρηματική προσπάθεια από κάποια εταιρεία και να προμηθεύεται από το νερό της περιοχής.

3.3 Το ιστορικό σύμπλεγμα κτιρίων του Γ.Μολφέσης

Ο αρχιτέκτονας Γεράσιμος Μολφέσης (1906-1981). Αποφοίτησε από την Πολυτεχνική σχολή της Λειψίας. Τα περισσότερα από τα έργα που έφτιαξε κατασκευάστηκαν από τον ίδιο. Τα πιο γνωστά του έργα ήταν το ξενοδοχείο Ράδιον, το ξενοδοχείο Θρόνιον και το υδροθεραπευτήριο Ασκληπιός. Μερικά ακόμη έργα του ήταν το Ξενοδοχείο Ήπειρος στα Γιάννενα, πολυκατοικία στην Πατησίων 80 και Δημήτριου Σούτσου 15. [25]

Ακολουθεί απόσπασμα από την Συνέντευξη με τον Κύριο Δημήτρη Μακρυνίτσα.

Σ.Κ. - Το κτήριο αυτό βέβαια όπως γνωρίζουμε αποτελεί ένα κτήριο ιστορικής σημασίας, τι είναι αυτό που το έκανε τόσο αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας των Καμμενων Βούρλων? Ήταν ίσως η εικόνα του, η αρχιτεκτονική του, ο κόσμος που φιλοξένησε, τι πιστεύεται?

“Δ.Μ. “Το πιο σημαντικό από όλα για εμένα ήταν η πρωτοβουλία του Γεράσιμου Βασιλειαδή και της ομάδας των επενδυτών του. Το 1935 αποφάσισαν να ρίξουν κεφάλαια στην έκταση αυτή φτιάχνοντας τα δύο ξενοδοχεία Ράδιον, Θρόνιον αλλά και τον Ασκληπιόν. Ήταν μια επένδυση Φαραωνική που όμοια της δεν μπορεί να υπάρξει ούτε έχει υπάρξει πουθενά σε όλη την ανατολική Στερεά Ελλάδα από όσο γνωρίζω διότι μιλάμε για έναν χώρο ο οποίος αποτελούταν από καμία δεκαριά σπίτια και μόνον. Η υπόλοιπη έκταση αυτή, ο χώρος των Καμμενων Βούρλων ήταν καμία δεκαριά σπίτια όλος και όλος. Και η έκταση που έγινε η επένδυση ήταν κατά κύριο λόγο ένας θάλτος και δεν υπήρχαν ούτε δρόμοι στην περιοχή στα καμμένα βούρλα. Δεν υπήρχαν ούτε βασικές υποδομές όπως νερό, δεν υπήρχε ρεύμα όπως και τόσα άλλα πράγματα. Οι άνθρωποι αυτοί φτιάξαν μια τεράστια υποδομή για τις εποχές εκείνες. Έφτιαξαν σχέδιο πόλης, ανοίξαν δρόμους, έφεραν ρεύμα, φτιάξαν ένα μικρό εργοστάσιο – σταθμό παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, φτιάξαν ένα παγοποιείο, έφεραν αστυνομικό τμήμα. Δηλαδή φτιάξαν μια τουριστική πόλη από το τίποτα από το πουθενά. Και συνάμα έφτιαξαν και αυτές τις υποδομές οι οποίες ήταν καταπληκτικές, όσον αναφορά την πολυτέλειά τους και την αρχιτεκτονική τους. Επίσης να προσθέσουμε ότι διαφήμισαν τον τόπο αυτό με του ολοκληρωθήκαν τα έργα το 1937-38 έκαναν τεράστια διαφήμιση στην Αθηναϊκή κοινωνία και όχι μόνο. Διαθέτω μια πρόσκληση από μια παλιά διαφήμιση που λέει λουτρόπολης καμμένα βούρλα η οποία είναι προπολεμική που διαφημίζουν την λουτρόπολη που τότε δεν την ήξερε κανένας. Φρόντιζαν επίσης επειδή δεν υπήρχε δρόμος για να προσεγγίσει κανείς από την Αθήνα τα καμμένα βούρλα επειδή ο κεντρικός δρόμος περνούσε τότε από πίσω από την Ελάτεια, δηλαδή από την Ατάλαντη πήγαινε πίσω από το βουνό πίσω από τον Καλλίδρομο, δεν πήγαινε παραλιακά από τα μέρη μας. Οι άνθρωποι αυτοί λοιπόν, πως καθοδηγούσαν τους τουρίστες να έρθουν στις μονάδες που φτιάξαν. Πηγαίνανε τον κόσμο μέσω του τρένου μέχρι την Χαλκίδα που υπήρχε το τρένο μέχρι εκεί και μετά ναύλωναν καράβια και τους έφεραν τους τουρίστες, εδώ ειδικά στον κόλπο μας, όπου από εκεί τους αποβίβαζαν με μικρά καΐκια και τους έβγαζαν εδώ πέρα για να έρθουν. Δηλαδή τους εξασφάλιζαν μέχρι την μεταφορά για να τους φέρουν εδώ. Αυτά ήταν πρωτόγνωρα πράγματα και δεν μπορεί παρά να είναι η ίδια ιστορία του τόπου. Ο ίδιος ο μοχλός ανάπτυξης του τόπου. Γιατί με το που δημιουργήθηκε σχέδιο πόλης δημιουργήθηκαν δρόμοι, φτιαχτήκαν πάρκα πράγματα τα οποία δεν πρόκειται να φτιαχθούν ποτέ γιατί η νοοτροπία που είχε τότε ο κόσμος και ειδικά μετά τον πόλεμο.

Οι άνθρωποι αυτοί βέβαια καταστράφηκαν γιατί ήταν η χειρότερη επένδυση που θα μπορούσαν να κάνουν γιατί με το που ξεκίνησε να λειτουργεί και λειτούργησε 1.5 χρόνο ήρθε ο πόλεμος. Οπότε καταστράφηκαν όλα το κάνουν στρατηγείο οι άλλοι μετά το κάνουν οι Γερμανοί μετά ο κόσμος είχε τόση φτώχεια που με το που τέλειωσε. Οι άνθρωποι αυτοί είχαν πάρει δάνεια που δεν μπορούσαν να τα ξεπληρώσουν και πήρε η τράπεζα όλο το οικοδόμημα αυτό με αποτέλεσμα να χρεωκοπήσουν. Μετά η μεταπολεμική Ελλάδα μόνο τουρισμό δεν μπορούσε να έχει, ήταν όλα ρημαγμένα ο κόσμος μέσα στην φτώχεια του ερχόταν και ξήλωνε ότι έβρισκε από το ξενοδοχείο, ίσως και μέσα στην αμάθεια του. Εφταιγε η αμάθεια η ανέχεια, ότι βρισκανε πόρτες, παράθυρα, κουφώματα ότι μπορούσαν για να κάνουν ένα πλιάτσικο σε ότι είχε απομείνει. Όμως το σημαντικό κέρδος ποιο ήταν, αν σκεφτούμε ότι δεν θα είχε γίνει αυτή η επένδυση σε ένα οικισμό 10,15,20 σπιτιών ο οικισμός αυτός επειδή ήταν παραθαλάσσιος θα άρχιζε να αναπτύσσεται αλλά η ανάπτυξη θα γινόταν όπως όλα τα άλλα παραθαλάσσια μέρη της περιοχής μας και της χώρας. Δηλαδή όσοι είχαν κάποια χωραφάκια θα έχτισε ο καθένας όπου έβρισκε. Στις δημόσιες εκτάσεις στους θάλτους θα έχτισε ο καθένας ότι ήθελε και θα φτάναμε να έχουμε έναν οικισμό που θα ήταν παρόμοιος φαντάζομαι του Αγίου Κωνσταντίνου για παράδειγμα. Χωρίς ούτε έναν δρόμο δεν θα υπήρχαν πεζοδρόμια, δεν θα υπήρχε πάρκο, δεν θα υπήρχαν αμμουδιές.”

Σ.Κ. - Ανοργάνωτος και σποραδικός κατά μία έννοια.

“Δ.Μ. Ακριβώς, ένας τόπος άσχημος, όπως οι περισσότερες κωμοπόλεις μας και δεν θα προστατεύονταν ούτε από τη manía της πολυκατοικίας που βιώσαμε την δεκαετία του 1960-70. Αυτή την στιγμή παρά τα κτίσματά που έχει η έκταση βλέπεις έναν πνεύμονα πράσινο, βλέπεις δρόμους κάθετους και παράλληλους βλέπεις πράγματα

τα οποία μπορούν να διατηρήσου ένα τουριστικό προφίλ το οποίο δεν θα υπήρχε και θα το είχαμε χάσει φέξης εξαρχής. Χωρίς αυτά τα στοιχεία και έστω και με την ατυχία του πολέμου δεν θα μπορούσε να υπάρξει μητρόπολη. Γιατί η ανάπτυξη που ξεκίνησε στα Καμμένα Βούρλα ουσιαστικά μετά την δεκαετία του 1960.

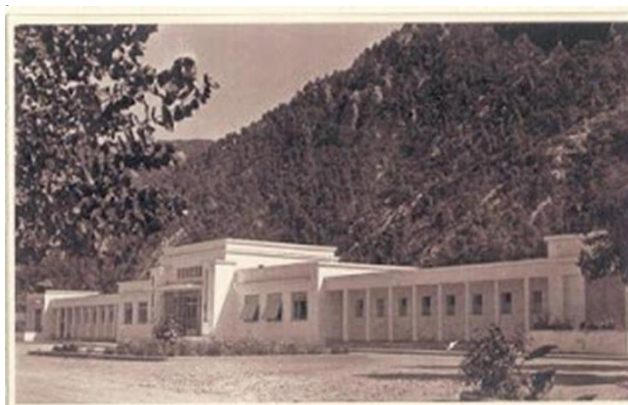
Η εθνική τράπεζα ((που είχε θυγατρική το ΑΞΕΑ ΣΤΥΛ) όπου άνηκε και ο Αστέρας Βουλιαγμένης)) διέθετε πλέον στο χαρτοφυλάκιο της, τα κτήρια αυτά καθώς οι τότε ιδιοκτήτες τους (Αβέρωφ, Βασιλειάδης και ο Παπαστράτους που ήταν γνωστές οικογένειες) είχαν χρεοκοπήσει μετά τον πόλεμο και είχαν περάσει τα ακίνητα στην κατοχή της. Τότε ήταν που ξεκίνησε η ανάπτυξη της περιοχής και ο κόσμος άρχισε να επενδύει σε αυτή. Επομένως αυτά τα ιστορικά κτήρια λειτουργήσαν ως η αφορμή να ξεκινήσει η ανάπτυξη της περιοχής. Η παρουσία αυτών των κτηρίων από το 1936-1958 που είχαν αναστηλωθεί και λειτουργούσαν συνέβαλε στο ότι η εθνική τράπεζα επένδυσε σε αυτά. Επομένως αν δεν υπήρχε η προστασία του περιβάλλοντος και είχαν δημιουργηθεί αυθαίρετα σπίτια ή πολυκατοικίες τα οποία προστατεύτηκαν χάρις της δημιουργίας των μονάδων αυτών δεν θα είχε τόσο μεγάλη τουριστική εξέλιξη ο τόπος μας την δεκαετία του 1960 με 1980 τον οποίο αποκάλεσαν διάτονάς στήριξης της τουριστικής ανάπτυξης στην χώρα μας.

Τέλος αυτό που θέλω να προσθέσω ότι η ιστορικότητα αυτών των τριών κτηρίων είναι πιο ουσιώδης από ότι πιστεύουμε καθώς δεν στήριξαν μόνο την οικονομία των Καμμένων Βούρλων αλλά και όλων των γύρων περιοχών. Επαγγέλματα στο Καινούργιο, στον Άγιο Κωσταντίνο, στον Άγιο Σεραφείμ στον Μώλο, και στο Ρεγγίνο όπως σοβατζήδες, υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι κ.α. έχτισαν αμέτρητες ξενοδοχειακές μονάδες και παραθεριστικές μονάδες στα Καμμένα Βούρλα οι οποίες στηρίχτηκαν στις 3 αυτές μονάδες. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό να σκεφτούμε πως μια ολόκληρη οικονομία στηρίχτηκε σε 3 κτήρια, ένα υδροθεραπευτήριο τον Ασκληπιό, και δυο ξενοδοχειακές μονάδες το Ράδιον και το Θρόνιον. “

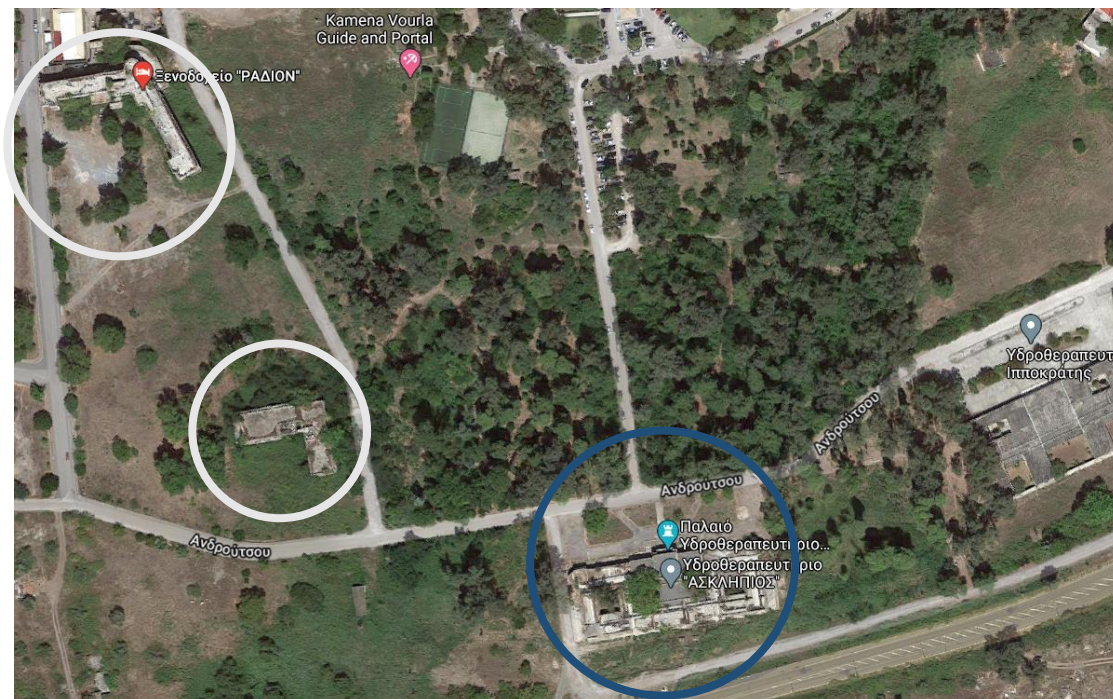

3.4 Περιήγηση στο 'Ασκληπιόν', 'Θρόνιον' και 'Ράδιον'.

Ασκληπιόν υδροθεραπευτήριο
Αρχιτέκτονας: Γεράσιμος Μολφέσης.
Χτίστηκε το: 1937-38.
Αρχιτεκτονικός ρυθμός: Bauhaus.
Παραμένει κλειστό από το 2000.
Χρησιμοποιείται σήμερα σαν αποθήκη.
Παραμένει σε σχετικά καλή κατάσταση καθώς δεν υπάρχει πρόσβαση εσωτερικά.

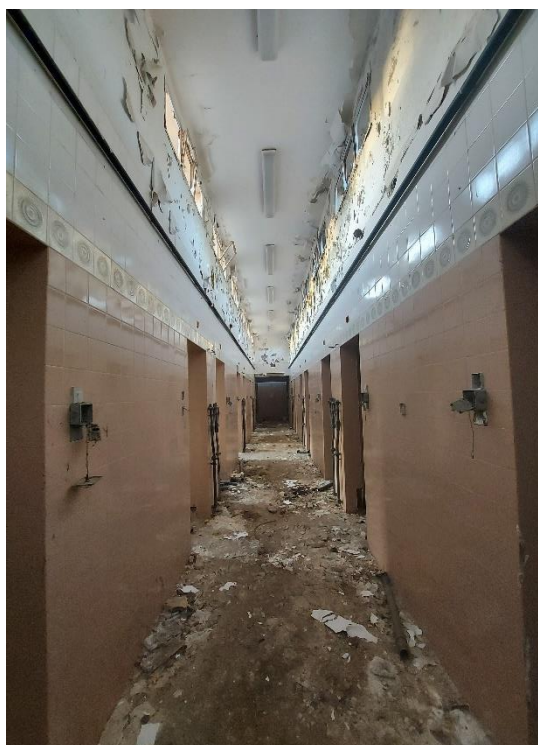
Εικόνα 23* Ταχυδρομική κάρτα του Ασκληπιού. Πηγή 12

Εικόνα 24* Αεροφωτογραφία Ασκληπιού, Ράδιον Θρόνιου, Πηγή 13.

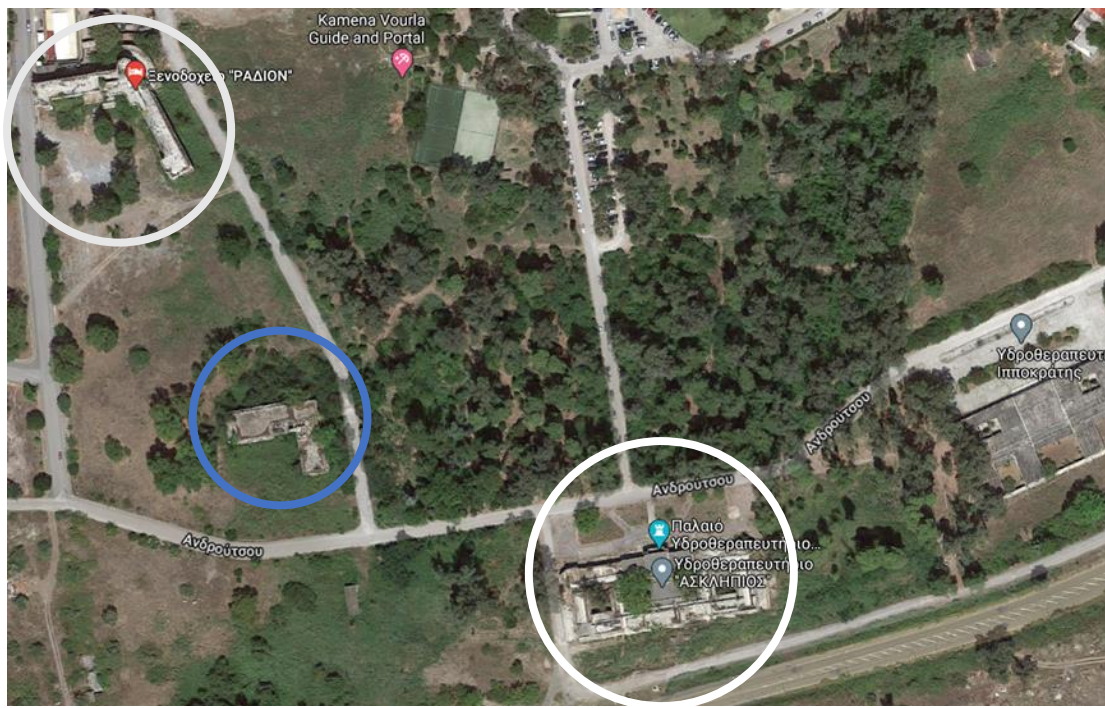

Ξενοδοχείο Θρόνιον
Αρχιτέκτονας: Γεράσιμος Μολφέσης.
Χτίστηκε το: 1937-38.
Αρχιτεκτονικός ρυθμός: Bauhaus.
Παραμένει εκτός λειτουργίας από τα μέσα της δεκαετίας του 1980
Ο χώρος είναι ανοιχτός και αφύλακτος, Το κτήριο είναι καλυμμένο από δέντρα περιμετρικά.
Το κτήριο βρίσκεται σε αρκετά δυσμενή κατάσταση, είναι βανδαλισμένο, και τα δέντρα έχουν εισβάλει μέσα στο κτήριο.

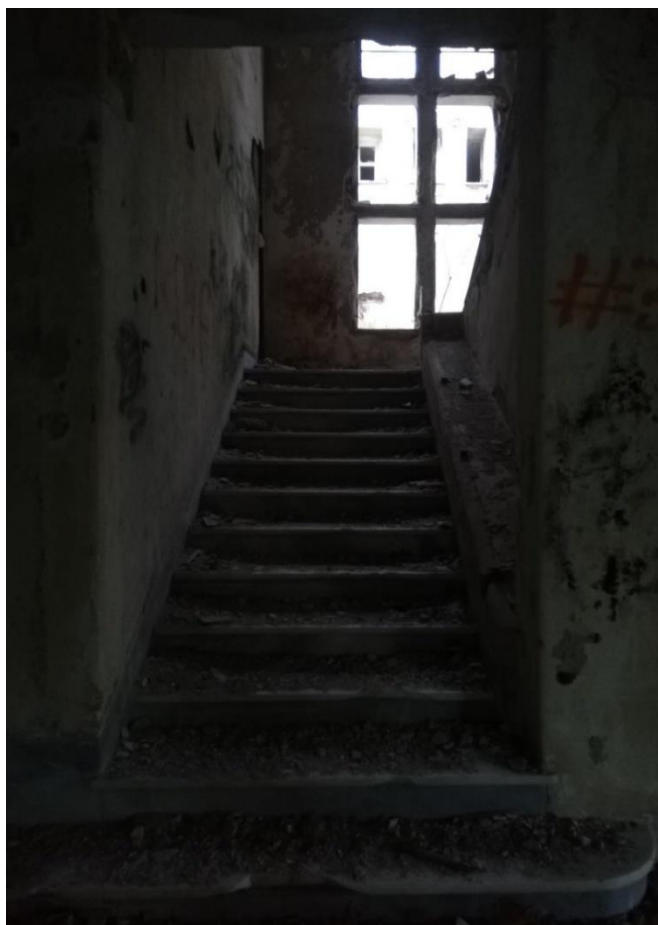
Εικόνα 40. Καρτ ποστοαλ Θρονίου, εν έτη λειτουργίας. Πηγή 19.

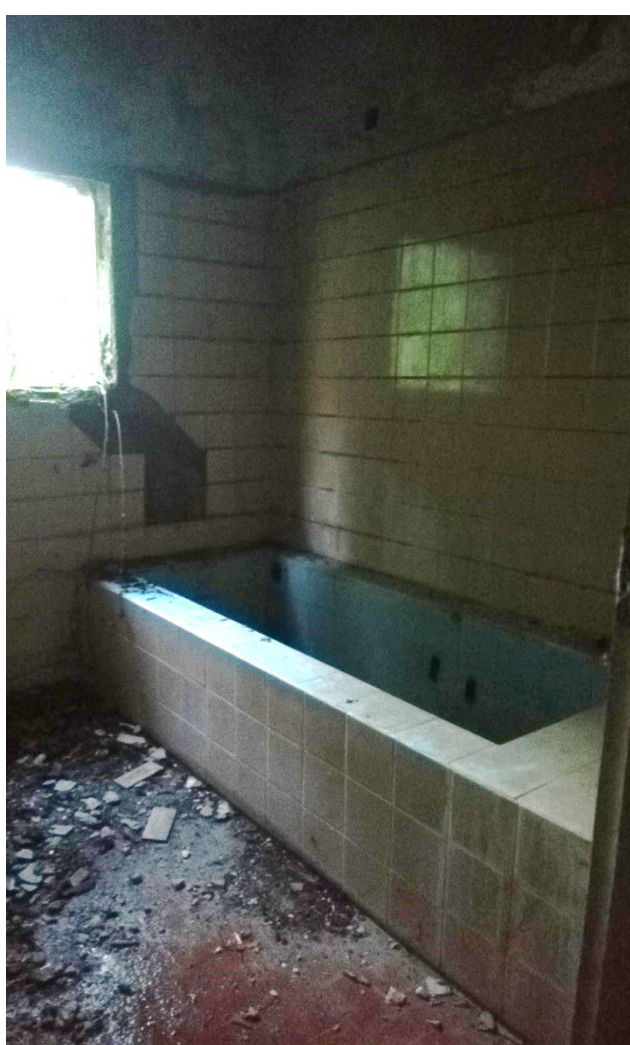
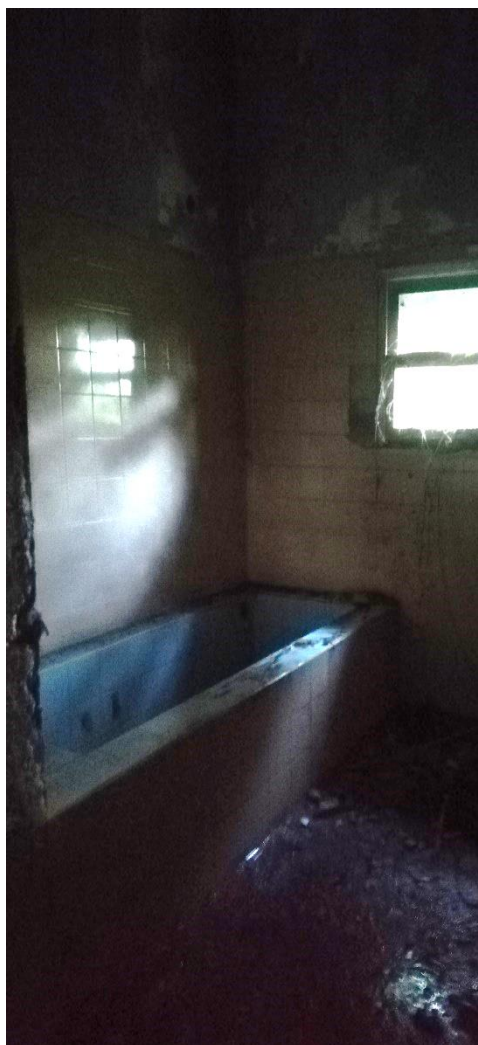
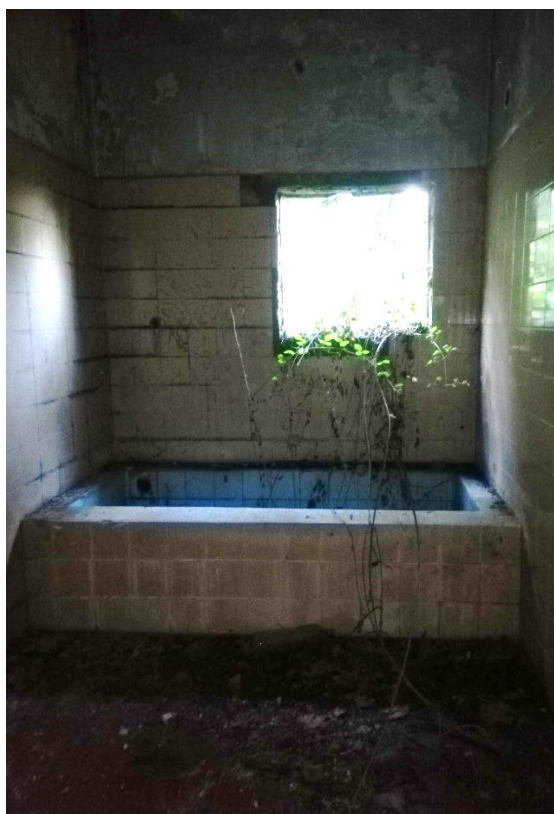

Ξενοδοχείο Ράδιον

Αρχιτέκτονας: Γεράσιμος Μολφέσης.

Χτίστηκε το: 1937-38.

Αρχιτεκτονικός ρυθμός: Bauhaus.

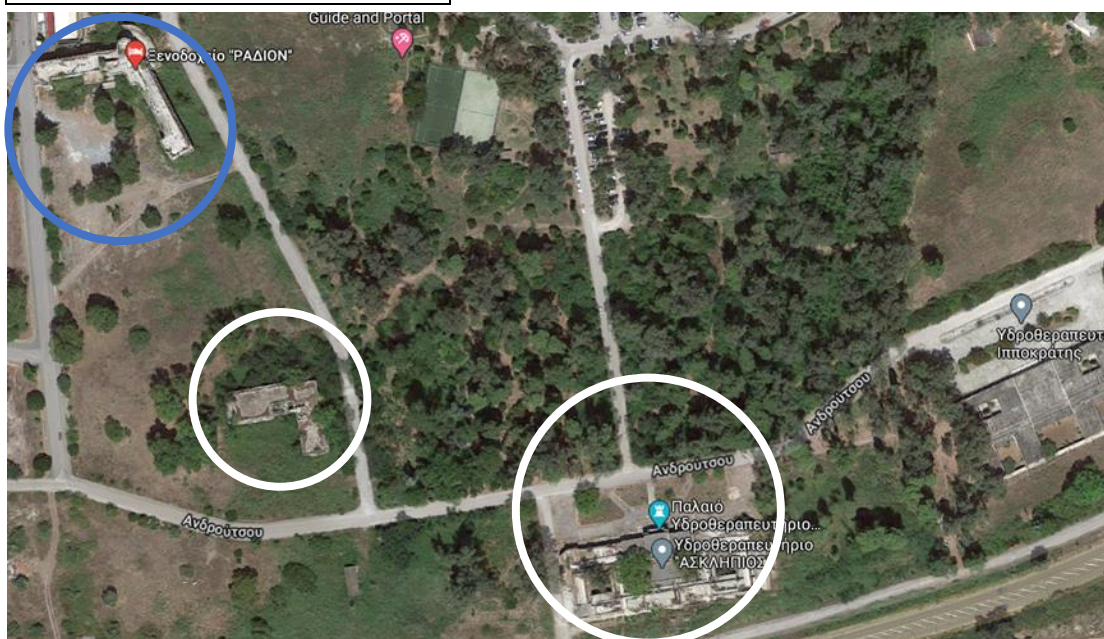
Παραμένει εκτός λειτουργίας από τα μέσα της δεκαετίας του 1980

Ο χώρος είναι ανοιχτός και αφύλακτος

Το κτήριο βρίσκεται σε αρκετά καλύτερη κατάσταση συγκριτικά με το Θρόνιο. Έχει όμως υποστεί βανδαλισμό σε μεγάλη έκταση του.

Εικόνα 25* Το Ράδιον το 1960. Πηγή 14.

Εικόνα 24* Αεροφωτογραφία Ασκληπιού, Ράδιου Θρόνιου, Πηγή 13.

Εικόνα 26. Το Ράδιο εν έτη λειτουργίας. Πηγή 15 (Νίκος Βατόπουλος)

Ιστορικό αρχείο φωτογραφιών εν έτη λειτουργίας του ξενοδοχείου.

Στις 14 Σεπτεμβρίου
Για να μην ξεχάσω
το δωμάτιο 14
Κώστα Ε.Π.Ε.
Κ. Παναγιωτοπούλου
Αθήνα 14 Σεπτεμβρίου 1959

Εικόνα 27. Το Ράδιο εν έτη λειτουργίας. Πηγή 14.

Εικόνα 28. Το Ράδιο εν έτη λειτουργίας. Πηγή 15 (Νίκος Βατόπουλος)

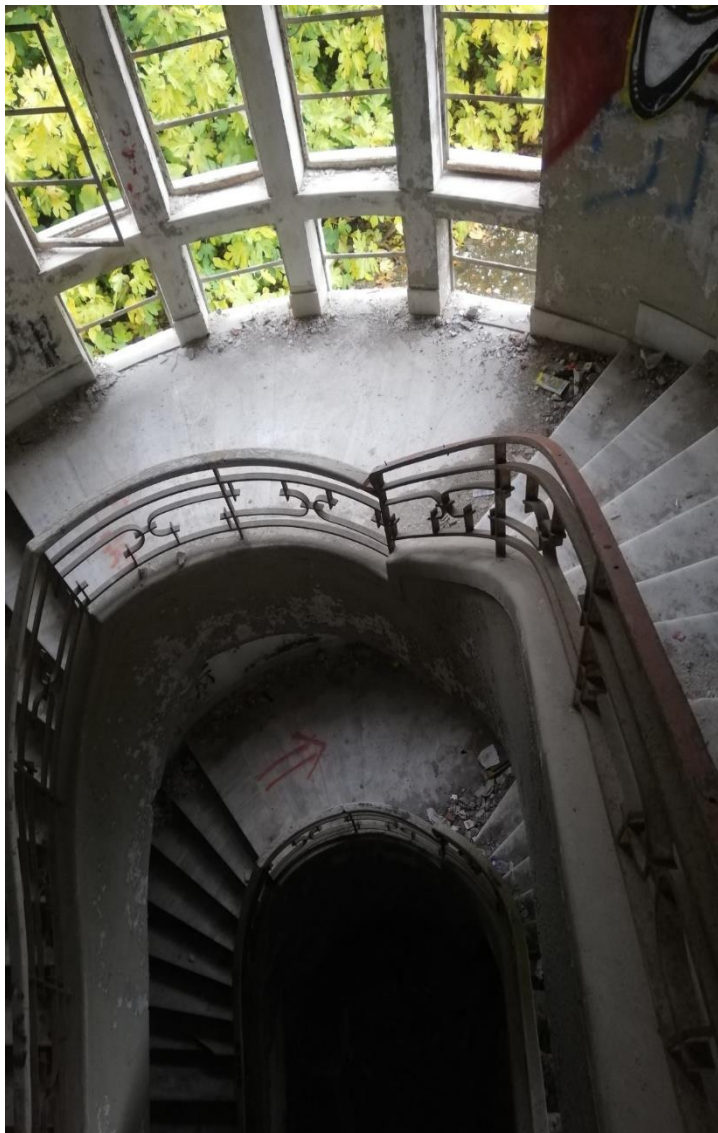
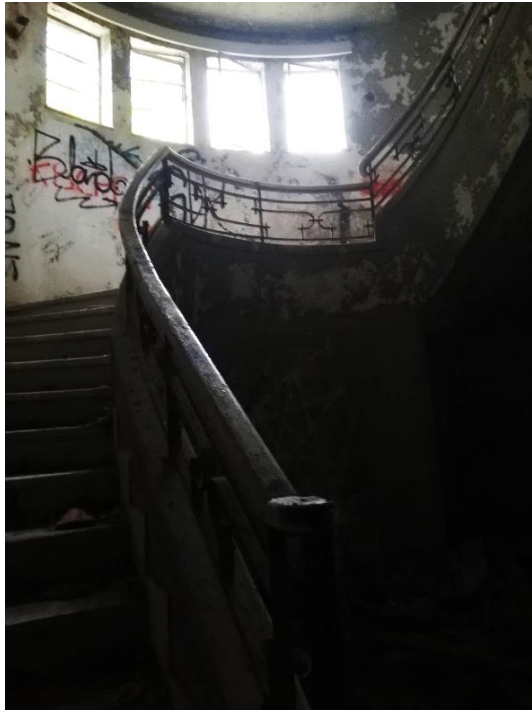

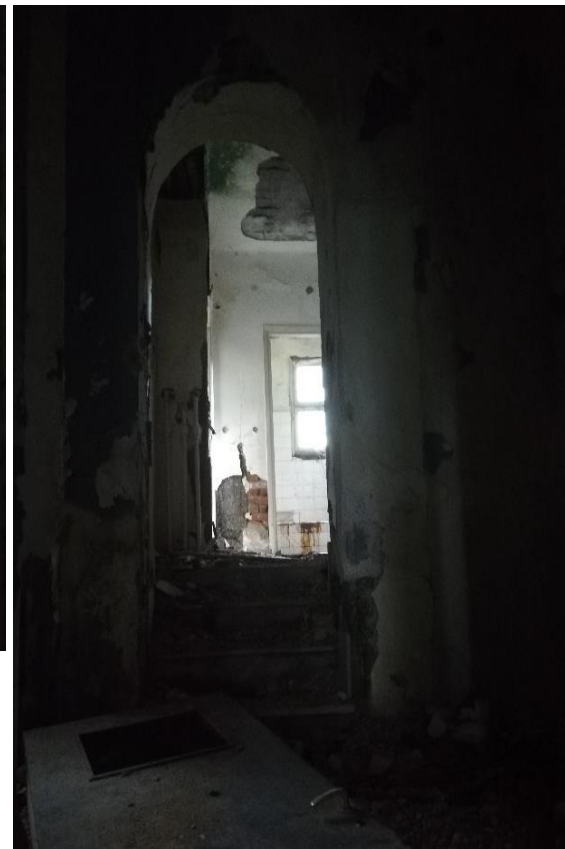
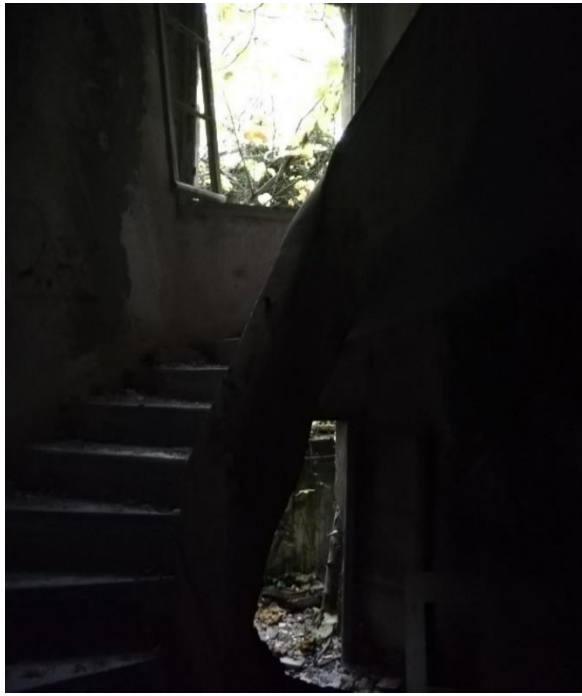

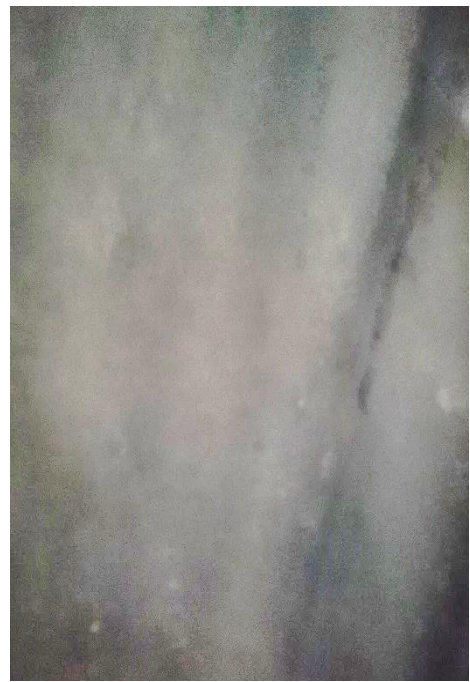

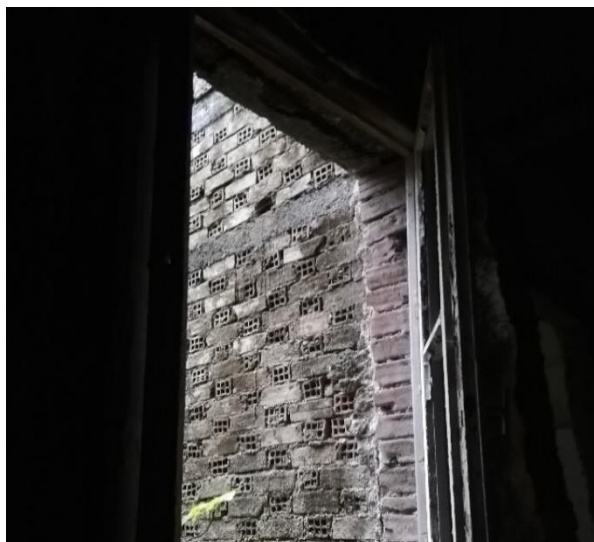

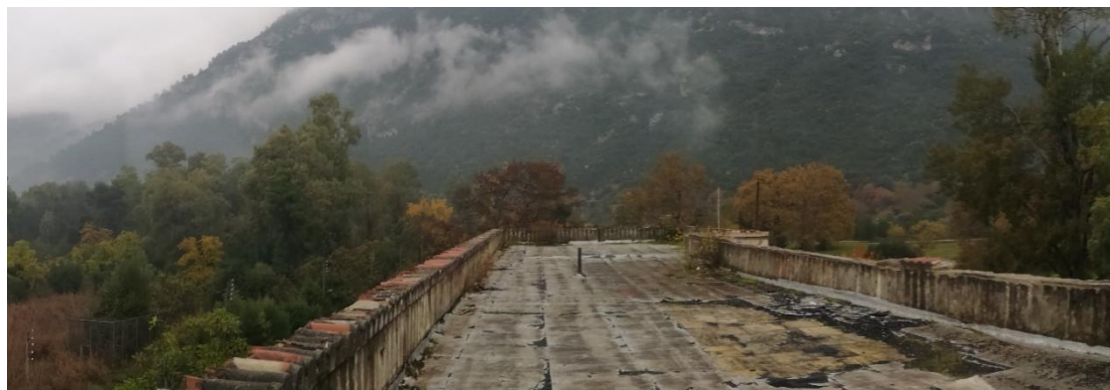
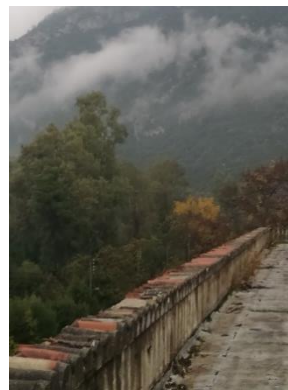

Οι φωτογραφίες του υπό-κεφαλαίου 3.4 που δεν διαθέτουν περιγραφή, αρίθμηση και πηγή από κάτω ανήκουν στην συγγραφέα, οι οποίες τραβήχτηκαν μετά από περιηγήσεις στα τρία αυτά κτίρια.

Συμπεράσματα 3^{ου} κεφαλαίου.

Τα καμένα βούρλα έχουν αποτελέσει από την αρχαιότητα κομβικό σημείο ανάπτυξης. Το Αρχαίο Θρόνιο αποτέλεσε μια υπερδύναμη η οποία κατάφερε να επιζήσει από καταστροφές και να επιστρέφει συνεχώς πιο δυνατή.

Τα Ράδιον, το Θρόνιον και ο Ασκληπιός έγιναν η αφορμή στο να σχηματιστεί μια ολόκληρη πόλη από το τίποτα. Έφεραν κόσμο στην περιοχή, ανάπτυξη, νέες δουλείες και έγιναν η αρχή ώστε να γίνει η Ιστορική Λουτρόπολη των Καμμένων Βούρλων.

Η περιοχή αυτή έχει στην κατοχή της τρία υπέροχα κτίρια με μεγάλες δυνατότητες, τα προαναφερθέντα, τα οποία θα μπορούσαν στο να επαναφέρουν το Ιαματικό τουρισμό σε πολύ καλύτερα επίπεδα αρκεί να αποφάσιζαν να τα εκμεταλλευτούν. Δεν γίνεται να χαρακτηρίσουμε λουτρόπολη μια περιοχής που μετά βίας διαθέτει Ιαματικές εγκαταστάσεις για να εξυπηρετήσει τον πληθυσμό της.

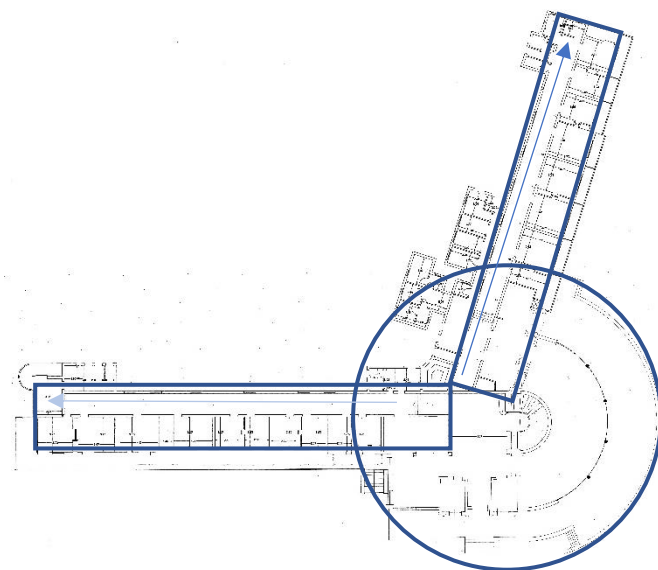
Κεφάλαιο 4^ο. Η περίπτωση του Ράδιου- Λύσεις βιώσιμης λειτουργίας

4.1 Ανάλυση του κτηρίου

Το κτήριο που επιλέγουμε να αναλύσουμε είναι το Ράδιον. Όπως είδαμε σε προηγούμενα κεφαλαία είναι ένα κτήριο διατηρητέο ιστορικής σημασίας. Πιστεύουμε ακόμη ότι η επαναλειτουργία του θα ήταν καίριας σημασίας για την ευρύτερη περιοχή των καμένων βούρλων. Το Ράδιο ανήκει στο κίνημα Bauhaus και σχεδιάστηκε από τον Γεράσιμο Μολφέση το 1937-1938 όπως προαναφέραμε.

Κατοψικά η μορφή του κτηρίου θα μπορούσε να παρομοιαστεί με δυο ορθογώνια παραλληλόγραμμα που συναντάνε τις μικρές πλευρές τους και επικαλύπτεται η ένωση τους από έναν κύκλο. Στα ορθογώνια παραλληλόγραμμα βρίσκονταν τα δωμάτια του ξενοδοχείου τα οποία για τα σημερινά ιδανικά είναι υπερβολικά μικρά. Η διάταξη των δωματίων σε μικρά 'τετράγωνα' δημιουργούσαν ατελείωτους ίσιους διαδρόμους χωρίς κανένα ενδιαφέρον. Οι κοινόχρηστοι χώροι για τα λουτρά ήταν υπερβολικά μικρά δωμάτια που διέθεταν μόνο λουτήρα. Το Ισόγειο παρότι βρίσκεται με μικρή υψομετρική διαφορά από το έδαφος δεν διέθετε πόρτα εξόδου πάρα μόνο από την κυρία είσοδο. Στο ισόγειο διέθετε υψομετρική διαφορά εξήντα εκατοστών στην όπου καλύπτεται αποκλειστικά με σκαλοπάτια καθιστώντας έτσι αδύνατη την πρόσβαση σε ΑΜΕΑ και άτομα με μειωμένη κίνηση. Στο κτήριο υπάρχει μόνο ένα ασανσέρ, και δεν υπάρχει ασανσέρ προσωπικού.

Σε ενεργειακό επίπεδο το κτήριο αυτό πιστεύουμε ότι θα αποτελούσε μια αρκετά ζημιόγωνα επένδυση καθώς οι προδιαγραφές του βασίζονταν σε παλιότερα ιδανικά τα οποία σήμερα δεν είναι τόσο φιλικά ούτε ως προς την οικονομία και το περιβάλλον.

Εικόνα 29. Κάτοψη ισόγειου Ράδιον με αφαιρετικά σχήματα, ως προς την σχηματική επεξήγηση του κτηρίου.

4.2 Green retrofitting

Ορισμός Retrofitting και Green Retrofitting.

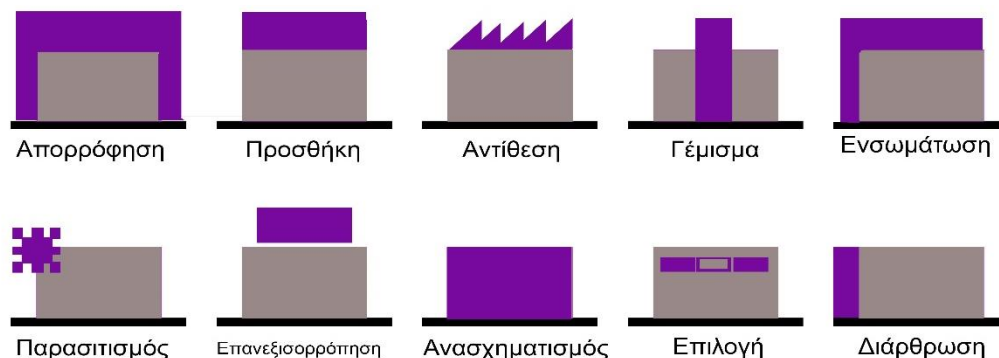
Retrofitting σημαίνει ότι παρέχουμε κάτι όπως ένα στοιχείο ή ένα χαρακτηριστικό το οποίο δεν υπήρχε ή προσαρμόστηκε στην κατασκευή του. Αυτός ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως σε σχέση με την εγκατάσταση νέων κτηριακών συστημάτων, όπως συστήματα θέρμανσης, ή και εξωτερικές προσθήκες στο κτίριο (διπλά τζάμια, μετεγκατάσταση μόνωσης). Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται ευρέως τα τελευταία χρόνια σε μια προσπάθεια που γίνεται για να γίνουν τα προ υπάρχουσα κτήρια πιο θερμικά αποδοτικά και βιώσιμα. (4)

Σε αυτή την λογική έρχεται να ακολουθήσει το **green retrofitting (βιώσιμη μετασκευή)** η οποία θεωρείται η αποτελεσματική στρατηγική για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των υφισταμένων εγκαταστάσεων. Δηλαδή ορίζεται ως η μετασκευή έργων ως η τροποποίηση ή η μετατροπή (όχι η πλήρης αντικατάσταση) μιας υπάρχουσας διαδικασίας, εγκατάστασης ή δομής. Μπορεί να περιλαμβάνει, αναδιατάξεις ή αντικαταστάσεις ενός ή περισσότερων τμημάτων της εγκατάστασης. Οι αλλαγές αυτές μπορούν να αλλάξουν το είδος, την ποσότητα, το κόστος ή την ποιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών που παράγονται από την εγκατάσταση. (5)

Τα οφέλη του Green Retrofitting σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντολογικό επίπεδο είναι τα εξής: (6)

- **Οικονομία.**
Η μετασκευή ενός κτιρίου είναι λιγότερο δαπανηρή από την κατεδάφιση και ανοικοδόμηση ή ακόμα και την δημιουργία καινούργιου. Επιπλέον, η προσαρμογή κτηρίου αυξάνει την οικοδομική του αξία. Σημαντικό ρόλο παίζει η κατάσταση του κτιρίου και εάν επωφελούμαστε οικοδομικά έναν το μετασκευάσουμε βιώσιμα.
- **Περιβάλλον.**
Η βιώσιμη μετασκευή σημαίνει ότι θα έχουμε μείωση στην χρήση ενέργειας και φυσικά χρήση φυσικών πόρων κατά την διάρκεια της κατασκευής και ως εκ τούτου το κάνει βιώσιμο. Η κατεδάφιση κτιρίων είναι αναποτελεσματική λόγω της σπατάλης των δομικών υλικών. Τέλος σημαντικό κριτήριο αποτελεί ότι με την μεταποίηση παλιότερων κτηρίων δεν χρησιμοποιούμε νέες εκτάσεις γης, καθώς οι επιπτώσεις της χρήσης γης είναι σοβαρές και επηρεάζουν όχι μόνο το οικοσύστημα αλλά και τον ίδιο τον άνθρωπο.
- **Κοινωνία.**
Η μετασκευή διατηρεί τα κοινωνικά και πολιτιστικά στοιχεία που ενσωματώνονται στο υφιστάμενο δομημένο περιβάλλον. Αν και αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα κτίρια, η νομοθεσία σχεδιασμού έχει την ικανότητα να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής αλλά και την έκταση του εξοπλισμού προκειμένου να διατηρήσει κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά του.

Στρατηγικές που χρησιμοποιούνται συχνά προκειμένου να κάνουμε Green Retrofitting σε κατοικίες είναι οι εξής. Απορρόφηση, Προσθήκη, Αντίθεση, Γέμισμα, Ενσωμάτωση,

Εικόνα 30. Στρατηγικές Green Retrofitting. Πηγή; Δημιουργία εκ νέου από την συγγραφέα από [26]

Επανεξισορρόπηση, Ανασχηματισμός, Επιλογή, Διάρθρωσή οι οποίες απεικονίζονται στην παρακάτω εικόνα. (7)

Intelligent Retrofitting: Το παράδειγμα της Αγγλίας.

The Barn, Cambridgeshire, Αγγλία από Hughes Smart, 2019.

Intelligent Retrofitting αχυρώνα σε έξυπνη κατοικία.

Το σπίτι αυτό ήταν ένας παλιός αχυρώνας ο οποίος ανακαινίστηκε ακολουθώντας την τεχνική του **ανασχηματισμού** κρατώντας στο σχέδιο τον παλιό σκελετό του αλλά και το σχήμα του. Μαζί με την ανακαίνιση προστέθηκαν οι έξυπνες λειτουργίες εξοικονομώντας έτσι χρόνο αλλά και χρήμα. [26]

Εικόνα 31* The barn. Πηγή 17

Ψυχαγωγικά συστήματα	Ενεργειακά συστήματα	Λειτουργίας και ασφάλειας
Ενσωματωμένο ηχητικό σύστημα στους κύριους χώρους, στα υπνοδωμάτια αλλά και στην πίσω αυλή. Μπορούν να αναπαράγουν διαφορετική μουσική ή να συντονίζονται όλα μαζί. Συνδέεται με εφαρμογές μουσικής.	Σύστημα αυτόματων παραθύρων με αισθητήρες για σωστό εξαερισμό και αυτόματο κλείσιμο σε περίπτωση βροχής.	Συστήματα έξυπνου φωτισμού με διακόπτες αφής σε όλους του χώρους. Κρυφοί φωτισμοί LED με δυνατότητα αλλαγής χρώματος και έντασης. Δυνατότητα απομακρυσμένου ελέγχου.
	Ενδοδαπέδια θέρμανση με ζώνες. Δυνατότητα προγραμμάτων θέρμανσης αλλά και απομόνωση δωματίων που δεν χρησιμοποιούνται. Διακόπτες αφής για έλεγχο της θερμοκρασίας σε κάθε δωμάτιο	Εύκολη πρόσβαση και ασφάλεια. Η είσοδος από την κεντρική πόρτα και την πόρτα του γκαράζ γίνεται είτε με κωδικό NFC είτε με το δαχτυλικό τους αποτύπωμα. Δεν αφήνει σημάδια αποτυπώματος χάρις την ειδική επιφάνεια γυαλιού.
		Επιφάνεια αφής κουζίνας. Κεντρικός έλεγχος των λειτουργιών της κουζίνας μέσω μια επιφάνειας αφής η οποία είναι λειτουργική ακόμα και με βρεγμένα ή βρώμικα χέρια.

Πίνακας 4. Έξυπνα συστήματα του The Barn. Πηγή δημιουργία από την συγγραφέα.

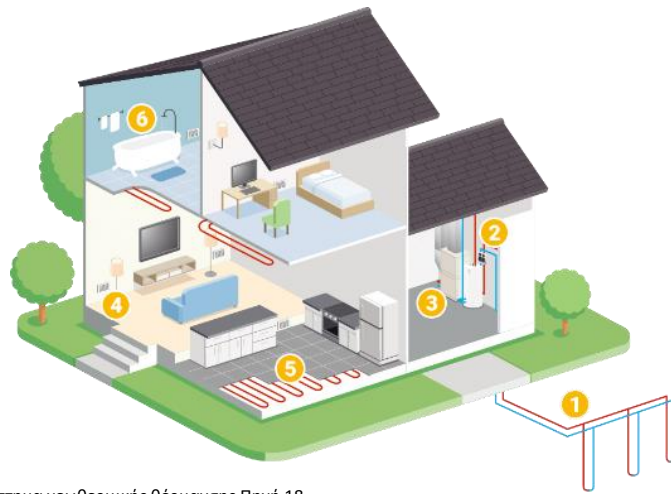

Εικόνα 32-27* Απεικόνιση έξυπνων λειτουργιών του The Barn. Πηγή 17.

4.3 Γεωθερμικό σύστημα ενδοδαπέδιας θέρμανσης.

Η γη αποθηκεύει και απορροφά σχεδόν 50% της ηλιακής ενέργειας του ήλιου. Εξαιτίας αυτού η θερμοκρασία στα 1.4μ έως 1.8μ είναι μέτρια και σταθερή και παραμένει μεταξύ 7.22° C μέχρι 21.11°

Εικόνα 38* Αριθμημένο σύστημα γεωθερμικής θέρμανσης Πηγή 18

- 1) **Κόμβος εδάφους.** Το γεωθερμικό σύστημα το χρησιμοποιεί αυτό για να μεταφέρει θερμότητα από το ένα μέρος στο άλλο χρησιμοποιώντας ένα σύστημα με σωλήνες που κυκλοφορεί μέσα τους ένα διάλυμα νερού.
- 2) **Κέντρο ροής.** Το κέντρο ροής βρίσκεται στην μονάδα, ή κοντά σε ένα τοίχο στο γεωθερμικό σύστημα. Είναι το εργαλείο που χρησιμοποιείται για την άντληση του νερού στην εσωτερική αντλία θερμότητας, έτσι ώστε η θέρμανση και η ψύξη να μπορούν να διασκορπιστούν σε όλο το σπίτι.
- 3) **Εσωτερική αντλία θερμότητας.** Το πεδίο του κόμβου μεταφέρει θερμότητα μέσω μια γεωθερμικής αντλίας θερμότητας που διατηρείται σε εσωτερικό χώρο. Η αντλία αυτή παρέχει θέρμανση και ψύξη σε όλο το σπίτι με δυο τρόπους. Εξαναγκασμένο αέρα κα κυκλοφορίας του νερού. (8)
- 4) **Εξαναγκασμένος αέρας θέρμανση/ψύξη.** Στο σύστημα αυτό ένας χειριστής αέρα χρησιμοποιείται για την διασπορά της θερμότητας από το έδαφος προς τον αέρα σε ένα σπίτι μέσω αγωγών και αεραγωγών. Στην λειτουργία ψύξης αντιστρέφεται η διαδικασία.
- 5) **Κυκλοφορία νερού.** Χρησιμοποιεί μια σειρά σωλήνων ενδοδαπέδιας θέρμανσης που κυκλοφορεί ζεστό νερό, το οποίο ζεσταίνει ομοιόμορφα τον χώρο.
- 6) **Ζεστό νερό.** Τα περισσότερα γεωθερμικά συστήματα διαθέτουν σύστημα υποβοήθησης ζεστού νερού. Αυτό το σύστημα επιτρέπει να λαμβάνει την περίσσεια θερμότητα και να βοηθάει την εσωτερική αντλία θέρμανσης. Αυτό μειώνει τα έξοδα θέρμανσης του νερού 25-40%. (9)

Συμπεράσματα 4^{ου} Κεφαλαίου.

Καταγράφοντας τα προβλήματα στον σχεδιασμό του Ράδιο βρίσκουμε την αφετηρία στο λύση του σχεδιασμού του. Αναφέρουμε πιθανές λύσεις ως το προς τα προβλήματα ενεργείας του.

Κατάρχας πιστεύουμε ότι το *Intelligent Retrofitting* με την τεχνική του μετασχηματισμού ,κρατώντας όμως τον παλιό σκελετό και το σχήμα του, θα ήταν ιδανική μετατροπή για το ξενοδοχείο. Προτείνουμε επίσης την προσθήκη έξυπνων λειτουργιών όπως: σύστημα έξυπνου αερισμού, σύστημα NFC για τις πόρτες των δωματίων, σύστημα έξυπνου φωτισμού. Επιτακτική ανάγκη επίσης θα ήταν αξιοποιήσουμε το ζεστό νερό των Ιαματικών για την θέρμανση αλλά και ψύξη του κτιρίου με ένα Γεωθερμικό σύστημα ενδοδαπέδιας θέρμανσης με ζώνες στα δωμάτια.

5^ο Κεφάλαιο

Τελικός σχεδιασμός Ράδιον.

5.1 Κεντρική Ιδέα Λιχαδονήσια

Γεωγραφική τοποθέτηση.

Τα Καμένα Βούρλα βρίσκονται στο κέντρο του Νομού Φθιώτιδας, απέχουν 180 χιλιόμετρα από την Αθήνα και 40 χιλιόμετρα από την Λαμία. Βρίσκονται στο νοτιοανατολικό άκρο του Μαλιακού κόλπου, και απέχουν λίγα ναυτικά μίλια από την Εύβοια. Η περιοχή είναι χτισμένη κατά μήκος της παραλία ,η οποία σχηματίζεται από δυο μικρούς κόλπους και επεκτείνεται έως το όρος Κνήμις, (το οποίο υψώνεται σε απόσταση 300μέτρων από την θάλασσα.)

Η θάλασσα που διαθέτουν είναι ρηχή με ανώτερο βάθος στα 40-45 μέτρα. Αυτό είναι αποτέλεσμα τις παλιότερης ηφαιστειακής δραστηριότητας της περιοχής. [27]

Λιχάδες- Λιχαδονήσια

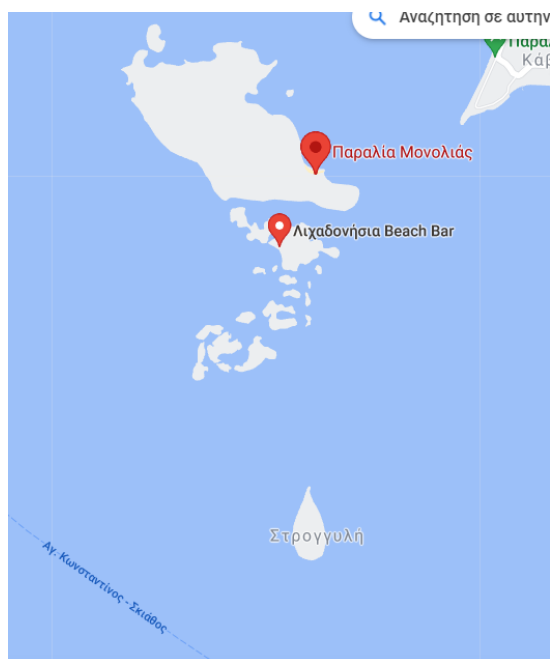
Τα Λιχαδονήσια (η αλλιώς Λιχάδες) αποτελούνε σύμπλεγμα 7 περίπου νησιδίων. Βρίσκονται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ευβοίας, ενδιάμεσα από το Μαλιακό και τον Ευβοϊκό κόλπο. Βρίσκονται ανάμεσα στον οικισμό της Λιχάδας και τα Καμένα Βούρλα.

Η μεγαλύτερη νησίδα που διαθέτουν είναι η **Μονολία** που αποτελεί την βορειότερη του συμπλέγματος. Έπειτα η νοτιότερη νησίδα του συμπλέγματος η **Μεγάλη στρογγυλή** αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη σε έκταση. Το όνομα της μεγάλης στρογγυλής προήλθε από το στρογγυλό σχήμα της και αποτελεί ένα κατάφυτο νησάκι που εξέχει από την επιφάνεια της θάλασσάς το οποίο αποτελεί την κορυφή ενός υποθαλάσσιου ηφαιστείου. [29] ,[30]

Ανάμεσα στην Μονολία και την Μεγάλη στρογγυλή εμφανίζονται μικρότερες νησίδες όπως: η Μικρή Στρογγυλή, το Στενό, η Βαγιά, ο Βορηάς, το Λιμάνι αλλά και άλλοι μικροί σκόπελοι που ονομάζονται Ποντικονήσια.[30]

Μυθολογία

Σύμφωνα με την μυθολογία η δημιουργία των Λιχαδων ήταν αποτέλεσμα ενός παρεξηγημένου καυγά μεταξύ του ημίθεου Ηρακλή και της συζύγου του Διήανειρα.. Η σύζυγος του Ηρακλή πιστεύοντας ότι είχε απατηθεί από αυτόν αποφασίζει να τον σκοτώσει στέλνοντας του ένα δηλητηριασμένο χιτώνα, με έναν υπηρέτη της το Λίχα. Όταν ο Ηρακλής φόρεσε το χιτώνα άρχισε να σφαδάζει από τον πόνο και τράβηξε τον υπηρέτη και τον εκσφενδόνισε προς την θάλασσα. Τα μέλη του διασκορπίστηκαν γύρω από το ακρωτήριο Κήναιο και τότε ο Ποσειδώνας τα μεταμόρφωσε σε μικρά νησάκια, τα οποία έχουν μείνει γνωστά ως τα Λιχαδονήσια ή αλλιώς Λιχάδες. [28]

Ο **σχηματισμός των Λιχάδων** ήταν αποτέλεσμα ηφαιστειακής ενέργειας που δημιούργησε έναν ενιαίο ηφαιστειακό σχηματισμό. Το ηφαίστειο ήταν ενεργό κατά την Τεταρτογενή περίοδο του Καινοζωικού αιώνα της, (προϊστορία της γης). Πριν γίνει το τεκτονικό βύθισμα στον Μαλιακό κόλπο, τα Λιχαδονήσια ήταν προσκολλημένα στην Εύβοια. [29]

Κεντρική ιδέα

Η κεντρική ιδέα αφορά την σύνδεση τους σχημάτων των Λιχανησιών με τους εσωτερικούς εσωτερικούς χώρους του Ράδιου. Αποσκοπώντας έτσι στην **δημιουργία επιπέδων, ελεύθερων χώρων, διαδρόμων κίνησης, καμπύλων** και την προσθήκη **μη ορθοκανωνικών σχημάτων**.

Εικόνα 39. Γεωγραφική Απεικόνιση των Λιχαδονησιών. Πηγή 13.

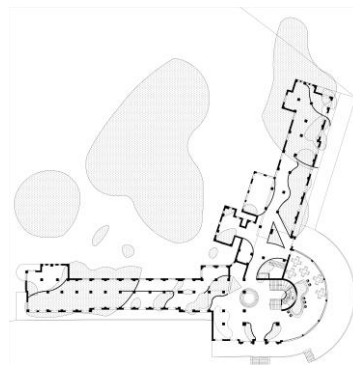
Για την εκτέλεση της κεντρικής ιδέας χρησιμοποιώντας την εικ. 39 δημιουργούμε ένα αφαιρετικό σχηματισμό τους σχ.1, ο οποίος έπετε σε δεύτερη επεξεργασία σχ.2, δημιουργώντας απλουστευμένες καμπύλες. Έπειτα με την χρήση της περιστροφής και της επανάληψης του σχ.2 ξεκινά η βασική οργάνωση των χώρων του ισόγειου σχ.3. Για τους χώρους του πρώτου και δεύτερου ορόφου τοποθετούμε τυχαία τα σχήματα από τα λιχαδονησια και κράταμε ορισμένες καμπύλες των σχημάτων αυτών.

Σχήμα 1. Πρώτο στάδιο επεξεργασίας μορφής Λιχαδονησιών.

Σχήμα 2. Δεύτερο στάδιο επεξεργασίας μορφής Λιχαδονησιών.

Σχήμα 3. Πρώτη τοποθέτηση μορφής Λιχαδονησιών στο ισόγειο.

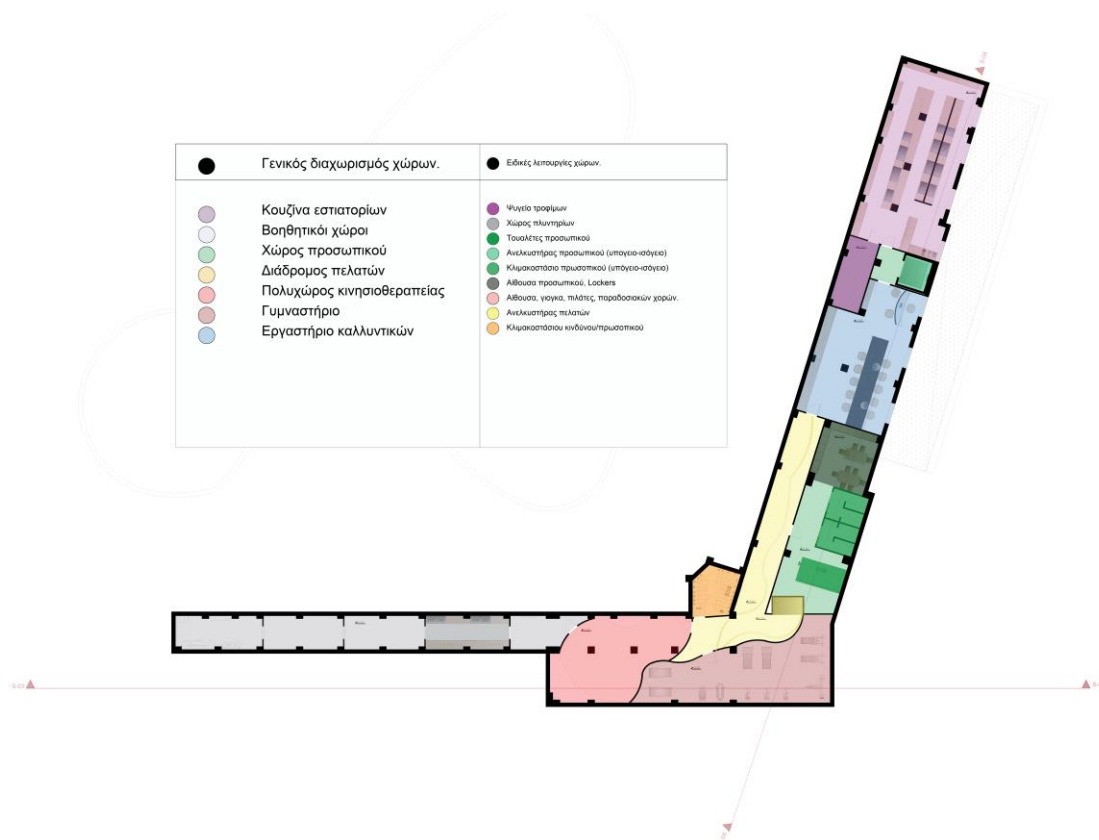
5.2 Οργανογράμματα

Κάτοψη Ισογείου.

- **Εστιατόριο À la carte** με τοπικές γεύσεις, που τιμούν την περιοχή και την παράδοση.
- **Εστιατόριο Table d'hôte**, που λειτουργεί σαν μπουφές και ενίοτε διοργανώνει μαγειρικές επιδείξεις.
- **Στο εστιατόριο Table d'hôte**, τα παράθυρα που ήταν στο αριστερό χώρο του εστιατορίου, αντικαθιστούνται με πόρτες ώστε να υπάρχει έξοδος από το ισόγειο αλλά και να μπορεί να μεταφερθούν τα τραπέζια του εστιατορίου έξω στην πισίνα για τους καλοκαιρινούς μήνες. Προκειμένου να καλύψουμε την διαφορά ύψους με τον εξωτερικό χώρο τοποθετείται ένα σκαλοπάτι και μια ράμπτα.
- Χώρος προσωπικού, **αναβατόριο και κλιμακοστάσιο** ξεχωριστό για να μην δημιουργείται συνωστισμός με τους πελάτες του ξενοδοχείου.
- Τουαλέτες στο εστιατόριο που περιλαμβάνουν και μια τουαλέτα Αμέα.
- **Τα σκαλοπάτια στο ισόγειο** που οδηγούσαν από το +0,00 στο +0,60 **έχουν αντικατασταθεί με ράμπες** ώστε να υπάρχει πρόσβαση σε Αμέα σε όλους τους χώρους του ισογείου.
- Το **Lobby bar** διαθέτει επίσης καναπέδες και πολυθρόνες για επιπλέον άνεση στην παραμονή των πελατών.
- **Στο χώρο αναμονής της υποδοχής του ξενοδοχείου** διατίθεται μια δανειστική βιβλιοθήκη και αρκετός χώρος για να καθίσουν οι άνθρωποι που περιμένουν.
- **Στο χώρο αναμονής του Spa** υπάρχει ένας μικρός καταρράκτης και ένα άνοιγμα που βλέπει την πισίνα 1.
- **Στην υποδοχή του Spa** μπορούν να αγοράσουν οι καταναλωτές καλλυντικά που φτιάχνονται μέσα στο ξενοδοχείο (με βάση το ιαματικό νερό) στο εργαστήριο του υπογείου.
- **Στην πισίνα 1** πραγματοποιούνται εξωτερικές λουτροθεραπείες όπως, υδρομαλάξεις, κρησιοθεραπεία και καταιονήσεις.
- **Ο κλειστός χώρος του Spa** αποτελείται από ένα ήσυχ, σκιερό ατμοσφαιρικό τόπο με τεχνητό διακριτικό φωτισμό στο πάτωμα. **Η πισίνα 2** διαθέτει την ίδια ατμόσφαιρα και φωτισμό.
- Ο διάδρομος των Spa καταλήγει στα αποδυτήρια, όπου υπάρχουν τουαλέτες και ντουζιέρες. Ακόμη στο ίδιο χώρο βρίσκουμε ένα δωμάτιο κατάλληλο για σάουνα το οποίο θα χρησιμοποιείται και για την Εισπνοθεραπεία.

Κάτοψη Υπογείου

- Η **κουζίνα των εστιατορίων** βρίσκεται στο υπόγειο και επικοινωνεί με τα εστιατόρια με τα αναβατόριο προσωπικού.
- Οι **βοηθητικοί χώροι** χρησιμοποιούνται για αποθήκευση επίπλων, πίνακες ελέγχου γεωθερμικών συστημάτων κ.α.
- **Στους βοηθητικούς χώρους** συμπεριλαμβάνεται χώρος πλυντηρίων όπου θα λειτουργεί και ως καθαριστήριο για τις ανάγκες του ξενοδοχείου αλλά και των πελατών.
- **Ο διάδρομος των πελατών** οδηγεί στους χώρους: γυμναστήριο, πολυχώρο κινησιοθεραπείας αλλά και στο εργαστήριο καλλυντικών.
- **Στο εργαστήριο των καλλυντικών** μπορούν οι πελάτες να παρακολουθήσουν την παραγωγή καλλυντικών αλλά και να συζητήσουν τις ανάγκες τους με τους ειδικούς κατόπιν ραντεβού. Το εργαστήριο αυτό θα παράγει **προϊόντα με βάση το ιαματικό νερό**.
- **Στο πολυχώρο κινησιοθεραπείας**, εκτός από κινησιοθεραπεία θα εκτελούνται ομαδικά μαθήματα όπως γιόγκα, πλάτες και **παραδοσιακοί χοροί**.
- **Γυμναστήριο** όπου θα χρησιμοποιείται συνδυαστικά με την **λουτροθεραπεία** για να βελτιώσει την κινησιολογία των πελατών.
- **Στην αίθουσα προσωπικού** υπάρχουν ντουλάπια προσωπικού, τραπεζαρίες και τουαλέτες προσωπικού.

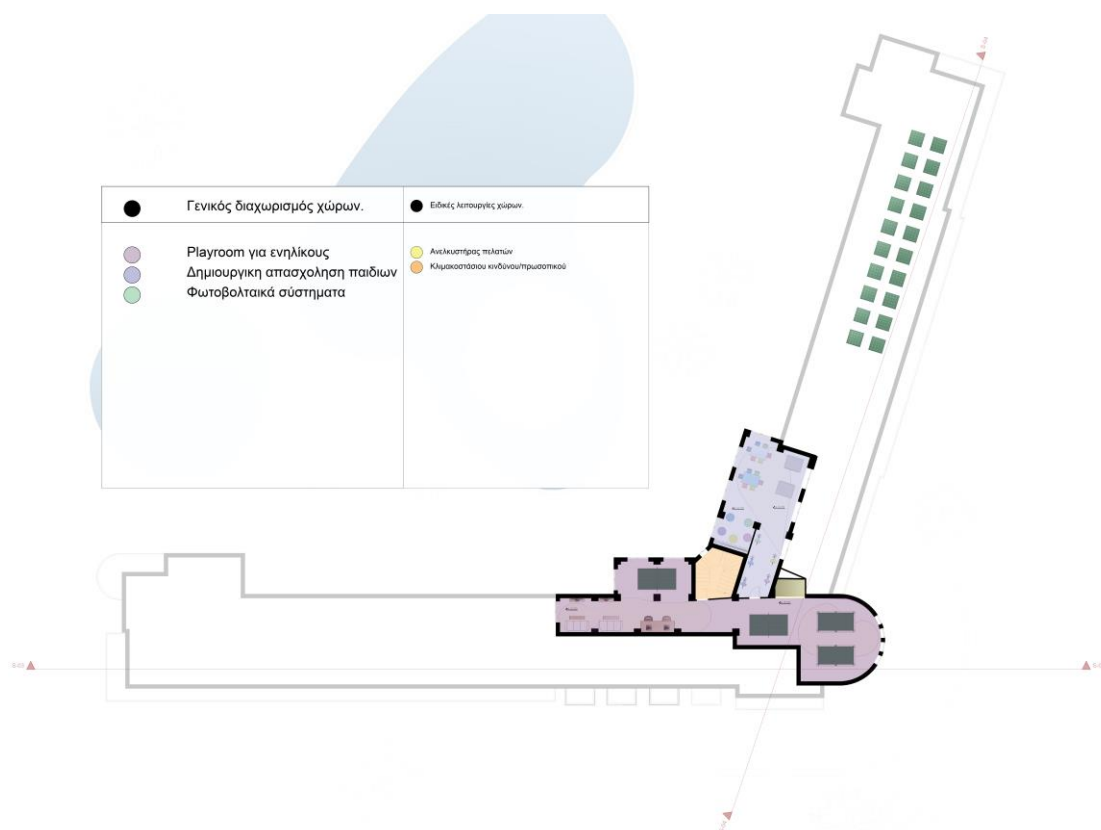
Κάτοψη 1^{ου} Ορόφου.

- Στον πρώτο όροφο έχουμε **11 δωμάτια με διπλό κρεβάτι**.
- Διαθέτουμε **2 δωμάτια** με μονά κρεβάτια.
- Διαθέτει ένα **μεγάλο μπαλκόνι** κοινόχρηστο που θα μπορεί να χρησιμοποιείται και για χώρο για διαλογισμό.
- Διαθέτει ένα **διάδρομο κυκλοφορίας** που διατρέχει όλα τα δωμάτια και τον κοινόχρηστο καθιστικό χώρο.
- Διαθέτει ένα **καθιστικό - χώρο αναμονής** στον οποίο υπάρχει μια βιβλιοθήκη προς χρήση για το κοινό.
- Υπάρχει **κλιμακοστάσιο πελατών** που διατρέχει τους ορόφους από το ισόγειο μέχρι και τον δεύτερο όροφο.
- Υπάρχει **κλιμακοστάσιο κίνδυνου** που διατρέχει όλους τους ορόφους.
- Όλα τα δωμάτια διαθέτουν ιαματικό νερό αλλά και πόσιμο. Από τα δωμάτια με το διπλό κρεβάτι διαθέτουν ιαματικό νερό με: **9/11 μπανιέρα, 1/11 ντους/ζέρα με, 1/11 τζακούζι**. Από τα δωμάτια με τα μονά κρεβάτια ιαματικό νερό διαθέτουν με **1/2 τζακούζι, 1/2 μπανιέρα**.
- Διατίθεται **αποθηκευτικός χώρος** για τις καμαριέρες.

Κάτοψη 2^{ου} Ορόφου.

- Στον πρώτο όροφο έχουμε **12 δωμάτια με διπλό κρεβάτι**.
- Διαθέτουμε **2 δωμάτια με μονά κρεβάτια**.
- Διαθέτει ένα **μικρό μπαλκόνι κοινόχρηστο**.
- Διαθέτει ένα **διάδρομο κυκλοφορίας** που διατρέχει όλα τα δωμάτια και τον κοινόχρηστο καθιστικό χώρο.
- Διαθέτει ένα **μικρό χώρο αναμονής**.
- Υπάρχει **κλιμακοστάσιο πελατών** που διατρέχει τους ορόφους από το ισόγειο μέχρι και τον δεύτερο όροφο.
- Υπάρχει **κλιμακοστάσιο κινδύνου** που διατρέχει όλους τους ορόφους.
- Όλα τα δωμάτια διαθέτουν ιαματικό νερό αλλά και πόσιμο. Από τα δωμάτια με το διπλό κρεβάτι διαθέτουν ιαματικό νερό με: **11/12 μπανιέρα, 1/11 ντουζιέρα με, 2/11 τζακούζι**. Από τα δωμάτια με τα μονά κρεβάτια ιαματικό νερό διαθέτουν με **1/2 τζακούζι, 1/2 μπανιέρα**.
- Διατίθεται **αποθηκευτικός χώρος** για τις καμαριέρες.

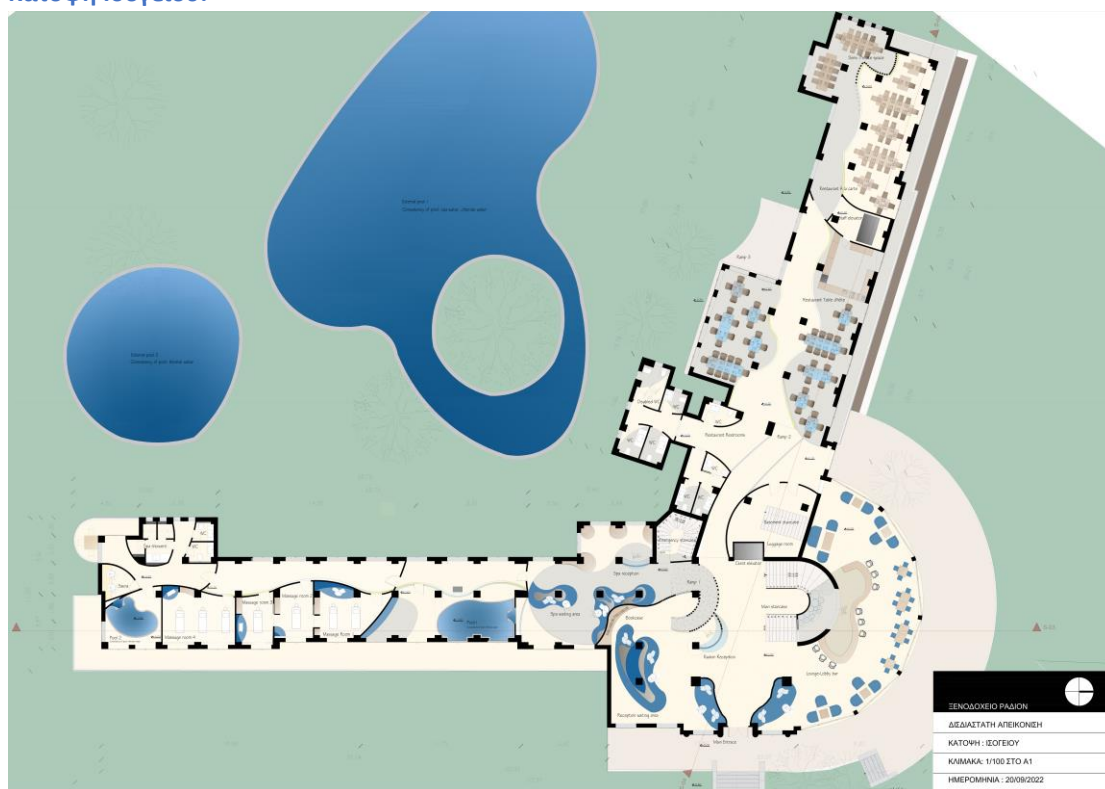
Κάτοψη 3^{ου} Ορόφου.

Σκοπός των λειτουργιών του τρίτου ορόφου είναι η απασχόληση των ατόμων που συνοδεύουν άλλους και δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν σε κάποια θεραπεία του ξενοδοχείου είτε δεν τους επιτρέπεται. Δεν επιτρέπεται η είσοδος ατόμων κάτω των 15 ετών σε ιαματικές εγκαταστάσεις και σε άτομα με συγκεκριμένα προβλήματα υγείας.

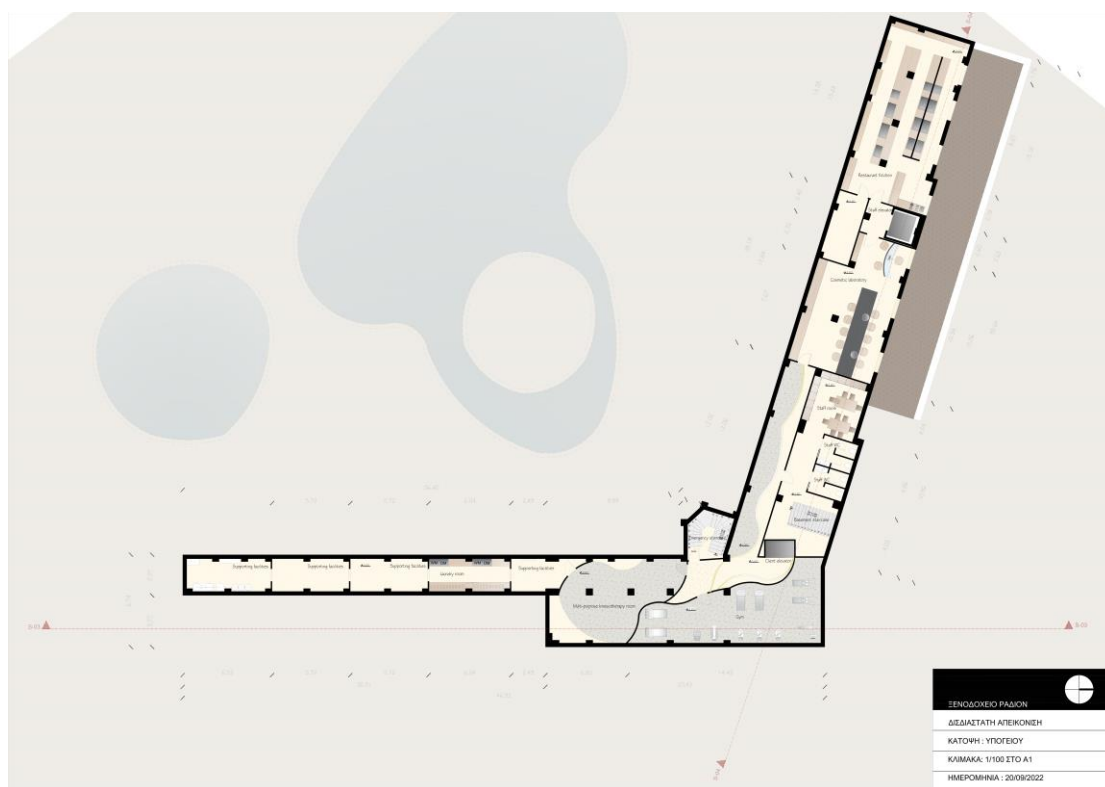
- Στον τρίτο όροφο έχουμε ένα playroom για ενήλικους και έφηβους, το οποίο συμπεριλαμβάνει 2 τραπέζια μπιλιάρδου, 2 τραπέζια Πινγκ πονγκ, 2 υπολογιστές, 2 τηλεοράσεις συνδεδεμένες με κονσόλες παιχνιδιών.
- Διαθέτουμε επίσης μια αίθουσα δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά η οποία έχει: τραπέζια για ζωγραφική, τραπέζια για εκμάθησή σχεδίου, παιχνίδια, σημείο με καθίσματα τύπου πουφ για εξιστόρηση παραμυθιών.
- Στον εξωτερικό χώρο του δώματος υπάρχει, εγκατάσταση με 20 φωτοβολταϊκά συστήματα.

5.3 Δισδιάστατα σχέδια

Κάτοψη Ισογείου.

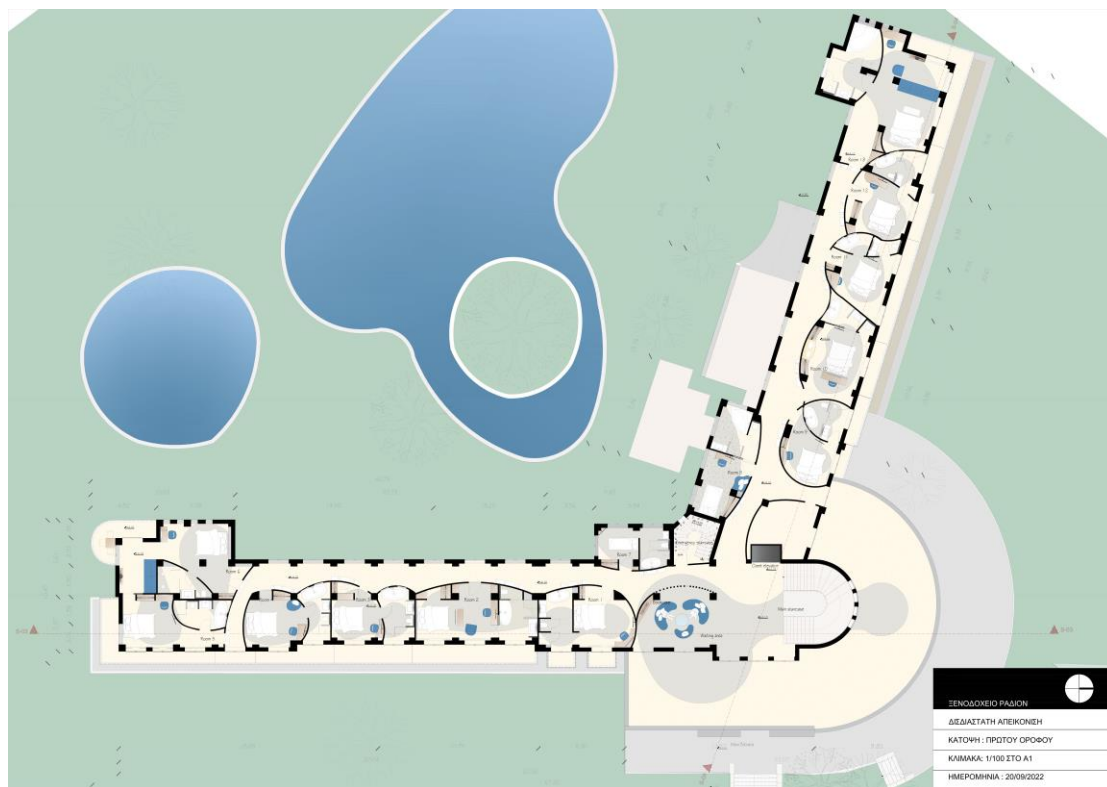

Κάτοψη Υπογείου.

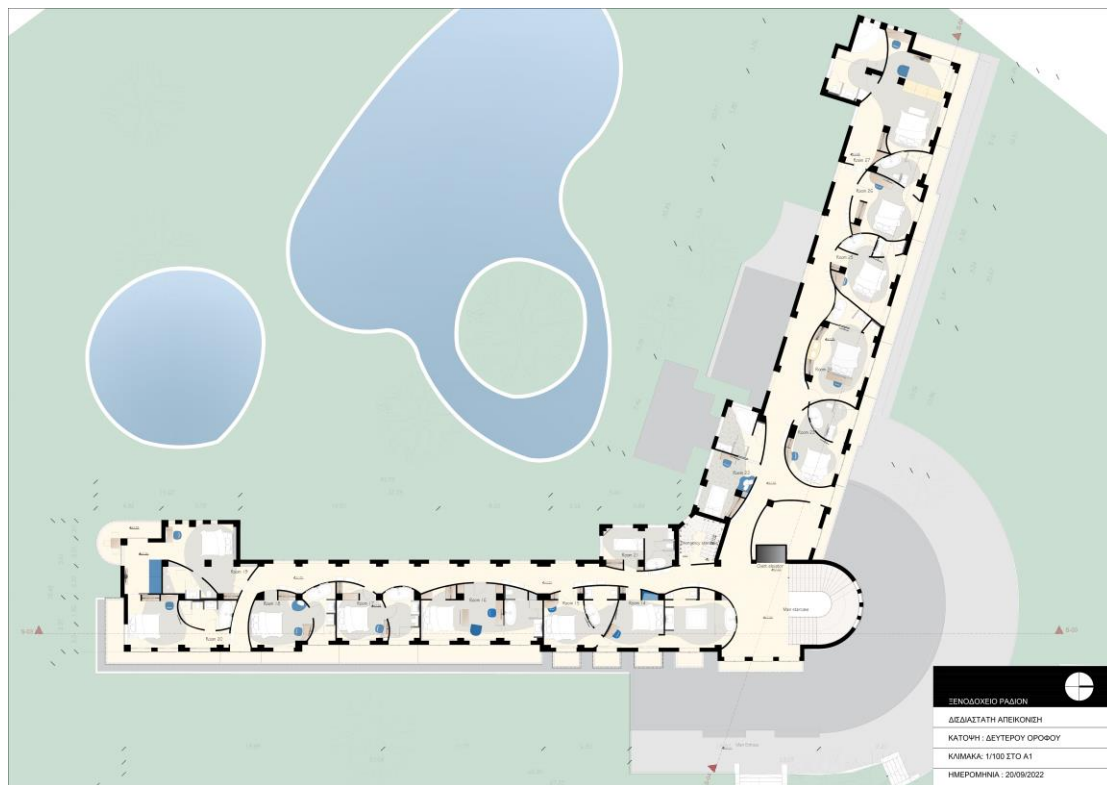

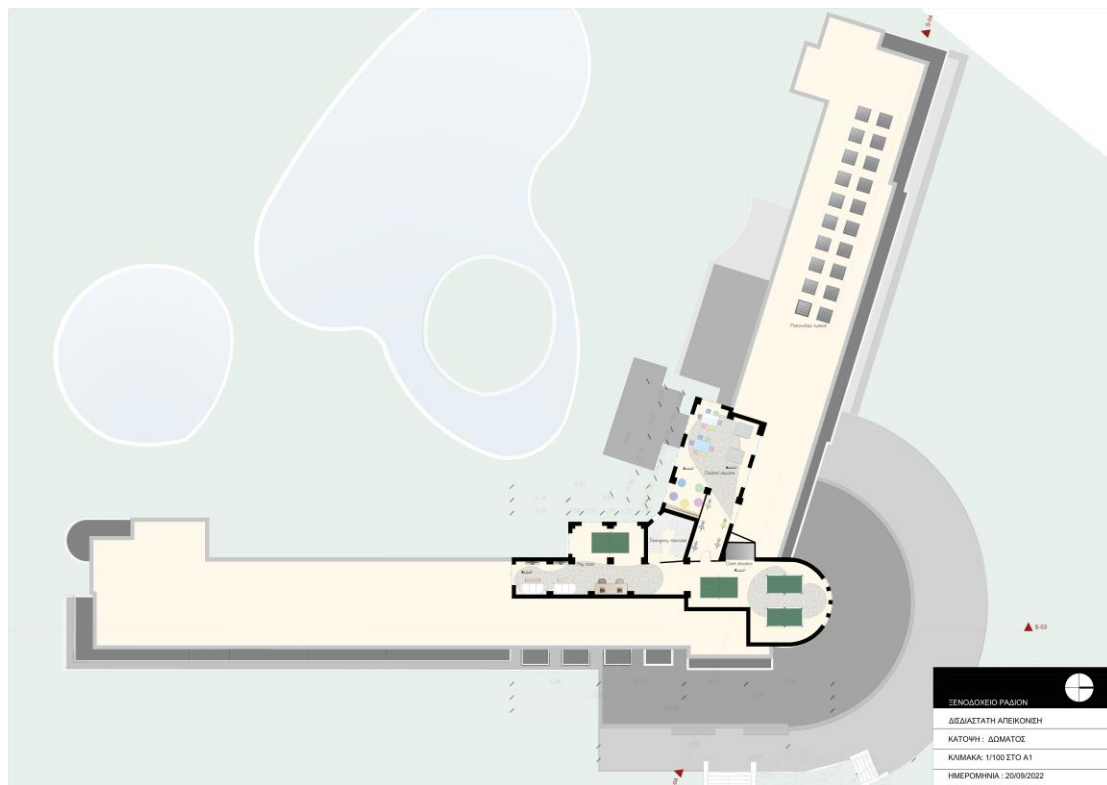
Κάτοψη 1^{ου} Ορόφου.

Κάτοψη 2^{ου} Ορόφου.

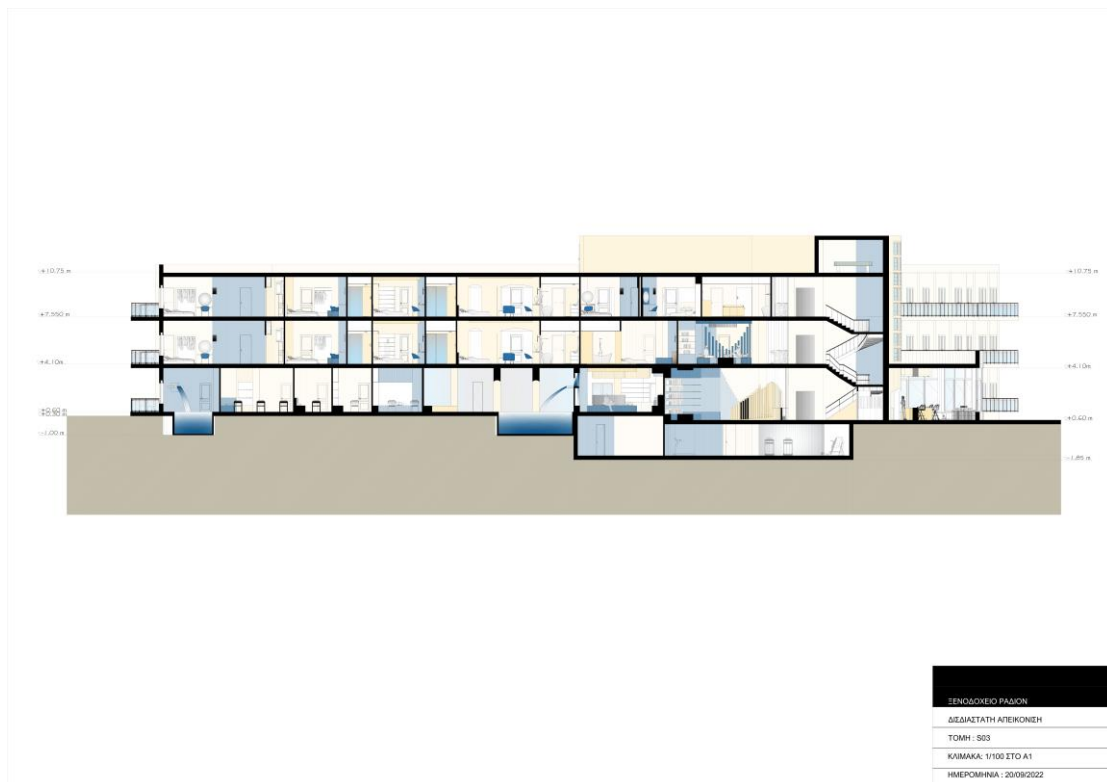

Κάτοψη τρίτου ορόφου.

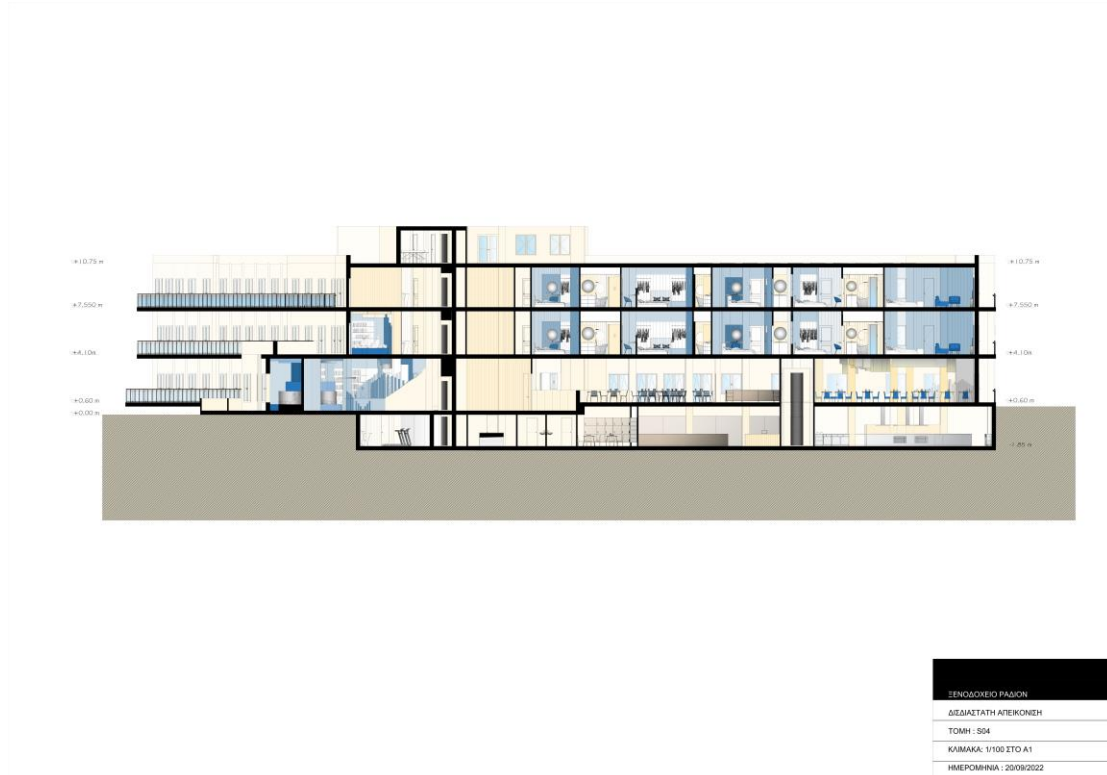

Τομή S03

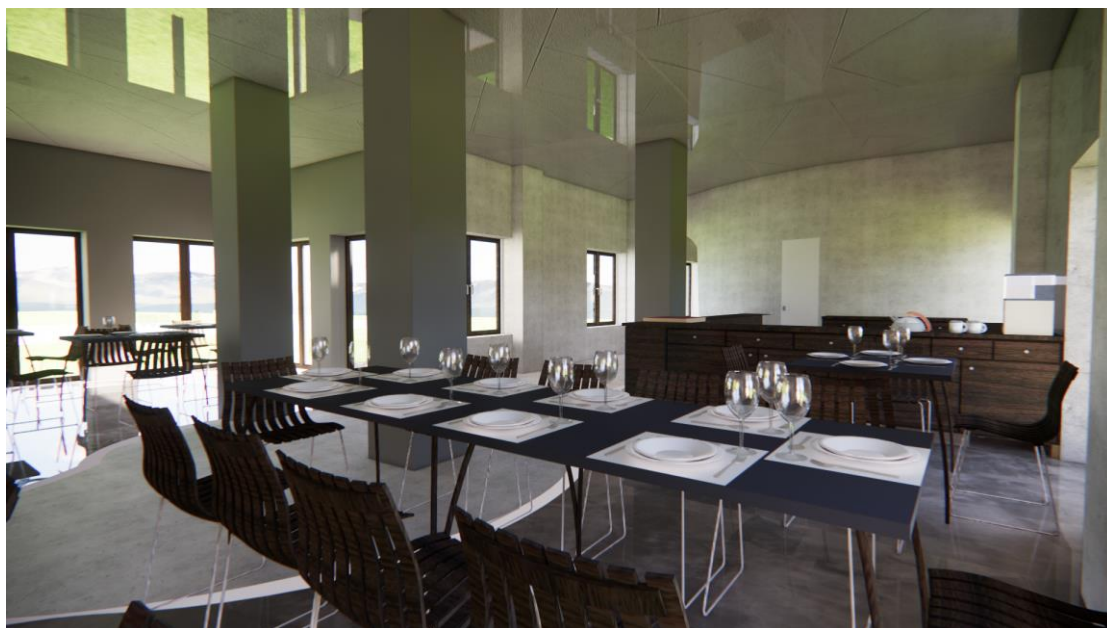
Τομή S04

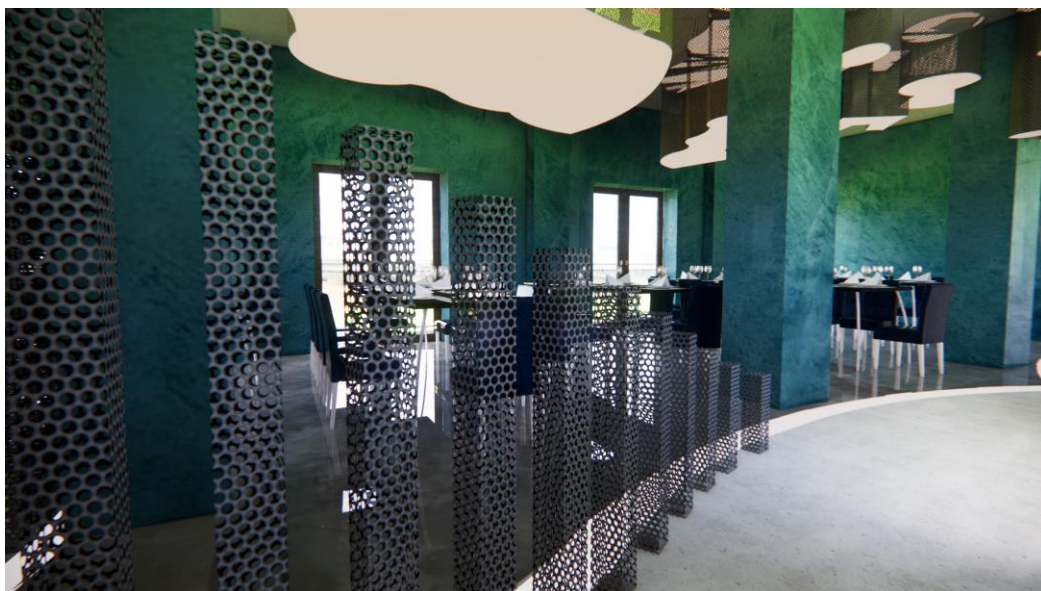
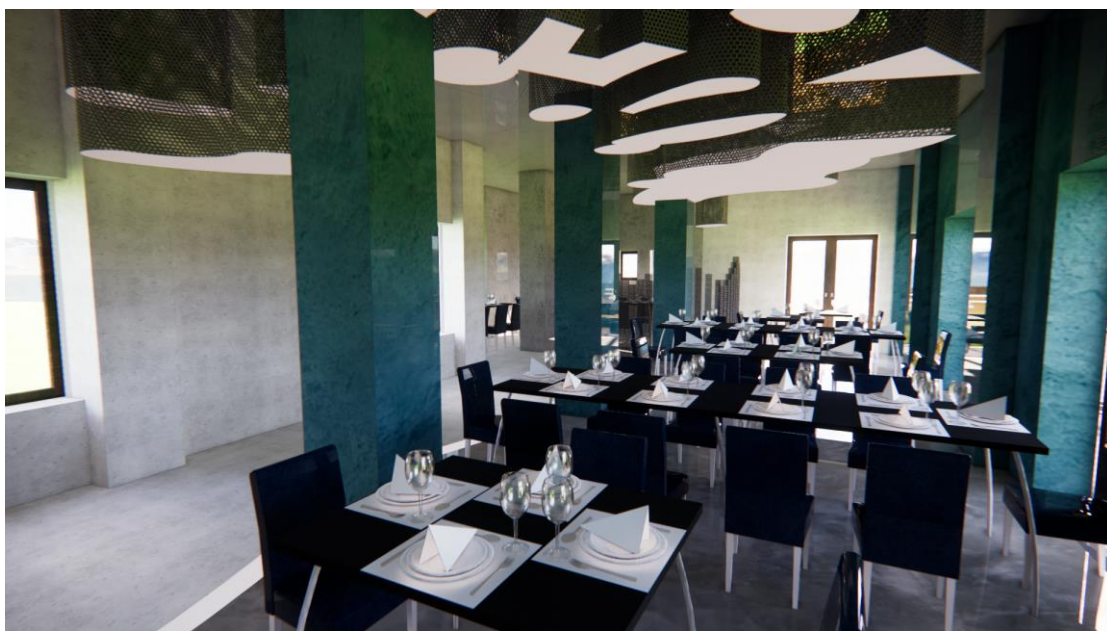

5.3 Τρισδιάστατα σχέδια

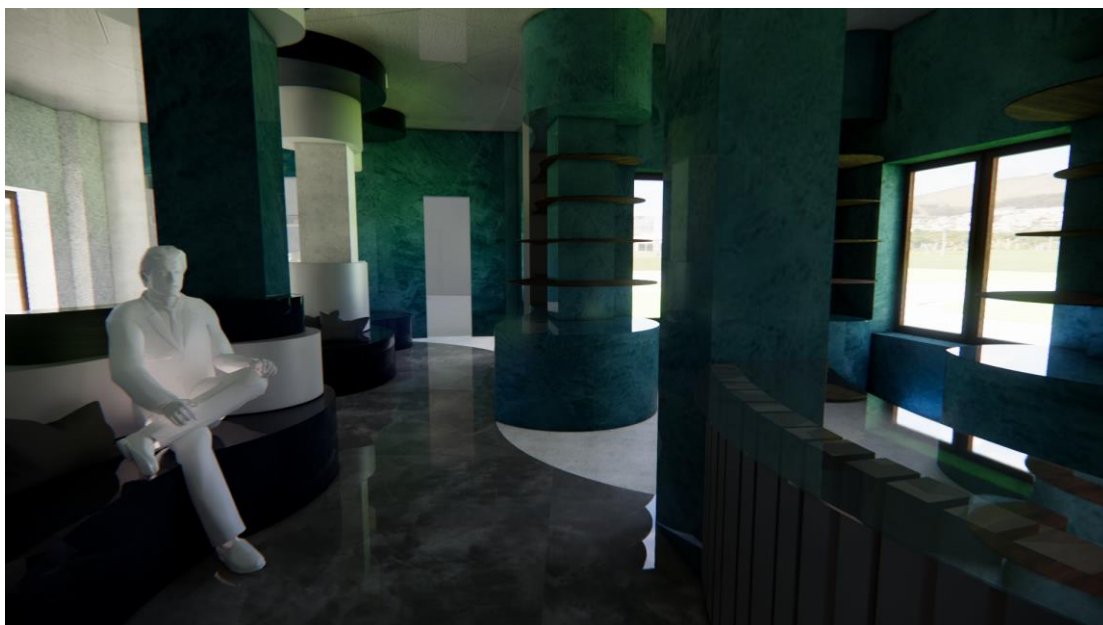

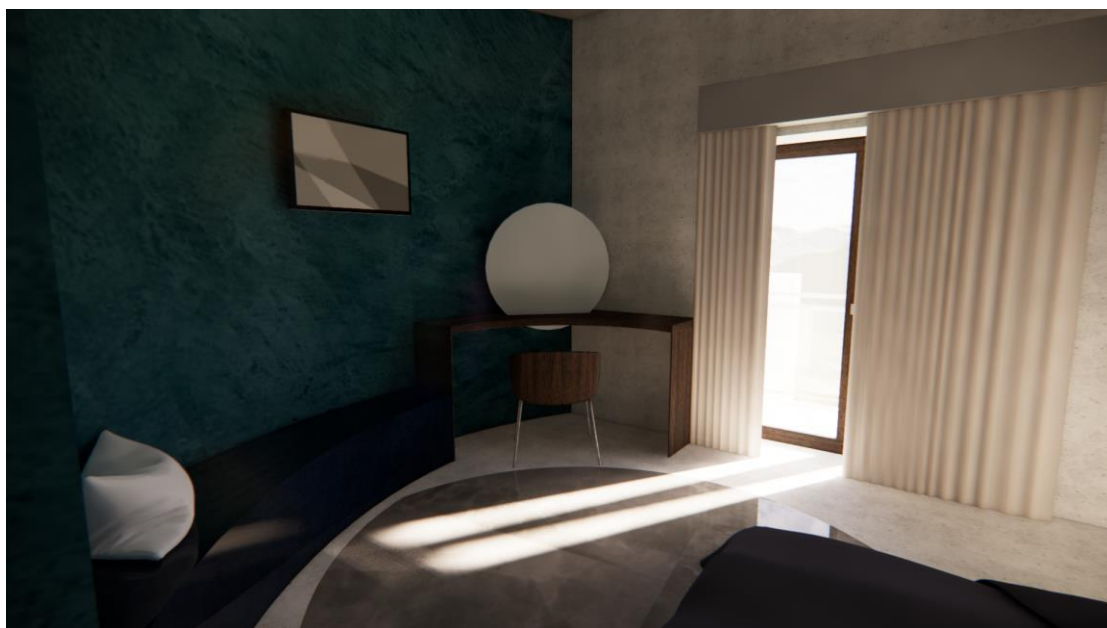

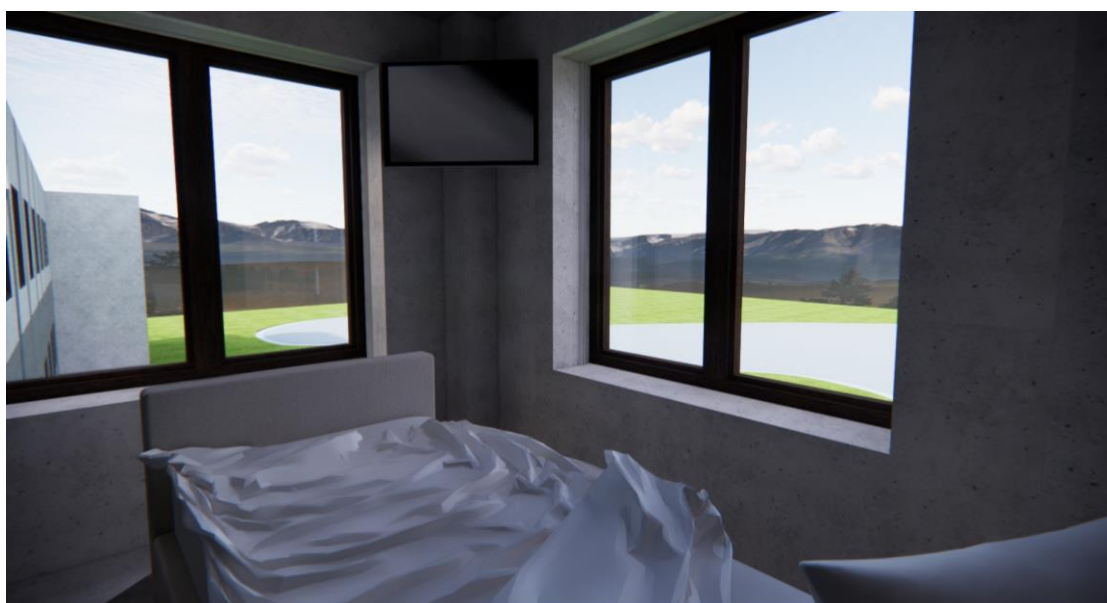

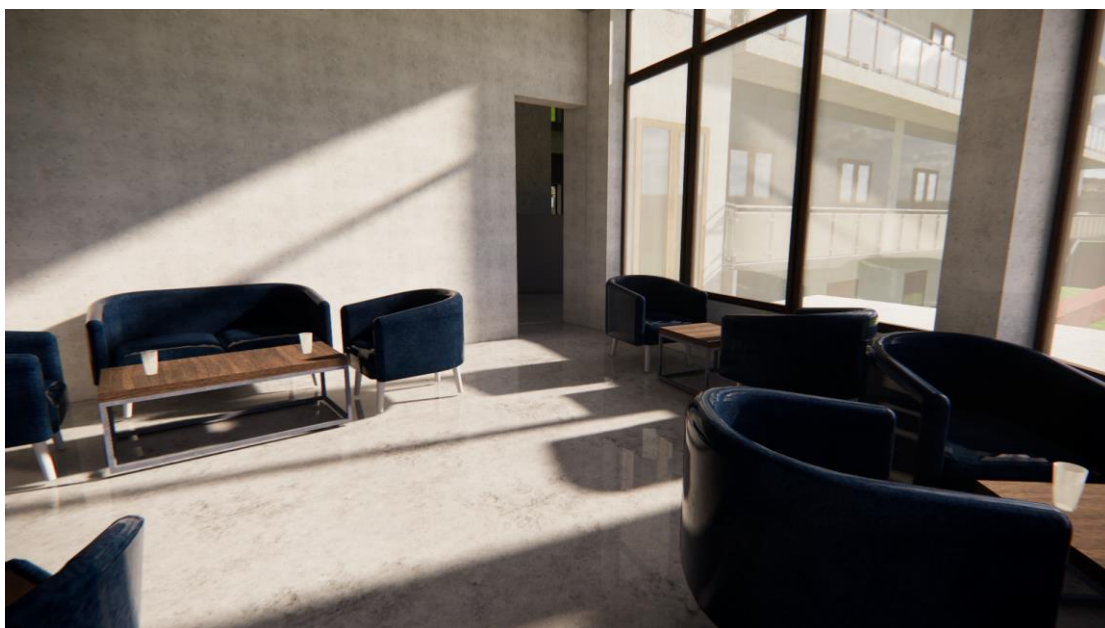

Πίνακας υλικών.

Τα υλικά και τα χρώματα του πίνακα υλικών έχουν εμπνευστεί από το βραχώδες και ανάγλυφο τοπίο των βουνών των καμένων βούρλων και την θάλασσα των Λιχαδονησιών.

ΜΕΡΟΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΕΙΚΟΝΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΥΦΗ ΤΑΒΑΝΙ ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ ΒΑΨΙΜΑΤΟΣ ΤΟΙΧΟΥ		SUZUKA COM www.suzuka.com	MM-00-S
ΥΦΗ ΤΟΙΧΩΝ 1 ΥΦΗ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ 1 ΒΑΦΗ ΥΦΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ		SUZUKA COM www.suzuka.com	SCT-302
ΥΦΗ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ 2 ΒΑΦΗ ΥΦΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ		SUZUKA COM www.suzuka.com	SCT-302
ΥΦΗ ΤΟΙΧΩΝ 2 ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ ΒΑΨΙΜΑΤΟΣ ΤΟΙΧΟΥ, ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		SUZUKA COM www.suzuka.com	SVL-407
ΕΠΙΠΛΟΠΑΝΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΠΛΑ		Yfasmata kesidis www.yfasmatakesidis.gr	zetta_2300-10
ΞΥΛΟ ΚΑΡΥΔΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ		Gilas Shop https://gilas-shop.gr/	XGN1

Πίνακας 5. Πίνακας υλικών κατασκευής. Πηγή: Δημιουργία από την συγγραφέα.

Συμπεράσματα 5^{ου} κεφαλαίου.

Η σύνδεση του Ράδιου με τα Λιχαδονήσια πρόκειται να βοηθήσει όχι μόνο τον τουρισμό/ οικονομία στα Καμένα Βούρλα αλλά και στις νησίδες αυτές.

Το κτιριολογικό πρόγραμμα εμπνεύστηκε μέσα από την συνέντευξη, αλλά και από την προηγούμενη έρευνα με τα Ιαματικά Ξενοδοχεία δημιουργώντας πρωτότυπους χώρους που θα προωθούν την τοπική κουλτούρα. Επιπλέον θα δημιουργούν την δική τους σειρά δερματικών καλλυντικών προϊόντων με πρώτη ύλη το Ιαματικό νερό.

Η μορφολογική σύνδεση τους μας έδωσε μεγάλη έντονες καμπύλες, δημιούργησε επίπεδα (ως καρδιακούς χώρους), και πρόσθεσε μη ορθοκανονικά σχήματα στο χώρο. Κατοψικά μπορέσαμε στους εσωτερικούς χώρους να 'σπάσουμε' την ορθοκανονικότητα που διέθετε το κτίριο και να μειώσουμε τους ατέλειωτους ίσιους διαδρόμους δίνοντας τους ένα ενδιαφέρον στοιχείο ως προς την καμπυλότητα τους. Η υφές και τα χρώματα εμπνεύστηκαν από το φυσικό ανάγλυφο τοπίο των καμένων βούρλων αλλά και από την θάλασσα που τα συνδέει με τα Λιχαδονήσια.

Γενικά συμπεράσματα πτυχιακής

Καταρχάς το *Themae Sylla* αποτέλεσε ένα ξενοδοχείο με το οποίο έγινε η έναρξη του τουρισμού στην Αιδηψό όπως ακριβώς και το *Radion*, το *Θρόνιο* και ο *Ασκληπιός* στα Καμένα Βούρλα. Το γεγονός ότι και το κράτος συμμερίζεται αυτή την άποψη και τα χαρακτηρίζει διατηρητέα για αυτό τον λόγο δείχνει την επιτακτική ανάγκη επαναλειτουργίας τους προκειμένου να επαναφέρουμε και τον Ιαματικό τουρισμό στα Καμένα Βούρλα.

Επιπλέον η Αιδηψός με την πλούσια ιστορία της και με την μεγάλη ποικιλία Ιαματικών εγκαταστάσεων είναι δυνατός ανταγωνιστής στο τομέα του Ιαματικού τουρισμού. Το Λουτράκι διαθέτει μικρή ποικιλία Ιαματικών εγκαταστάσεων υψηλών προδιαγραφών εξακολουθεί να παραμένει ένας σημαντικός ανταγωνιστής στο τομέα αυτό. Τα Λουτρά Πόζαρ με το έντονο φυσικό τοπίο έκαναν αυτήν την περιοχή μια από τις πιο τουριστικές Λουτροπόλεις παρότι διαθέτει ελάχιστες εγκαταστάσεις.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω έρχονται τα Ψωρονέρια, οι Θερμοπούλες, και τα εξωτερικά λουτρά των καμένων βούρλων (Καλλυντικά, Κουνιαβίτη) τα οποία είναι ανοργάνωτα και δεν επιφέρουν τουρισμό στην περιοχή, ούτε βοηθάν στην οικονομία του τόπου. Η λουτρόπολη των Καμμένων Βούρλων διαθέτει ελάχιστες εγκαταστάσεις. Θα έπρεπε να επαναλειτουργήσουν είτε να ιδρυθούν καινούργιες προκειμένου να έχουμε μια πιο βιώσιμη λουτρόπολη.

Τα καμένα βούρλα έχουν αποτελέσει από την αρχαιότητα κομβικό σημείο ανάπτυξης. Τα Ράδιον, το Θρόνιον και ο Ασκληπιός έγιναν η αρχή ώστε να γίνει η Ιστορική Λουτρόπολη των Καμμένων Βούρλων. Η περιοχή αυτή έχει στην κατοχή της τρία υπέροχα κτίρια με μεγάλες δυνατότητες, τα προαναφερθέντα, τα οποία θα μπορούσαν στο να επαναφέρουν το Ιαματικό τουρισμό στην περιοχή.

Ως προς το αντικείμενο μελέτης μας αναφέρουμε πιθανές λύσεις ως το προς τα προβλήματα ενεργείας του. Το *Intelligent Retrofitting* θα ήταν ιδανική μετατροπή για το ξενοδοχείο. Επίσης θα αξιοποιήσουμε το ζεστό νερό των Ιαματικών για την θέρμανση αλλά και ψύξη του κτιρίου με ένα Γεωθερμικό σύστημα ενδοδαπέδιας θέρμανσης με ζώνες στα δωμάτια.

Τέλος το κτιριολογικό πρόγραμμα του κτιρίου θα διαθέτει πρωτότυπους χώρους που θα προωθούν την τοπική κουλτούρα. Επιπλέον θα δημιουργούν την δική τους σειρά δερματικών καλλυντικών προϊόντων με πρώτη ύλη το Ιαματικό νερό. Η μορφολογική σύνδεση τους κτιρίου με τα Λιχαδονήσια μας έδωσε μεγάλη έντονες καμπύλες, δημιούργησε επίπεδα και πρόσθεσε μη ορθοκανονικά σχήματα στο χώρο. Η υφές και τα χρώματα εμπνεύστηκαν από το φυσικό τοπίο των καμένων βούρλων και την θάλασσα.

Αποθετήριο

6.1 Βιβλιογραφία – Ηλεκτρονικές πηγές

Κεφάλαιο 1

Βιβλιογραφία

(1) Αρμόδια υπηρεσία: Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών Κανονισμών και Αδειοδοτήσεων, *Χωρικός σχεδιασμός διατηρητέα κτίρια*, Υπουργείου Περιβάλλοντος & ενέργειας. (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://ypen.gov.gr/>

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/ktiria/diatiritea/>

(2) 26 Φεβρουαρίου 2009 Αθήνα, , *Τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων*, Αρ. Φύλλου 79, Εφημερίς της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. (20/09/22).

Ηλεκτρονικές πηγές

[1] 10/21, <<Ιαματικά Λουτρά: Ιαματικά λουτρά: Όσο ψυχραίνει ο καιρός τόσο «ζεσταίνεται» η επισκεψιμότητα>>, *GR TIMES*, ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.grtimes.gr/>

<https://www.grtimes.gr/ellada/iamatika-loytra-oso-psychrainei-o-kairos-toso-zestainetai>

[2] <<Spa thermal hotel definition, Dictionary Reverso>>, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://dictionary.reverso.net/>

<https://dictionary.reverso.net/english-cobuild/spa+thermal+hotel>

[3] <<Σχετικά με εμάς, μια σύντομη σύγχρονη ιστορία>>, ThermaeSylla, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.thermaesylla.gr/el/>

<https://www.thermaesylla.gr/el/About-us-520.htm>

[4] << Ιστορία- Πολιτισμός>>, Avra Spa Hotel Edipsos Greece, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<http://avraspahotel.gr/avraspa/index.php>

http://avraspahotel.gr/avraspa/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=68&lang=el

[31] Thermal Spa, Spaseekers, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.spaseekers.com/>

<https://www.spaseekers.com/spa-insider/treatments/thermal-spas/>

Πηγές εικόνων

Πηγή 1.

{Εικόνα 1* , Εικόνα 2* , Εικόνα 3* } ThermaeSylla, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.thermaesylla.gr/el/>

<https://www.thermaesylla.gr/el/photografies-447.htm>

Πηγή 2.

{Εικόνα 4* , Εικόνα 5*}

Avra Spa Hotel, ibooked, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://ibooked.gr/>

<https://avra-spa-hotel-edipsos.ibooked.gr/>

Πηγή 3.

{Εικόνα 6*}

26 Φεβρουαρίου 2009 Αθήνα, , *Τεύχος αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και πολεοδομικών θεμάτων*, Αρ. Φύλλου 79, Εφημερίς της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. (ανακτήθηκε (20/09/22)).

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφία

(3) 05/1989, ANGELO MINISSALE, VITTORIO DUCHI, NIKO KOLIOS, GIOVANNI TOTARO, Geochemical characteristics of Greek thermal spring, Journal of Volcanology and Geothermal Research, 39 (1989) 1-16, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

Ηλεκτρονικές πηγές

[5] <<Υδροθεραπεία>>, Σύνδεσμος δήμων Ιαματικών πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el>

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el/therapeies/ydrotherapeia>

[6] <<Εσωτερική Υδροθεραπεία>>, Σύνδεσμος δήμων Ιαματικών πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el>

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el/therapeies/esoteriki-idrotherapia/7-eswteriki-ydrotherapeia>

[7] <<Εξωτερική Υδροθεραπεία>>, Σύνδεσμος δήμων Ιαματικών πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el>

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el/ekswterikh-ydrotherapeia>

[8] <<Λουτρά Αιδηψού>>, Βόρεια Εύβοια, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.voriaevia.net/>

<https://www.voriaevia.net/%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%84%CF%81%CE%AC-%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%88%CE%BF%CF%8D/>

[9] <<Αιδηψός, η μεγαλύτερη λουτρόπολη της Ελλάδας "τροφοδοτείται από το ρήγμα του Ευβοϊκού. Εκεί ο μυθικός Ηρακλής αντλούσε δύναμη μετά από κάθε άθλο>>, Η μηχανή του χρόνου, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.mixanitouxronou.gr/aidipsos-i-megalyteri-loytropoli-tis-elladas-quot-trofodoteitai-quot-apo-to-rigma-toy-evvoikoy-ekai-o-mythikos-iraklis-antloyse-dynami-meta-apo-kathe-athlo-drone/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/>

[10] <<Υδροθεραπευτήριο ΕΟΤ>>, Park Hotel Edipsos, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.parkhoteledipsos.com/>

<https://www.parkhoteledipsos.com/upsilondeltaarhoomicronthetaepsilonpsilonrhoalphapiepsilonupsilontauetaarhoiotaomicron-epsilonomicrontau.html>

[11] Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Πέλλας, 10/2003, <<Λουτρά Αριδαίας, Οικισμός ΠΕΛΛΑ Παρουσίαση>>, Greek travel Pages, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.gtp.gr/>

<https://www.gtp.gr/Locpage.asp?id=7333&lng=1>

[12] <<Λουτρά Πόζαρ σχετικά με εμάς>>, Λουτρά Ποζαρ, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://loutrapozar.com.gr/>

<https://loutrapozar.com.gr/about-us/>

[13] Βασιλεία Ζάμπα, 08/2018, <<Λουτράκι: Η αρχαιότερη ελληνική λουτρόπολη>>, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.maxmag.gr/>

<https://www.maxmag.gr/agnosti-ellada/loytraki-i-archaioteri-elliniki-loytropoli/>

[14] Δήμος Λουτρακίου - Περαχώρας - Αγίων Θεοδώρων, 2015, <<Δημοτικές Ιαματικές πηγές>> (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://new.loutraki-agiiotheodoroi.gr/>

<http://www.loutraki-agiiotheodoroi.gr/%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CE%B7%CE%B3%CE%AE-%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%AF%CE%BF%CF%85/>

[15] Ιαματική πηγή Υπάτης ΕΤΑΔ, <<Ιαματική πηγή Υπάτης>>, (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.loutraypatis.gr/gr/>

<https://www.loutraypatis.gr/gr/history.asp>

[16] M. Hulot, 11/2020, Ψωρονέρια, Καλλυντικά, Θερμοπόλες: << Ένα Σαββατοκύριακο με υπερβολική δόση ιαματικών λουτρών>> (ανακτήθηκε (20/09/22)).

<https://www.lifo.gr/>

<https://www.lifo.gr/tropos-zois/travel/psoroneria-kallyntika-thermopyles-ena-sabbatokyriako-me-yperboliki-dosi>

[17] <<Στοιχεία Ιαματικών πηγών>>, Ελληνική Δημοκρατία υπουργείο τουρισμού. (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://mintour.gov.gr/>

<https://mintour.gov.gr/meletes-pinakes/stoicheia-iamatikon-pigon/>

[18] <<Πίνακας παθήσεων>>, Σύνδεσμος δήμων Ιαματικών πηγών Ελλάδας, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.thermalsprings.gr/index.php/el>

<http://thermalsprings.gr/index.php/el/piges/pathisi#>

[19] <<Psarotherma Thermal Springs>>, Greek travel Pages, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.gtp.gr/>

<https://www.gtp.gr/TDirectoryDetails.asp?ID=79601>

Πηγές εικόνων

Πηγή 4.

{Εικόνα 7*}

Visiti Edipsos, Visitedipsos, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.visitedipsos.gr/>

<https://www.visitedipsos.gr/index.php>

Πηγή 5.

{Εικόνα 8*}

<<Υδροθεραπευτήριο ΕΟΤ>>, Park Hotel Edipsos, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.parkhoteledipsos.com/>

<https://www.parkhoteledipsos.com/upsilondeltaarhoomicronthetaepsilonrhoalphapipepsilonupsilontauetarhoiotaomicron-epsilonomicrontau.html>

Πηγή 5.

{Εικόνα 9, *10*, *11*}

07/2018, Λουτρά Πόζαρ: Το θαύμα της φύσης, (ανακτήθηκε (20/09/22

<https://umano.gr/>

<https://umano.gr/loutra-pozar-to-thauma-tis-fisis/>

Πηγή 6.

{Εικόνα 12}

Δήμος Λουτρακίου - Περαχώρας - Αγίων Θεοδώρων, 2015, <<Δημοτικές Ιαματικές πηγές>> (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://new.loutraki-agiiotheodoroi.gr/>

<http://www.loutraki-agiiotheodoroi.gr/%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CE%B7%CE%B3%CE%AE-%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%AF%CE%BF%CF%85/>

Πηγή 7.

{Εικόνα 13} Εσωτερικές πισίνες, Λουτράκι Σπα, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.loutrakispa.gr/el>

<https://www.loutrakispa.gr/el/page/esoterikes-pisines>

Πηγή 8.

{Εικόνα 14} Ιαματική πηγή Υπάτης ΕΤΑΔ, <<Ιαματική πηγή Υπάτης>>, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.loutraypatis.gr/gr/>

<https://www.loutraypatis.gr/gr/history.asp>

Πηγή 9.

{Εικόνα 15,16} Μ. Ηυλοτ, 11/2020, Ψωρονέρια, Καλλυντικά, Θερμοπόλες<< Ένα Σαββατοκύριακο με υπερβολική δόση ιαματικών λουτρών>> (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.lifo.gr/>

<https://www.lifo.gr/tropos-zois/travel/psoroneria-kallyntika-thermopyles-ena-sabbatokyriako-me-yperboliki-dosi>

Πηγή 10.

{Εικόνα 17,18} Ξενοδοχείο Γαλήνη, (ανακτήθηκε (20/09/22).

<https://www.mitsishotels.com/el>

<https://www.mitsishotels.com/el/hotels/galini-resort>

Πηγή 16

Συγγραφέας

{Εικόνα 19,20,21}

Κεφάλαιο 3

Ηλεκτρονικές πηγές

- [20] <<Λοκρίδα, ο τόπος του Λοκρού...γιού του Διός>>, έν Λοκροΐς, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.enlokrois.gr/>
<https://www.enlokrois.gr/o-topos-mas/>
- [21] Εθνικό και καποδιστριακό Πανεπιστημίο Αθηνών, Ραψωδία της Ιλιάδας, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tributes/omhros/il02.htm>
<http://www.noc.uoa.gr/diadiptyakes-yphresies/diadiptyakoi-topoi/proswpikes-istoselides.html>
- [22] 11/2008, Χαράλαμπος Κατσαράς <<Θρόνιο – Μία πολιτεία χαμένη στους αιώνες>>, *Aganet*, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://aganet.gr/>
<https://aganet.gr/blog/2008/11/07/thronio/>
- [23] <<Δημοτική ενότητα καμμένων θούρλων>>, Δήμος Καμμένων Βούρλων, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.dimos-kamenon-vourlon.gr/>
<https://www.dimos-kamenon-vourlon.gr/content/kammena-voyrla>
- [24] 11/16, Κωσταντίνος Μπαλωμένος, <<Ισχυροί σεισμοί στην ανατολική Στερεά Ελλάδα>>, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<http://amfictyon.blogspot.com/>
<http://amfictyon.blogspot.com/2016/11/blog-post.html>
- [25] 02/2016, Μανώλης Οικονόμου, <<Οδοιπορικό στο ξενοδοχείον Ράδιον>>, Greek Architects, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.greekarchitects.gr/gr/home>
<https://www.greekarchitects.gr/gr/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%B5%CF%82/%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%BE%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF-radion-id3266>

Πηγές εικόνων.

- Πηγή 11.
 {Εικόνα 22} Λοκροΐ, science fandom, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.fandom.com/>
<https://science.fandom.com/el/wiki/%CE%9B%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%BF%CE%AF>
- Πηγή 12.
 {Εικόνα 23} Faitatzis auctions (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://faitatzis.gr/>
<https://faitatzis.gr/amesi-diathesi/kartes/central-greece.html>
- Πηγή 13.
 {Εικόνα 24} Εικόνα από Google maps, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.google.com/maps>
- Πηγή 14.
 {Εικόνα 25} Καμμένα Βούρλα, Σαν σήμερα, 15 Χρονιά πριν δημοσιευμένες
- Πηγή 15.
 {Εικόνα 26,28} Νίκος Βατόπουλος
- Πηγή 19.
 {Εικόνα 40} Σπάνιο καρτ ποστάλ από το ξενοδοχείο Θρόνιο στα Καμένα Βούρλα, *Thessi.gr*, (ανακτήθηκε (20/09/22).
<https://www.thessi.gr/default>
<https://www.thessi.gr/article?id=219663>

Κεφάλαιο 4

Βιβλιογραφία

- (4) S.E. Chidiac, E.J.C. Catania, E. Orlofsky, S. Foo, 07-2011, Effectiveness of single and multiple energy retrofit measures on the energy consumption of office buildings, *Energy*, vol.36, p. 5037- 5052
- (5) Rehmaashini Jagarajana , Mat Naim Abdullah Mohd Asmonia,* , Abdul Hakim Mohammeda , Mohd Nadzri Jaafara , Janice Lee Yim Meia , Maizan Babab, 01-2017, Green retrofitting – A review of current status, implementations and
- (6) Qiong He, Md. Uzzal Hossain, S. Thomas Ng b, Martin Skitmore, Godfried Augenbroe, 10-2020, A cost-effective building retrofit decision-making model e Example of China's temperate and mixed climate zones, *Journal of Cleaner Production*, vol 280, p 1-21
- (7) Giuliana Scuderi, 01-2019, Retrofit of Residential Buildings in Europe, Designs, Issue Integrated Sustainable Building Design, Construction and Operation, vol3, p.1-15
- (8) Bruno Baruque, Santiago Porras, Esteban Jove, Jose Luis Calvo-Rolle, 2019, Geothermal heat exchanger energy prediction based on time series and monitoring optimization, *Energy*, vol171, p49-60
- (9) Zhenheng Lu, Yulie Gong, Yuan Yao, Chao Luo, Weibin Ma, 2019, Development of a high temperature heat pump system for steam generation using medium- low temperature geothermal water, *Energy Procedia*, vol158, p6046-6054

Ηλεκτρονικές Πηγές

- [26] Luke Murphy, 08-2019, The Barn, *Case Studies*, Loxone (ανακτήθηκε (20/09/22))
<https://www.loxone.com/enen/>
<https://www.loxone.com/enen/the-barn/>

Πηγές εικόνων

Πηγή 16
 {Εικόνα 29,30, } Συγγραφέας

Πηγή 17
 {Εικόνα 31,32,33,34,34,36,37} Luke Murphy, 08-2019, The Barn, *Case Studies*, Loxone (ανακτήθηκε (20/09/22))
<https://www.loxone.com/enen/>
<https://www.loxone.com/enen/the-barn/>

Πηγή 18
 {Εικόνα 38} Zhenheng Lu, Yulie Gong, Yuan Yao, Chao Luo, Weibin Ma, 2019, Development of a high temperature heat pump system for steam generation using medium- low temperature geothermal water, *Energy Procedia*, vol158, p6046-6054

Κεφάλαιο 5

Ηλεκτρονικές Πηγές

[27] <<Ο τόπος>>, Καμένα Βούρλα Marine, (ανακτήθηκε (20/09/22))
<https://kamenavourlamarine.com/gr/>
<https://kamenavourlamarine.com/gr/location/%CE%B7-%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%83>

[28] <<Λιχαδονήσια>>, all over Greece, (ανακτήθηκε (20/09/22))
<https://www.allovergreece.com/index.php?lang=el>
<https://www.allovergreece.com/Islet/Descr/152/el>

[29] Θανάσης Χαράμης, 08/2016, <<Λιχαδονήσια: Οι μικρές Σευχέλες της Εύβοιας>>, (ανακτήθηκε (20/09/22)).
<https://www.lifo.gr/>
<https://www.lifo.gr/tropos-zois/travel/lihadonisia-oi-mikres-seyheles-tis-eyboias>

[30] Ιστορία, Λιχαδονήσια, (ανακτήθηκε (20/09/22)).
<https://lichadonisia.com/>
<https://lichadonisia.com/story/>

Πηγές εικόνων

Πηγή 13
 {Εικόνα 39} Εικόνα από Google maps, (ανακτήθηκε (20/09/22)).
<https://www.google.com/maps>

6.2 Συνέντευξη

1) -Καλησπέρα για τα τυπικά της συνέντευξης θα ήθελα να μου πείτε πώς ονομάζεστε, τι επαγγέλλεστε και ποια είναι η σχέση σας με αυτόν τον τόπο, τα Καμμένα Βούρλα?

Δ-Λέγομαι Δημήτρης Μακρυνίτσας, είμαι 52 χρονών μένω μόνιμα στα Καμμένα Βούρλα, είμαι Doctor χημικός και έχω φροντιστήριο στα Καμμένα Βούρλα και ένα χημικό εργαστήριο. Ως μέλος του πολιτιστικού συλλόγου και πρόεδρος τόσα χρόνια από τα τέλη της δεκαετίας του 90 είχα ενδιαφερθεί και πιο ουσιαστικά για τα εγκαταλελειμμένα από τότε ήδη κτήρια του ΕΟΤ τα οποία ήταν η ιστορική ταυτότητα των Καμμένων Βούρλων. Εκτός από κάτοικος και ενεργός πολίτης των καμένων Βούρλων μέσω των συλλόγων είχα προσπαθήσει να ενημερωθώ καταρχήν για τα κτήρια αυτά και την διαχρονική τους πορεία αλλά και ότι μπορούσα με τις πολύ μικρές μου δυνάμεις να κάνω για να μπορέσουν να διατηρηθούν και να ξανά αναστηθούν.

2)- Το κτήριο αυτής της μελέτης ανήκει σε ένα συγκρότημα κτηρίων τα οποία χτίστηκαν την ίδια περίοδο, όπως γνωρίζεται, του Γεράσιμου Μολφέση, τα οποία είναι το Ράδιο το Θρόνιον και το Ασκληπιό. Ποιο από τα τρία πιστεύεται ότι θα είχε μεγαλύτερη αξία να μελετηθεί και γιατί?

Δ- Το Ράδιον και ο Ασκληπιός αυτά τα δύο, καθώς υπερτερούν από το Θρόνιον και από θέμα Αρχιτεκτονικής αλλά και επειδή το Ασκληπιό ήταν το πρώτο που ουσιαστικά, υδροθεραπευτήριο της περιοχής. Μια περιοχή η οποία αναδείχθηκε τουριστικά αλλά και ως υπόσταση οικονομική και ελκυστική μέσω της υδροθεραπείας. Αλλά και το Ράδιον επειδή ήταν το πρώτο ξενοδοχείο πολυτελές όλης της ευρύτερης περιοχής, δεν ξέρω ίσως και όλης της ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, τουλάχιστον στον νομό μας σίγουρα. Αποτέλεσε το πρώτο πολυτελές ξενοδοχείο το οποίο μπόρεσε ήδη από τα πρώτα χρόνια λειτουργία τους να φιλοξενήσει την αφρόκρεμα του Ελληνικού χώρου αλλά και του διεθνές Jet set. Αρα αυτά τα δύο θα μπορούσα να πω και τα δύο ότι έχουνε μια μεγάλη αξία ιστορική για το ίδιο μας τον τόπο.

Σ- Μια παρένθεση σε αυτό, επισκέφτηκα η ίδια το Ασκληπιό και θα έλεγα πως είναι σε καλύτερη κατάσταση από το Ράδιον.

Δ- Σωστά, είναι γεγονός αυτό.

Σ- Επειδή το έχουνε και κλεισμένο. Αν και είναι ανοιχτό σε σημεία τα οποία δεν τα γνωρίζουν τόσα άτομα και για αυτό μάλλον έχει διατηρηθεί σε αυτήν την κατάσταση.

Δ- Κοίταξε δεν διαθέτει και φορτία το κτήριο. Δεν διαθέτει υπόγειο δεν έχει όροφο. Σίγουρα είναι κάτι πιο ελαφρύ και για αυτό. Επίσης να ξέρεις ότι μέχρι το 2000, ίσως και να το ξέρεις κιόλας ο Ακκληπιός λειτουργούσε.

Σ- Σε αντίθεση με τα άλλα που είχαν εγκαταλειφθεί πιο νωρίς.

Δ- Το 1987-1986 είχε σταματήσει να λειτουργεί το Ράδιον.

3) Γενικά ποια είναι η σχέση σας με το Ράδιον και τι σας έκανε να ασχοληθείτε με αυτό, διαθέτετε κάποια προσωπικά βιώματα δικών σας ανθρώπων με αυτό το κτήριο?

Δ- Τα προσωπικά μου βιώματα, πέρα από το ότι το πρόλαβα για μια εικοσαετία περίπου, να δουλεύει ήταν έμμεσα. Από την άποψη ότι ο ξενώνας που διατηρούσαμε εμείς το 2000. Είχαμε ένα μικρό ξενοδοχείο εκεί πέρα κοντά στο σπίτι μας (Καμμένα Βούρλα). <<Διέθετε και πελάτες οι οποίοι έκαναν υδροθεραπεία στο Ασκληπιό. Αν και αυτό είναι λάθος αν και διέθετε υδροθεραπεία και το Ράδιον. >> Θα μπορούσα να το πω αλλιώς ήταν ένα σημείο αναφοράς τουριστικό το Ράδιον το οποίο οδηγούσε και μαζί με τα άλλα κτήρια του ΕΟΤ την τουριστική ανάπτυξη του τόπου. Επιπροσθέτως ήταν και η βιτρίνα η τουριστική των Καμμένων Βούρλων γιατί είχε αυτή την μοναδική του αυλή μπροστά και την αρχιτεκτονική η οποία καθόριζε τα Καμμένα Βούρλα. Δηλαδή δεν δούλεψα ποτέ εκεί.

Σ- Απλά το γνωρίζατε γιατί το επισκεπτόντουσαν πελάτες και από το ξενοδοχείο σας αλλά και ως ορόσημο της περιοχής.

Δ- Ήταν κοντά και από το σπίτι μας γύρω στα 200 μέτρα απόσταση.

Σ-Όποτε το βλέπατε και καθημερινά να λειτουργεί.

Δ-Έτσι ακριβώς σωστά!

4) Το κτήριο αυτό βέβαια όπως γνωρίζουμε αποτελεί ένα κτήριο ιστορικής σημασίας ,τι είναι αυτό που το έκανε τόσο αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας των Καμμενων Βούρλων? Ήταν ίσως η εικόνα του, η αρχιτεκτονική του, ο κόσμος που φιλοξένησε, τι πιστεύεται?

Δ- Το πιο σημαντικό από όλα για εμένα ήταν η πρωτοβουλία του Γεράσιμου Βασιλειαδή και της ομάδας των επενδυτών του. Το 1935 αποφάσισαν να ρίξουν κεφάλαια στην έκταση αυτή φτιάχνοντας τα δύο ξενοδοχεία Ράδιον, Θρόνιον αλλά και τον Ασκληπιόν. Ήταν μια επένδυση Φαραωνική που όμοια της δεν μπορεί να υπάρξει ούτε έχει υπάρξει πουθενά σε όλη την ανατολική Στερεά Ελλάδα από όσο γνωρίζω διότι μιλάμε για έναν χώρο ο οποίος αποτελούταν από καμία δεκαριά σπίτια και μόνον. Η υπόλοιπη έκταση αυτή, ο χώρος των Καμμενων Βούρλων ήταν καμία δεκαριά σπίτια όλος και όλος. Και η έκταση που έγινε η επένδυση ήταν κατά κύριο λόγο ένας βάλτος και δεν υπήρχαν ούτε δρόμοι στην περιοχή στα καμμένα βούρλα. Δεν υπήρχαν ούτε βασικές υποδομές όπως νερό, δεν υπήρχε ρεύμα όπως και τόσα άλλα πράγματα. Οι άνθρωποι αυτοί φτιάξαν μια τεράστια υποδομή για τις εποχές εκείνες. Έφτιαξαν σχέδιο πόλης, ανοίξαν δρόμους, έφεραν ρεύμα, φτιάξαν ένα μικρό εργοστάσιο – σταθμό παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, φτιάξαν ένα παγοποιείο, έφεραν αστυνομικό τμήμα. Δηλαδή φτιάξαν μια τουριστική πόλη από το τίποτα από το πουθενά. Και συνάμα έφτιαξαν και αυτές τις υποδομές οι οποίες ήταν καταπληκτικές, όσον αναφορά την πολυτέλειά τους και την αρχιτεκτονική τους. Επίσης να προσθέσουμε ότι διαφήμισαν τον τόπο αυτό με του ολοκληρωθήκαν τα έργα το 1937-38 έκαναν τεράστια διαφήμιση στην Αθηναϊκή κοινωνία και όχι μόνο. Διαθέτω μια πρόσκληση από μια παλιά διαφήμιση που λέει λουτρόπολης καμμένα βούρλα η οποία είναι προπολεμική που διαφημίζουν την λουτρόπολη που τότε δεν την ήξερε κανένας. Φρόντιζαν επίσης επειδή δεν υπήρχε δρόμος για να προσεγγίσει κανείς από την Αθήνα τα καμμένα βούρλα επειδή ο κεντρικός δρόμος περνούσε τότε από πίσω από την Ελάτεια, δηλαδή από την Ατάλαντή πήγαινε πίσω από το βουνό πίσω από τον Καλλίδρομο, δεν πήγαινε παραλιακά από τα μέρη μας. Οι άνθρωποι αυτοί λοιπόν, πως καθοδηγούσαν τους τουρίστες να έρθουν στις μονάδες που φτιάξαν. Πηγαίνανε τον κόσμο μέσω του τρένου μέχρι την Χαλκίδα που υπήρχε το τρένο μέχρι εκεί και μετά ναύλωναν καράβια και τους έφεραν τους τουρίστες, εδώ ειδικά στον κόλπο μας, όπου από εκεί τους αποβίβαζαν με μικρά καΐκια και τους έβγαζαν εδώ πέρα για έρθουν. Δηλαδή τους εξασφάλιζαν μέχρι την μεταφορά για να τους φέρουν εδώ. Αυτά ήταν πρωτόγνωρα πράγματα και δεν μπορεί παρά να είναι η ίδια ιστορία του τόπου. Ο ίδιος ο μοχλός ανάπτυξης του τόπου. Γιατί με το που δημιουργήθηκε σχέδιο πόλης δημιουργήθηκαν δρόμοι, φτιάχτηκαν πάρκα πράγματα τα οποία δεν πρόκειται να φτιαχόντουσαν ποτέ γιατί η νοοτροπία που είχε τότε ο κόσμος και ειδικά μετά τον πόλεμο.

Οι άνθρωποι αυτοί βέβαια καταστράφηκαν γιατί ήταν η χειρότερη επένδυση που θα μπορούσαν να κάνουν γιατί με το που ξεκίνησε να λειτουργεί και λειτούργησε 1.5 χρόνο ήρθε ο πόλεμος. Οπότε καταστράφηκαν όλα το κάναν στρατηγείο οι άλλοι μετά το κάνουν οι Γερμανοί μετά ο κόσμος είχε τόση φτώχεια που με το που τέλειωσε. Οι άνθρωποι αυτοί είχαν πάρει δάνεια που δεν μπορούσαν να τα ξεπληρώσουν και πήρε η τράπεζα όλο το οικοδόμημα αυτό με αποτέλεσμα να χρεωκοπήσουν. Μετά η μεταπολεμική Ελλάδα μόνο τουρισμό δεν μπορούσε να έχει, ήταν όλα ρημαγμένα ο κόσμος μέσα στην φτώχεια του ερχόταν και ξήλωνε ότι έβρισκε από το ξενοδοχείο, ίσως και μέσα στην αμάθεια του. Εφταιγε η αμάθεια η ανέχεια, ότι βρισκανε πόρτες, παράθυρα, κουφώματα ότι μπορούσαν για να κάνουν ένα πλιάτσικο σε ότι είχε απομείνει. Όμως το σημαντικό κέρδος ποιο ήταν, αν σκεφτούμε ότι δεν θα είχε γίνει αυτή η επένδυση σε ένα οικισμό 10,15,20 σπιτιών ο οικισμός αυτός επειδή ήταν παραθαλάσσιος θα άρχιζε να αναπτύσσεται αλλά η ανάπτυξη θα γινόταν όπως όλα τα άλλα παραθαλάσσια μέρη της περιοχής μας και της χώρας. Δηλαδή όσοι είχαν κάποια χωραφάκια θα έχτισε ο καθένας όπου έβρισκε. Στις δημόσιες εκτάσεις στους βάλτους θα έχτισε ο καθένας ότι ήθελε και θα φτάναμε να έχουμε έναν οικισμό που θα ήταν παρόμοιος φαντάζομαι του Αγίου Κωνσταντίνου για παράδειγμα. Χωρίς ούτε έναν δρόμο δεν θα υπήρχαν πεζοδρόμια, δεν θα υπήρχε πάρκο, δεν θα υπήρχαν αμμουδιές.

Σ-Ανοργάνωτος και σποραδικός κατά μία έννοια.

Δ-Ακριβώς, ένας τόπος άσχημος, όπως οι περισσότερες κωμόπολεις μας και δεν θα προστατεύονταν ούτε από την μανία της πολυκατοικίας που βιώσαμε την δεκαετία του 1960-70 . Αυτή την στιγμή παρά τα κτίσματά που έχει η έκταση βλέπεις έναν πνεύμονα πράσινο, βλέπεις δρόμους κάθετους και παράλληλους βλέπεις πράγματα τα οποία μπορούν να διατηρήσουν ένα τουριστικό προφίλ το οποίο δεν θα υπήρχε και θα το είχαμε χάσει φέξης εξαρχής. Χωρίς αυτά τα στοιχεία και έστω και με την ατυχία του πολέμου δεν θα μπορούσε να υπάρχει μητρόπολη. Γιατί η ανάπτυξη που ξεκίνησε στα Καμμένα Βούρλα ουσιαστικά μετά την δεκαετία του 1960.

Η εθνική τράπεζα ((που είχε θυγατρική το ΑΞΕΑ ΣΤΥΛ) όπου άνηκε και ο Αστέρης Βουλιαγμένης)) διέθετε πλέον στο χαρτοφυλάκιο της, τα κτήρια αυτά καθώς οι τότε ιδιοκτήτες τους (Αβέρωφ, Βασιλειάδης και ο Παπαστράτους που ήταν γνωστές οικογένειες) είχαν χρεωκοπήσει μετά τον πόλεμο και είχαν περάσει τα ακίνητα στην κατοχή της. Τότε ήταν που ξεκίνησε η ανάπτυξη της περιοχής και ο κόσμος άρχισε να επενδύει σε αυτή. Επομένως αυτά τα ιστορικά κτήρια λειτούργησαν ως η αφορμή να ξεκινήσει η ανάπτυξη της περιοχής. Η παρουσία αυτών των κτηρίων από το 1936-1958 που είχαν αναστηλωθεί και λειτουργούσαν συνέβαλε στο ότι η εθνική τράπεζα

επένδυσε σε αυτά. Επομένως αν δεν υπήρχε η προστασία του περιβάλλοντος και είχαν δημιουργηθεί αυθαίρετα σπίτια ή πολυκατοικίες τα οποία προστατεύτηκαν χάρις της δημιουργίας των μονάδων αυτών δεν θα είχε τόσο μεγάλη τουριστική εξέλιξη ο τόπος μας την δεκαετία του 1960 με 1980 τον οποίο αποκάλεσαν διάτονας στήριξης της τουριστικής ανάπτυξης στην χώρα μας.

Τέλος αυτό που θέλω να προσθέσω ότι η ιστορικότητα αυτών των τριών κτηρίων είναι πιο ουσιαστική από ότι πιστεύουμε καθώς δεν στήριξαν μόνο την οικονομία των Καμμένων Βούρλων αλλά και όλων των γύρων περιοχών. Επαγγέλματα στο Καινούργιο, στον Άγιο Κωσταντίνο, στον Άγιο Σεραφείμ στον Μώλο, και στο Ρεγγίτι όπως σοβατζήδες, υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι κ.α. έχτισαν αμέτρητες ξενοδοχειακές μονάδες και παραθεριστικές μονάδες στα Καμμένα Βούρλα οι οποίες στηρίχτηκαν στις 3 αυτές μονάδες. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό να σκεφτούμε πως μια ολόκληρη οικονομία στηρίχτηκε σε 3 κτήρια, ένα υδροθεραπευτήριο τον Ασκληπιό, και δυο ξενοδοχειακές μονάδες το Ράδιον και το Θρόνιον.

5)-Οι ιαματικές πηγές που βρίσκονται λίγο πιο έξω (Καλλυντικά ιαματικά νερά) από τα Καμμένα Βούρλα και δημιουργήθηκαν ως ανοιχτές για τον κοινό πως συσχετίζονται με τα κτήρια και πως συντέλεσαν στην ανάπτυξη του τουρισμού?

Δ- Αυτό το Ιαματικό πεδίο αποτελεί ένα ξεχωριστό πεδίο από αυτό που διέθεταν τα κτήρια με διαφορετική σύσταση των πηγών. Το πεδίο αυτός της περιοχής Κουνιαβίτη αποτελείται από δυο επιμέρους Ιαματικά πεδία. Οι πηγές αυτές δημιουργήθηκαν από τον ΕΟΤ και ο Δήμος της περιοχής συντέλεσε στο να γίνουν κάποιες αλλαγές σε αυτές και να δημιουργηθούν κάποιες καινούργιες. Για ένα διάστημα κατά την δεκαετία του 1970-80 έστειλε και προσωπικό εκεί και έκοβαν εισιτήρια. Αυτό όμως δεν διήρκεσε πολύ καθώς δεν είχαν επενδύσει ιδιαίτερα σε αυτό και ο κόσμος δεν ενδιαφερόταν να πάει και σταμάτησε αυτή η διαδικασία γρήγορα.

Το πρώτο που ονομάζεται Κουνιαβίτη αποτελείται από 4 τσιμεντένιες δεξαμενές και δυο πισίνες οι οποίες δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια. Είναι οι πιο κοντινές στα Καμμένα Βούρλα. Κατά την δεκαετία του 1950/60 στις 4 μικρές τσιμεντένιες δεξαμενές υπήρχε ένα μύλος όπου έλεγχε το νερό το οποίο κατέβαινε με ορμή σε αυτές. Ο κόσμος επομένως χρησιμοποιούσε τόσο τον μύλο για να αλέθει το αλεύρι αλλά και τις δεξαμενές για να πλένουν τις φλοκάτες τους καθώς είχαν νερό και δημιουργήθηκαν κάποια παρατήματα που πήγαινε ο κόσμος να κάνει μπάνιο καθώς ήταν δωρεάν και ζεστά. Μέχρι το 2012 η κοινότητα της περιοχής δεν είχε ασχοληθεί να κάνει κάποιες αλλαγές σε αυτό το χώρο και με πρωτοβουλία δική μου χτίσαμε αυτή την μετό χτιστή πισίνα με τις πέτρες (τις οποίες εγώ τις κουβάλησα) δημιουργήσαμε αυτή την πηγή. Τις περισσότερες πέτρες τις φέραμε πάνω από τον Καλλίδρομο. Με ένα έρανο με μια μικρή επιτροπή άλλων 2 ατόμων επαγγελματιών που διοργάνωσα εγώ έπειτα κάναμε κάποιες αλλαγές στις υπάρχουσες φτιάξαμε και μια πισίνα πιο κάτω.

Το δεύτερο ιαματικό πεδίο βρίσκεται κοντά στο βιολογικό που αποτελείται από δυο πηγές τσιμεντένιες και μία πέτρινη. Δημιουργήθηκε λίγο πριν το 1985 από την κοινότητα του Καινούργιου.

6) Πως αποφασίσατε να συμμετάσχετε στην διαδικασία να κριθεί ως διατηρητέο το κτήριο? Τι εμπόδια/συμμάχους είχατε στον αγώνα αυτόν?

Δ-Οι λόγοι που αποφάσισα να συμμετάσχω έχουν να κάνουν με τους ιστορικούς λόγους που αναφέραμε πριν. Η διαδικασία για την αίτηση να κριθεί διατηρητέο ξεκίνησε το 2004 και η έγκριση πέρασε από συμβούλιο διατηρητέων μνημείων το 2007. Εγώ ασχολήθηκα με τα πολιτικά του τόπου από το 2011 και μετά. Η διαδικασία έγκρισης ήταν μια μακροχρόνια προσπάθεια. Είχε να κάνει με το γεγονός ότι ενώ αυτά τα δυο ξενοδοχεία ήταν περίπου 20 χρόνια κλειστά και επειδή δεν ήταν διατηρητέα δεν γινόταν τίποτα. Επειδή κατά καιρούς υπήρχαν διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα για διατηρητέα κτήρια θεωρήσαμε ότι η αναγνώριση της αξίας τους ως διατηρητέα θα μπορούσε να συγκινήσει πρώτα τον ιδιοκτήτη (ΕΟΤ) δεύτερον τον επενδυτή που είχε πάρει την έκταση τον Κ. Μήτση και τρίτον τον Δήμο ώστε να κάνουν κάτι με τα κτήρια αυτά. Δυστυχώς όμως ο χαρακτηρισμός αυτός δεν τους συγκίνησε και δεν έγινε κάτι. Ακόμη και μέχρι το 2015 υπήρχε ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα αξίας 5 εκατομμύριων ευρώ για το οποίο κανένας δήμος δεν έκανε αίτηση. Εγώ ως αντιδήμαρχος παρότρυνα τον Δήμαρχο να κάνουμε μια αίτηση για να μας παραχωρηθούν τα κτήρια για μια εικοσαετία. Ζητήσαμε να μας παραχωρήσουν έστω τον Ασκληπιόν για μια εικοσαετία ώστε να κάνουμε αίτηση για το χρηματοδοτικό πρόγραμμα 5 εκατομμύριων ευρώ. Με τα χρήματα αυτά θα μπορούσε να αναβαθμιστεί σε ένα υπερσύγχρονο μουσείο θερμαλισμού για το οποίο είχαμε και μελέτες αλλά δεν πήραμε ποτέ απάντηση για το αν μας τα παραχωρούν ή όχι. Χαθήκαν ευκαιρίες που με όπλο ότι τα κτήρια ήταν πλέον διατηρητέα θα μπορούσαν να είχαν εκμεταλλευτεί.

- Όταν ξεκινήσατε την διαδικασία για να κριθεί το κτήριο διατηρητέο αντιμετωπίσατε και εμπόδια, όπως παράδειγμα ανθρώπους που ήταν αντίθετοι στο να κριθεί το κτήριο διατηρητέο?

- Γενικώς ένιωσα πως υπήρχε μια αμηχανία από τους υπευθύνους όμως επειδή ήταν όλοι υποχρεωμένοι να πάρουν θέση. Εγώ όταν είχα κάνει την αίτηση ήμουν μαζί με άτομα του συλλόγου που υπογράψανε. Τότε τα κτήρια αυτά υπάγονταν τα κτήρια της Φθιώτιδας σε υπηρεσία του Βόλου (Εφορία Νεότερων Μνημείων Βόλου). Ο Κύριος Παλιούρας υπευθύνως της Ε.Ν.Μ.Β. ήρθε να κάνει αυτοψία στα κτήρια – τα οποία μάλιστα ήταν σε πολύ καλή κατάσταση στατικά - . αποτέλεσε το-σύμαχο στο αγώνα αυτό. Ο Κύριος Παλιούρας γνώριζε ήδη τα κτήρια αυτά και πίστευε στην αξία των κτιρίων και ότι πρέπει να κριθούν διατηρητέα. Η εισήγηση που έγραψε για αυτό το κτήριο ήταν αυθεντικότερη και μάλιστα ήταν αυτή που κατά κύριο λόγο χρησιμοποιήθηκε για την επιτροπή νεότερων μνημείων. Στον αγώνα αυτό χρειάστηκαν ακόμη οι εγκρίσεις τόσο του Δήμου Καμμένων Βούρλων, τόσο του ιδιοκτήτη τον ΕΟΤ αλλά και τον ενοικιαστή Μήτση. Την ημέρα που πάρθηκε η απόφαση που ήμουν παρών στο συμβούλιο στην Μπουμπουλίνας. Είχε στείλει τον μηχανικό του τον Κυριο Ντουβρα, ο τότε Δήμαρχος (Ο Κυριος Αντωνίου ο οποίος είχε πει πως συμφωνούμε. Στις επιστολές που διαβάστηκαν από τον ΕΟΤ και τον Κύριο Μήτση είπαν και αυτοί πως δεν έφερναν αντίρρηση στην απόφαση αυτή. Το μόνο που παρατήρηση στην απόφαση αυτή ήταν μια αμηχανία η οποία υπήρξε λόγω της χρόνιας αδιαφορίας ως προς την αξιοποίηση των κτηρίων αυτών.

7) Τα τελευταία χρόνια υπάρχουν πολλά άρθρα που χαρακτηρίζουν το κτήριο αυτό ως ερείπιο, πηγή εγκληματικών δραστηριοτήτων αλλά και 'στοιχειωμένο'. Τι έχετε να πείτε για αυτούς τους χαρακτηρισμούς?

Αν μπορούσαμε να πούμε ότι αξίζει να έχουμε ευαισθησία και για τα κτήρια που είναι άψυχα, η ευαισθησία θα έπρεπε να είναι στο μέγιστο βαθμό για αυτά τα κτήρια καθώς με βάση τα προηγούμενα που είπαμε δεν είναι τυχαία κτήρια και το τελευταίο πράγμα που θα τους άξιζε θα ήταν αυτοί οι χαρακτηρισμοί. Δυστυχώς δεν ήταν 'τυχερά' αυτά τα κτήρια να πέσουν σε μυαλά να δούνε πως θα μπορούσαν αυτά τα κτήρια να φέρουν τουρισμό που θα ενδιαφερόταν να δει αυτά τα κτήρια να συνδέουν άρρηκτα το παρελθόν με το παρόν και αυτό να δίνει ταυτόχρονα και μια κατεύθυνση στο μέλλον. Ειδικά οι θερμαιστικοί προορισμοί ανά τον κόσμο, όπως η Ιταλία που είναι ξακουστή για τα Ιαματικά τής είτε για την βόρεια Ευρώπη διαθέτουν αντίστοιχες εγκαταστάσεις με διατηρητέα κτήρια εκατοντάδων χρόνων. Κτήρια του 17^{ου} και του 18^{ου} αιώνα που τα διατηρούνε. Ενώ εμείς διαθέτουμε κτήρια 70 και 80 χρόνων που δεν έχουμε καταφέρει να τα διατηρήσουμε. Συνάμα αν θέλουμε να συνεχίσουμε να έχουμε τουριστική ταυτότητα- ταυτότητα όμως για θάλασσα υπάρχει παντού- δίνουν οι εγκαταστάσεις και η ιστορία ενός τόπου την οποία δεν πρέπει να καταργείς.

8)-Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν δείξει ενεργό ενδιαφέρον για την αναστήλωση αυτού του κτιρίου?

-Δυστυχώς όχι πάρα μόνον άνθρωποι που έχουν ασχοληθεί σε ερευνητικό επίπεδο όπως και εσύ, οι οποίοι κατά καιρούς κάνουν διάφορες προτάσεις, Η πιο τελευταία εργασία όπου έχω συμμετάσχει ήταν η πτυχιακή μιας κοπέλας όπου δούλευε τον Ασκληπιό - την αναστήλωση του και την χρήση του ως κέντρο αποθεραπείας.

9)-Υπάρχουν έπιπλα η άλλα διακοσμητικά στοιχεία που να διασωθεί ως σήμερα?

Γνωρίζω ότι υπάρχουν, εγώ προσωπικά διαθέτω ένα πίνακα μια μεταξοτυπία την οποία είχα διασώσει από το κτήριο και γνωρίζω ότι και άλλο άνθρωποι κάνουν το ίδιο από αγάπη για το κτήριο. Όμως και πολλά από αυτά πουλήθηκαν είτε σε δημοπρασίες είτε και από τοπικά παλαιοπωλεία.

10)Υπάρχει κάτι που σας κεντρίζει το ενδιαφέρον ως προς τα αρχιτεκτονικά του στοιχεία, την τοποθεσία, τον προσανατολισμό?

Μου κεντρίζει το ενδιαφέρον ο ρυθμός που ακολουθεί Art Nouveau ή Bauhaus που είναι χαρακτηριστικός την περίοδο του μεσοπολέμου από τον Le Corbusier είτε και πιο σύγχρονους όπου αναγνωρίζεται καθαρά στην περιοχή μας, μέσω των τριών κτηρίων αυτών. Η Ροτόντα μάλιστα για το Ράδιον αυτό το στρόγγυλο στοιχείο είναι πραγματικά ξεχωριστό. Μάλιστα και το Θρόνιο είχε παλιότερα μια τέτοια Ροτόντα η οποία δεν υπάρχει πια. Στην αρχή το Θρόνιο είχε χτιστεί και αυτό με μία αντίστοιχη Ροτόντα αλλά υπήρξε ένα ατύχημα με αυτήν όταν την έφτιαχναν. Φτιάχνουν την πρώτη πτέρυγα και μετά στην δεύτερη με την Ροτόντα δεν είχε χτιστεί καλά και κατέρρευσε. Αυτό έγινε πριν ανοίξει το ξενοδοχείο για το κόσμο. Το Θρόνιο είχε σχεδιαστεί σαν μια μικρογραφία του Ράδιου. Την γωνία που σχηματίζει το Ράδιον όπως έρχεται από το Βουνό προς την θάλασσα και μετά πηγαίνει παράλληλα στην θάλασσα προσωπικά μου θυμίζει τα τεκτονικά ρήγματα που υπάρχουν στην περιοχή και διασταυρώνονται. Υπάρχει μάλιστα ένα μεγάλο ρήγμα όπου ακολουθεί παράλληλα το βουνό μας διασταυρώνεται με άλλα μικρότερα ρήγματα όπως διασταυρώνονται νοητά οι πλευρές του κτηρίου με την Ροτόντα. Μάλιστα εκεί που συναντιούνται τα ρήγματα βρίσκει ευκαιρία το νερό να έρθει πάνω. Όπως και απεικονίζεται αφαιρετικά στον

σχήμα του κτήριου. Έτσι λοιπόν το όνομα του Κτηρίου από το χημικό στοιχείο Ράδιο, (όπου το συναντάμε στα Ιαματικά λουτρά των καμένων βούρλων) η προσομοίωση του με ρήγμα και η άμεση χρήση αλλά και η αναφορά του με τις Ιαματικές πηγές έχουν μια πολύ ταιριαστή εικόνα προσωπικά στο μυαλό μου. Τα πρώτα Ιαματικά που συναντάμε στα Καμένα είναι Ραδιούχα μετά από τα λουτρά του Κουνιαβίτη. Το Ράδιο υπάρχει στα πετρώματα μέσα στην γη στο σημείο αυτό και καθώς το νερό αναβλύζει από την γη χτυπάει με δύναμη μερικά πετρώματα όπου διαθέτουν ράδιον και εμπλουτίζονται από την ραδιενέργεια του στοιχείου αυτού ανεβαίνουν πάνω και το Ράδιο διασπάται -μιας και είναι ασταθές στοιχείο- σε ραδόνιο το οποίο συνεχίζει να διασπάται και κατά την διάσπαση αυτή δημιουργείται μια ακτινοβολία ή οποία έχει δραστηριότητα πάνω σε προβλήματα αγγειακά, μυοσκελετικά και δίνει ευεργετικές ιδιότητες στα νερά αυτά.

11)Γνωρίζεται για την αιεφόρος αρχιτεκτονική και το green retrofitting (βιώσιμη μετασκευή) και πιστεύεται ότι θα μπορούσε να λειτουργήσει ευεργετικά στο κτήριο της μελέτης?

-Η αλήθεια είναι πως δεν γνωρίζω πολλά πράγματα για αυτό αλλά μπορώ να φανταστώ τι αφορά από τον τίτλο. Νομίζω ότι θα μπορούσε γιατί από την αξία και μόνο που έχει αυτό το κτήριο θα άξιζε να δοκιμαστεί. Προφανώς όμως υπάρχουν επιστήμονες σαν και εσένα αλλά και άλλοι άνθρωποι που θα μπορούσαν να πουν αν οικονομολογικά θα μπορούσε να υπάρξει μια τέτοια προσπάθεια.

- Γενικά για να σας προσανατολίσω λίγο η Αειφόρος αρχιτεκτονική ασχολείται με το να φτιάξει κάτι με υλικά από τον τόπο, με το μικρότερο δυνατό κόστος, με τον προσανατολισμό, αλλά και φυσικά με τις Α.Π.Ε. ώστε να γίνεται πιο καλό και ευεργετικό για το περιβάλλον αλλά και τον άνθρωπο. Η Βιώσιμη μετασκευή ασχολείται με κτήρια τα οποία χρησιμοποιούνται ή και όχι και τα μετατρέπει έτσι ώστε να διατηρηθούν και στις επόμενες γενιές με μικρότερο κόστος στις λειτουργίες τους εξοικονομώντας χρήματα και βοηθώντας παράλληλα το περιβάλλον. Ένα παράδειγμα θα μπορούσε να είναι ένα κτήριο το οποίο μετά την μετατροπή του διαθέτει θετικό ισοζύγιο ενέργειας (μεγαλύτερη παραγωγή ενέργειας από την κατανάλωση). Το green retrofitting βασίζεται στην αρχή ότι είναι πολύ πιο ζημιόγνο να γκρεμίσουμε ένα κτήριο και να φτιάξουμε από την αρχή από το να μετασκευάσουμε ένα παλιό κτήριο με προσθέτοντας του βιώσιμα χαρακτηριστικά.

- Αυτό που λες το θεωρώ πάρα πολύ ενδιαφέρον. Εκτός όμως από το ιστορικό στοιχείο των κτιρίων αυτών, πρέπει να προσθέσουμε ότι τα καμένα βούρλα δεν διαθέτουν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες εκτός από το Γαλήνη. Έτσι ένα μεγάλο ξενοδοχείο με 40-50 δωμάτια θα έδινε μια υπεραξία, μια συνέργεια σε μια τέτοια τουριστική υποδομή και άρα θα χρειαζόταν ένα τέτοιο ξενοδοχείο. Προκειμένου να γκρεμιστεί και να γίνει ένα 'παρκινγκ' ή ένα μεγαλύτερο πάρκο αναψυχής θα ήταν σαφώς καλύτερο να χτιστεί μια ωραία ξενοδοχειακή μονάδα. Και τι καλύτερο πάνω σε ένα ιστορικό προφίλ να υπάρχει μέσα ανακατασκευασμένο ξενοδοχείο το οποίο θα στηρίζεται στις αρχές που περιγράφεις εσύ. Επίσης έχουμε και ένα θερμό νερό το οποίο έχει γεωθερμική αξία πάνω στο οποίο θα μπορεί να στηριχθεί κάποια προσπάθεια. Έχουμε ένα πάρκο χώρου γύρω στα 100 στρέμματα το οποίο θα μπορούσε να ενσωματωθεί στις εγκαταστάσεις. Κατά την ταπεινή μου γνώμη η επέκτασή που είχε γίνει στο Γαλήνη τα νέα τμήματα οι μεγάλες πισίνες οι όροφοι που προστέθηκαν δεν μου άρεσαν τότε. Η εικόνα του Γαλήνη πριν την επέκταση με τους μεγάλους κήπους όπως το δούλευε το ΕΟΤ ήταν πολύ καλύτερη. Απέραντοι κήποι και γκαζόν που ενσωματώνονταν μέσα στο πάρκο και έδενε με την θερμαλιστική λογική του τόπου. Τώρα αυτό το σημείο γέμισε ένα απόλυτο τσιμέντο και για εμένα έχει υποβαθμίσει την εικόνα της περιοχής. Ενώ ένα κτήριο σαν το Ράδιο που έχει δίπλα του το πάρκο είχε μπροστά ένα μεγάλο χώρο για κήπο (τώρα βρίσκεται μικρό πάρκο αναψυχής εκεί) που θα μπορούσα να ξαναγίνει κήπος με τραπέζια και θέα στην θάλασσά. Ο πίσω χώρος αποτελεί επίσης μια μεγάλη έκταση και θα μπορούσε να δώσει ένα νέο τουριστικό προφίλ στην εικόνα της περιοχής.

12)Εάν σας ζητούσαν να αποφασίσετε την καινούργια λειτουργία για την επανάχρηση του κτιρίου ποια θα ήταν και γιατί?

Θα έλεγα κατηγορηματικά να γίνει ξενοδοχείο. Καθώς και οι ανάγκες του κόσμου για ξενοδοχεία μεγάλα και γιατί έχει και ένα ιστορικό προφίλ θα ήταν καλύτερο ένα ξενοδοχείο.

13)Πώς θα μπορούσε να συμβάλει στην οικονομία του τόπου μια νέα ξενοδοχειακή μονάδα? Πιστεύεται ότι θα προσέλκυε κόσμο στην ευρύτερη περιοχή η θα λειτουργούσε ανασταλτικά για τον τουρισμό?

-Οι ξενοδοχειακές μονάδες που έχουμε τώρα πια δεν είναι μεγάλες μονάδες . Ξενοδοχεία πάνω από 20 δωμάτια εκλείπουν στην περιοχή. Παλιότερα χρόνια που ήταν στις δόξες της η περιοχή είχαν κάποιες μονάδες από το Καλύψω, το Λεβέντη μοτέλ που είναι δυστυχώς κλειστά. Υπάρχει μόνο το Γαλήνη και το Sissy (διαθέτει 100

δωμάτια περίπου). Για να μπορεί κάποιος να φέρει μαζικό κόσμο χρειάζονται μεγάλες μονάδες και άρα θα ήταν σημαντικό να υπάρχει ένα ανασκευασμένο κτήριο. Θα αποτελούσε το πιο όμορφο κτήριο της περιοχής καθιστώντας το και ο ένας πόλος έλξης καθαυτού λόγω της ιστορικότητάς του της θέσης του και της ομορφιάς του και κατά την γνώμη μου το πρώτο που θα γέμιζε στην περιοχή.

14)Αποτελεί ο Ιαματικός τουρισμός πυλώνα της οικονομίας των Καμένων Βούρλων? Η δημιουργία ιαματικών εγκαταστάσεων θα μπορούσε να λειτουργήσει ως έναν τουριστικό μαγνήτη για το ξενοδοχείο?

-Ναι βεβαίως, καθώς εάν δούμε άλλες λουτροπόλεις οι οποίες στηρίζονται στο Ιαματικό τους νερό, στον θερμαλισμό και αν δούμε και το παρελθόν των Καμένων Βουρλών μέχρι την δεκαετία του 80 γιατί μετά δυστυχώς αμελήθηκαν όλα. Οι ευκαιρίες όμως εξακολουθούν να υπάρχουν και ο στόχος θα μπορούσε να είναι σε μεγάλο βαθμό ο πρωταρχικός στόχος για την περιοχή μας θα ήταν να ανακάμψουμε τουριστικά στο θέμα του Ιαματικού τουρισμού. Γιατί η θάλασσα μας έχει πεπερασμένες δυνατότητες καθώς δεν συγκρίνεται ούτε με τις Χαλκιδικής ούτε και με των νησιών, αρά λοιπόν οι δυνατότητες βελτίωσης είναι μικρές. Ακόμα και τα Λιχαδονήσια έχουν φτάσει σε σημείο κορεσμού. Επομένως πρέπει να στοχεύσουμε στην βελτίωση του Ιαματικού τουρισμού. Αν σκεφτούμε άλλες περιοχές όπως η Αιδηψός, το Λουτράκι και τα λουτρά Πόζαρ μαζεύουν πάρα πολύ κόσμο όλο τον χρόνο. Τα λουτρά Πόζαρ το 2014 είχαν τζίρο 1.5 εκατομμύρια ευρώ που προήλθε μόνο από τα λουτρά. Χωρίς να αναφέρουμε το κέρδος των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων. Την ίδια χρονιά που τα Καμένα Βούρλα μπορεί να είχαν συνολικό κέρδος 50-100 χιλιάδες. Άρα λοιπόν είναι μονόδρομος να ασχοληθούμε με αυτό το πράγμα.

15)Τι λειτουργίες ή εγκαταστάσεις θα μπορούσαν να το κάνουν μοναδικό και να ξεχωρίσει από τον 'ανταγωνισμό' όπως το Gallini?

Αυτό που λείπει από τα Καμένα θα ήταν ένα μεγάλο ξενοδοχείο όχι μεγάλο όπως το Γαλήνη αλλά ένα μικρότερο με ποιο περιορισμένα δωμάτια. Για παράδειγμα το Ράδιο για εκείνη την εποχή είχε πολλά δωμάτια που τώρα όμως θα θωρούντουσαν μικρά. Θα προτιμούσα δηλαδή λιγότερα δωμάτια που να διαθέτουν όμως μια πολυτέλεια η οποία όμως θα στηριζόταν στην αειφορία στην ποιότητα, σε ένα μενού βιολογικό αν θες. Σε πράγματα δηλαδή που θα μπορούσαν να δώσουν ένα χαρακτήρα ο οποίος θα συνοψίζει στο ξενοδοχείο αυτό το μέλλον της περιοχής. Το οποίο για μένα είναι η εναλλακτικότητα. Δηλαδή ο εναλλακτικός τουρισμός καθώς εμείς έχουμε τα βουνά, τα νερά, την θάλασσα έχουμε το ζεστό νερό. Έχουμε πολύ ωραία ποιοτικά προϊόντα αγροτικά. Οι ελιές μας το λάδι μας τα κηπευτικά μας, έχουμε πολύ ωραία οροπέδια γόνιμα και ας μην τα έχουμε εκμεταλλευτεί. Θα μπορούσε το ξενοδοχείο αυτό να ενσωματώνει τέτοιες φιλοσοφίες. Χρειαζόμαστε ένα τουρισμό όχι ιλουστρασιόν έναν τουρισμό που να δείχνει ποιότητα και ουσία παρά υπερβολές. Δεν έχουμε ανάγκη από βραχιόλια στο χέρι και μενού Κέτερινγκ 5 αστέρων ξενοδοχείων. Άρα λοιπόν να συνδέσουμε με τα μονοπάτια μας που έχουν φτιαχτεί τα τελευταία χρόνια και να το συνδέσουμε άρρηκτα με τον εναλλακτικό τουρισμό και να γίνει αυτό το ξενοδοχείο το κέντρο του με μια μικρή δόση πολυτέλειας.

-Για τον εναλλακτικό τουρισμό που λέτε θα μπορούμε να προσθέσουμε και ένα κομμάτι με καλλυντικά τα οποία θα παράγονται με φυσικά συστήματα από τις καλλυντικές ιαματικές πηγές γιατί φημίζονται για τις ευεργετικές τους ιδιότητες τόσο στο δέρμα τόσο ακόμη και στα δόντια.

Στην Αιδηψό υπάρχει μια εταιρεία που συνεργάζεται με τις πηγές είτε του Θερμεσίλα είτε του ΕΟΤ και υπάρχει μια σειρά καλλυντικών με βάση το Ιαματικό νερό της Αιδηψού. Βεβαίως μην πάμε στο πασίγνωστο Vichy όπου υπάρχει η αντίστοιχη πηγή που βγάζει τα τόσο καλά καλλυντικά. Θα μπορούσε και εδώ πέρα να γίνει μια αντίστοιχη επιχειρηματική προσπάθεια από κάποια εταιρεία και να προμηθεύεται από το νερό της περιοχής.

16)Πιστεύεται ότι τα Λιχαδονήσια συνδέονται άρρηκτα τόσο με την οικονομία αλλά και με τον τουρισμό του τόπου?

Ναι, ειδικά τα τελευταία χρόνια που έχουν γίνει πιο γνωστά και είναι και σε κοντινή απόσταση από εμάς. Άμα δούμε και την φιλοσοφία και των παραλιών και του μπάνιου στα νησιά όπου θα δεν θα κάνει στην πρωτεύουσα μπάνιο είναι πολύ σπάνιο. Αντί για αυτού θα προτιμήσει να πάει σε ένα караβάκι και θα φτάσει σε μια παράλια 10, 20, 30 λεπτά να κάνει μπάνιο. Αρά λοιπόν την φιλοσοφία αυτή αν μπορούσαμε να την περάσουμε θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε όχι μόνο τα Λιχαδονήσια – τα οποία έχουν ένα μειονέκτημα πως οι παράλιες δεν είναι άπειρες- αλλά και τις παράλιες της Εύβοιας. Έτσι θα προσείλκυε περισσότερο κόσμο καθώς οι παράλιες είναι αυτές που προσελκύουν τον πιο πολύ τουρισμό και έρχονται δεύτερα τα βουνά τα τοπία και ο θερμαλισμός. Έτσι λοιπόν θα μπορούσαμε να χρησιμοποιούσαμε τόσο τα Λιχαδονήσια όσο και την Λιχάδα της Εύβοιας σαν μια τουριστική ατραξιόν για τα Καμένα βούρλα.

-Μετά από ερεύνα που έκανα για τα Λιχαδονήσια καθώς με ενδιέφεραν μορφολογικά και όχι μόνο ανακάλυψα ότι στην επίσημη ιστοσελίδα της Εύβοιας για τα Λιχαδονήσια αναφέρει ότι για να πας από την Εύβοια που είναι

σε απόσταση 5 λεπτών με το καραβάκι γίνεται κατόπιν ραντεβού ενώ από τα Καμένα Βούρλα έχει στάνταρ δρομολόγια κάθε μισή ώρα. Ο κόσμος επομένως πήγαινε πιο συχνά Λιχαδονήσια από καμένα βούρλα παρά από την Εύβοια που είναι διπλά.

-Σωστά γιατί είναι πιο προσβάσιμα τα καμένα βούρλα, είναι πιο τουριστικός προορισμός αρά είναι φυσικό να ζητάει κανείς να πάει από τα Καμένα Βούρλα.

17) Πιστεύεται θα είχε ενδιαφέρον ένας μορφολογικός συσχετισμός των Λιχάδων με το Ράδιον?

-Μου φαίνεται ενδιαφέρον αλλά δεν ξέρω κατά πόσο θα μπορούσε να δημιουργηθεί, εάν μπορούσε όμως να γίνει θα ήταν πολύ ενδιαφέρον.

-Θα μπορούσε να γίνει και μια μικρή επέμβαση στον εξωτερικό χώρο η οποία θα θύμιζε την ανάγλυφη όψη των ακτών στα Λιχαδονήσια,

-Θα είχε πολύ ενδιαφέρον να συσχετίσω και το γεω-μυθολογικό πλαίσιο με τον Λίχα. Από το οποίο δημιουργήθηκαν και οι ζεστές πηγές φυσικά. Ο Ηρακλής από την κορυφή της Κνήμης πέταξε τον Λίχα κλπ.

-Το γεγονός πάντως ότι το ηφαίστειο αυτό η στρογγυλή ζεσταίνει τα νερά της Αιδηψού, των Καμμένων Βουρλών, Θερμοπύλων ακόμη και της Ύπατης του δίνει μεγαλύτερη ακόμη σημασία. Επομένως τα Λιχαδονήσια έχουν επιστημονική, γεωλογική, μυθολογική αλλά και ταυτόχρονα τουριστική σημασία. Θα είχε πολύ ενδιαφέρον να υπάρχει μια αρχιτεκτονική συσχέτιση με όλα αυτά τα στοιχεία.